

ДОКЛАД

**ЗА ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ И НА
СЪВМЕСТИМОСТТА НА
ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН (ОУП) НА ОБЩИНА ТВЪРДИЦА
ВЪРХУ ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ: BG0000612 РЕКА БЛЯГОРНИЦА,
BG0000211 ТВЪРДИШКА ПЛАНИНА, BG0000192 РЕКА ТУНДЖА 1 ЗА
ОПАЗВАНЕ НА ПРИРОДНИТЕ МЕСТООБИТАНИЯ И НА ДИВАТА
ФАУНА И ФЛОРА, И BG0002052 ЯЗОВИР ЖРЕБЧЕВО ЗА ОПАЗВАНЕ
НА ДИВИТЕ ПТИЦИ**

октомври, 2017

ВЪЗЛОЖИТЕЛ:

Община Твърдица

ПРОЕКТ НА:

**Общ устройствен план (ОУП) на
община Твърдица**

Доклад
за оценка на степента на въздействие на планове,
програми и проекти/инвестиционни предложения
върху защитени зони

(Съгласно Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони в сила от 11.09.2007 г. Приета с ПМС N 201 31.08.2007г. ДВ бр.73 от 11.09.2007 г.)

ИЗГОТВИЛ:

д-р б.н. СИЛВЕНА БОТЕВА

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Анотация на ОУП на община Твърдица	3
1.1. Основание за изготвяне на оценката за степента на въздействие	3
1.1. Информация за Възложителя	3
1.2. Местоположение на обекта и данни за района	3
1.3. Характеристика на Проекта за ОУПО	12
1.3.1. Цел на ОУПО	12
1.3.2. Задачи пред ОУПО	12
1.3.3. Териториално-устройствена и функционална структура на ОУПО	14
2. Описание на характеристиките на други ППП/ИП, съществуващи и/или в процес на разработване или одобряване, които в съчетание с оценявания проект могат да окажат неблагоприятно въздействие върху защитените зони	15
3. Описание на елементите на ОУПО, които самостоятелно или в комбинация с други ППП/ИП биха могли да окажат значително въздействие върху защитените зони или техните елементи.	24
3.1 Връзки между елементите на строителство и експлоатация при реализирането на ОУП. Възможни вероятни въздействия върху местообитания и видове	32
4. Описание на защитените зони, местообитанията, видовете и целите на управление на национално и международно ниво и тяхното отчитане при изготвянето на план, програма и проект/ОУП	40
4.1. Описание на района - флористични и фаунистични характеристики на природната среда.	48
4.1.1. Характеристика на територията и на регистрираните растителни съобщества в обхвата на въздействие, определяне на наличието или отсъствието на типове природни местообитания от Прил. I на Дир. 92/43/ЕИО в най – близката част на защитената зона.	48
4.1.2. Характеристика на територията и на регистрираните видове в обхвата на въздействие, определяне на наличието или отсъствието на видове от Прил. II на Дир.92/43/ЕИО и Прил. I на Дир. 79/409/ЕИО.	49
5. Описание и анализ на вероятността и степента на въздействие на елементите на проекта за ОУПО върху предмета и целите на опазване на защитените зони.	90
5.1. Описание и анализ на въздействието на ОУП на община Твърдица върху типовете природни местообитания и видовете, предмет на опазване в защитените зони, степен на въздействие.	90
5.1.1 Очаквани влияния и степен на въздействие върху местообитанията предмет на опазване в Защитена зона BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1.	91
5.1.2 Очаквани влияния и степен на въздействие върху ихтиофауната предмет на опазване в Защитена зона BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1.	113
5.1.3 Очаквани влияния и степен на въздействие върху херпетофауната предмет на опазване в Защитена зона BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1.	113

5.1.4 Очаквани влияния и степен на въздействие върху бозайниците предмет на опазване в Защитена зона BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1.....	114
5.1.5 Очаквани влияния и степен на въздействие върху безгръбначните животни предмет на опазване в Защитена зона BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1”.....	116
5.1.6 Очаквани влияния и степен на въздействие върху растенията, предмет на опазване в Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1.....	117
5.1.7 Очаквани влияния и степен на въздействие върху птиците, предмет на опазване в 33 BG0002052 Язовир Жребчево.....	117
5.2.Описание и анализ на въздействието на Плана върху целостта на защитените зони с оглед на тяхната структура, функции и природозащитни цели (загуба на местообитания, фрагментация, обезпокояване на видове, нарушаване на видовия състав, химически, хидроложки и геоложки промени и др.), както по време на реализацията, така и при експлоатацията на елементите на разглеждания ОУПО.....	120
5.2.1. Преки въздействия.....	120
5.2.2.Непреки въздействия.....	122
5.2.3. Обобщение на очакваните неблагоприятни въздействия върху Защитена зона BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и Защитена зона BG0002052 Язовир Жребчево от Европейската екологична мрежа Натура 2000, с оглед предмета и целите на опазване върху тях.....	124
6. Предложения за смекчаващи мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на плана върху защитените зони и определяне на степента им на въздействие върху предмета на опазване на защитените зони в резултат на прилагането на предложените смекчаващи мерки.....	129
6.1.Оценка на възможните мерки и дейности за предотвратяване, смекчаване и възможно възстановяване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на ОУП върху консервационно значимите групи организми и местообитания, предмет на опазване в защитени зони BG0000612 Река Блягорница, BG0000211 Твърдишка планина, BG0000192 Река Тунджа 1 и BG0002052 Язовир Жребчево.....	129
6.2. Предложени компенсиращи мерки по чл. 34 на ЗБР.....	133
7. Разглеждане на алтернативни решения и оценка на тяхното въздействие върху защитените зони, включително нулева алтернатива.....	133
8. Картен материал с местоположението на всички елементи на ОУП спрямо защитените зони и техните елементи.....	134
9. Заключение за вида и степента на отрицателно въздействие съобразно критериите по чл. 22.....	134
10. Наличие на обстоятелства по чл. 33 ЗБР, включително доказателства за това и предложение за конкретни компенсиращи мерки по чл. 34 ЗБР - когато заключението по т. 9 е, че предметът на опазване на съответната защитена зона ще бъде значително увреден от реализирането на плана, програмата и проекта, и че не е налице друго алтернативно решение.....	135
11.Информация за използваните методи на изследване, включително времетраене и период на полеви проучвания, методи за прогноза и оценка на въздействието, източници на информация, трудности при събиране на необходимата информация.....	135

1. Анотация на ОУП на община Твърдица

Основание за изготвяне на оценката за степента на въздействие

Общият устройствен план (ОУП) на Община Твърдица се изработва в съответствие с изискванията на Закона за устройство на територията и подзаконовата нормативна уредба към него.

Изработването на плана е основано на Техническо задание за изработване на Общ устройствен план, което е утвърдено от Общински съвет - Твърдица с Решение №311/28.06.2013 и въз основа на него е допуснато изработването на ОУП на общината.

Настоящата оценка се извършва на основание чл. 6 (3) и 6 (4) на Директива 92/43/ЕИО, чл. 31-34 на Закона за биологичното разнообразие и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта (ОС) на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони.

Оценката за степента на въздействие на ОУП на община Твърдица е изготвена на основание изискване с писмо на РИОСВ – Стара Загора изх. № КОС-01-2684/04.07.2013 г. и в съответствие с изискванията на: Закона за опазване на околната среда (ДВ, бр.91 / 25.09.2002 г., посл. изм. и доп., ДВ бр. 12/03.02.2017 г.), Закона за биологичното разнообразие (ДВ, бр.77 / 09.08.2002 г., изм. и доп. ДВ. бр.76 от 19 Септември 2017г.), изискванията на Директиви 79/409/ЕИО и 92/43/ЕИО и чл.24, ал 3-7 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., посл. изм. ДВ. бр. 94 от 30.11.2012 г.

1.1. Информация за Възложителя

Възложител: Община Твърдица, със седалище и адрес на управление: град Твърдица, пл. “Свобода” №1, представлявана от **г-н Атанас Христов Атанасов**, Кмет на Община Твърдица

Пълен пощенски адрес: 8890 Твърдица, пл. “Свобода” №1

Телефон: 0454/42311 ; **факс** 0454/ 44049

e-mail: oba_tv@abv.bg; oba_tv@mail.bg

Web: <http://www.tvarditsa.org/>

1.2. Местоположение на обекта и данни за района

Предмет на оценката е Общият устройствен план на община Твърдица (ОУПО) –и в частност онези негови предвиждания, които биха засегнали в по-голяма или по-малка степен територии, намиращи се в границите на защитени зони по Натура 2000.

Община Твърдица включва 10 населени места, от които 2 града и 8 села с население общо 13804 жители (НСИ, към 01.02.2011 г.).

Територията на общината е с площ 442.5 км² (44250 ха), от които:

Населено място	Население (2011 г) / бр.ж.	Площ на землището /км ²
----------------	----------------------------	------------------------------------

гр.Твърдица	5667	155.167
гр.Шивачево	3648	78.359
с. Близнец	64	7.831
с.Боров дол	517	38.622
с. Бяла паланка	1006	50.062
с. Червенаково	197	12.590
с. Жълт бряг	325	19.822
с. Оризари	553	23.536
с. Сборище	1790	50.762
с.Сърцево	37	5.745
Общо:	13804	442.496

Основните задачи, на които оценката на оценката за съвместимост следва да намери отговор/решение са:

- да определи кои защитени зони заемат части от територията на общината;
- да определи техния съществуващ статус;
- да анализира и оцени степента на въздействие от придвижванията на плана върху предмета и целите на опазване на защитените зони и да предложи мерки за преодоляването или недопускането на значителни отрицателни въздействия;

Територията на община Твърдица, предмет на ОУПО, притежава следните основни характеристики:

- **местоположение** – Община Твърдица се намира в Югоизточна България и е една от съставните общини на Област Сливен. Общината е заема западната част на Област Сливен. С площта си от 442,496 km² е най-малката сред 4-те общините на областта, което съставлява 12,48% от територията на областта. Границите са следните:

на изток – община Сливен;

на юг – община Нова Загора;

на запад – община Гурково, Област Стара Загора;

на север – община Елена, Област Велико Търново.

- **релеф** – Релефът на общината е предимно планински и полупланински (хълмист), включва част от старопланинския дял на Елено-Твърдишката планина и рида Меджерлик. Територията на община Твърдица е разделена на три геоморфоложки района - старопланински, средногорски и равнинен.

- **демографско развитие** –наблюдава се постоянна тенденция към намаление на населението в община Твърдица, която започва след 1990 г. и продължава до момента.;

- **селищна мрежа** – представена е от 10 населени места;

- **градоустройствена структура** – град Твърдица има подчертано въздействие върху всички останали селища в общината.

Особеностите в характера на природната среда е довело до изграждането на специфичните за района селищни структури. В равнинните части от общината селищата имат компактна структура, а по планинските склонове – разчленена такава.

Централната градска част се е развила в ниските точки от територията на града, а по хълмовете и високите части са разположени голяма част от градските квартали и махали.

Хълмистата структура на релефа не позволява прекомерното разширяване на отделните територии и зони, което понякога възпрепятства ефективното развитие на отделни функционални системи в населените места, както и затруднява изграждането на необходимата инфраструктура до отделните селища.

Сегашното състояние на селищните структури в общината е резултат от съчетаването на два основни фактора:

исторически оформилата се среда на населените места;

прилагането на разработените регулационни планове през втората половина на XX век за по-голяма част от селищата в региона.

В резултат на комплексното действие на тези и други фактори, населените места в общината са с относително ортогонална улична мрежа, доколкото релефни и исторически условия са позволили нейното формиране.

Застрояването е с предимно свободно разположени сгради в урегулираните имоти, като самите сгради с височина 1-2 етажа. Град Твърдица има единични малки блокове и административни или обслужващи сгради, които са с по-голяма височина.

• **климат** – Районът, в който е разположен обекта принадлежи към Източна Средна България от Преходно континенталната климатична подобласт. Преобладава умереноконтиненталният климат. Средната годишна температура на въздуха в района е 12,4оС, а средната амплитуда е 9,7°С. Районът се характеризира със сравнително добро количество – 596 мм годишна сума на валежите. Снежната покривка е с променлива стойност между 4 – 10 см.

• **повърхностни води** – Водният ресурс на територията на общината се образува от няколко реки и микроязовири. Речната мрежа е 121 дка и включват реките: Твърдишка, Козаревска, Блягорница, Боровдолска, Долап дере и Беленска. Реките се използват за напояване и отчасти за водоснабдяване.

Микроязовирите и водоемите заемат площ 954.7 дка с 5 300 куб. м вода. Те включват микроязовир Митрокук и водоем в землището на гр. Твърдица, микроязовир Оризари и рибарници в землището на село Оризари, микроязовир и водоем в землището на град Шивачево, водоем в землището на село Сборище, водоем в землището на село Близнец.

Микроязовирите и водоемите се използват предимно за напояване и рибовъдство.

На територията на общината има открит минерален извор, актуван с акт за публична общинска собственост N 17 от 18 март 1999 г., намиращ се в района на бившия рудник „Хаджи Димитър” в Община Твърдица, на територията на с. Шивачево.

• **почви** – Според почвено географското райониране на страната (Н. Нинов, 1997) почви на територията на община Твърдица са:

Ордер А. Почви, несвързани със зонални климатични условия

Тип плиткни почви

Подтип Ранкери (плитки канелени и сиви горски и ерозиранни профили от тях)

Това са плиткни почви, образувани от маломощен елувий от силикатни скали с дълбочина на профила от 10 до 30- 40 см, съставен само от А хоризонт. Покрити са с горска и тревиста растителност. Ранкерите отсъстват на територията на черноземите и на онези смолници и лесивирани почви чийто почвообразуващи материали са меки седименти.

Ранкерите са кисели и силно кисели почви с рН от 4,5 до 5,9, имат нисък сорбционен капацитет и слаба наситеност с бази. Хумусното съдържание силно варира, като в планинските райони достига 10- 12 %, а в по- ниските райони е около и под 2 %. Тези почви са слабопродуктивни.

Ордер F. Почви с акумулация на глина или сесквиоксиди и органична материя в подповърхностните хоризонти

Тип Лесивирани почви

Подтип светли лесивирани почви (*Albic Luvisols, LVa*)

Дефинирани са като светлосиви горски без белезите на планосолизация, както и силно излужени да слабо оподзолени канелени горски почви. Тези почви освен с добре оформен илувиален В₁- хоризонт се характеризират и с разсветлен, силно белезникав повърхностен хоризонт тип *albic*.

Ордер С. Метаморфни почви с изменение на свойствата от изветряне и глинообразуване на място

Тип Кафяви планинско-горски почви

Подтип ненаситени или кисели кафяви планинско-горски почви (*Dystric Cambisols, CMe*)

Характеризират се с дълбочина на профила от 40 до 60-70 см, малка мощност на хумусния хоризонт (тип *ochric*), кисела реакция, ниски хумусни запаси, нисък сорбционен капацитет, ниска ненаситеност с бази, добра дренираност, разнообразен хидро- термичен режим.

- **полезни изкопаеми** – Площите за добив на полезни изкопаеми са 0.5% от територията на общината.

Районът е беден на рудни полезни изкопаеми.

От нерудните изкопаеми по-съществено значение имат скално– облицовъчните материали, подходящи за плочи, бордюри, павета и находища на глини, пясъци и чакъли.

Доказано е наличието на ново находище на диорит в промишлени количества, разработването на което при наличие на инвестиции е с добра перспектива. До с. Бяла паланка има находище на доломит за огнеупорна суровина, но добив не се извършва. На територията на с. Боров дол има запаси от нефтошисти.

- **флора** - Съгласно геоботаническото райониране на страната (Бондев, 1977 г.) територията на община Твърдица попада в **Европейската широколистна горска област:**

Ирилийска (Балканска) провинция

Котленско- Преславски окръг

Котленско-Сливенски район- Обхваща планинската част на окръга. Растителността е характерна за мезофитни горски екосистеми с реликтни гори от мизийски бук, на места с източен бук с участието на турска леска (*Corylus colurna*).

Предбалкански окръг

Тетевенско- Твърдишки район- Обхваща най- високите части на на източния дял на Средна Стара планина- между горното течение на Стара река при местността Вратник и Шипченския проход южно от Габрово. Растителността е сравнително разнообразна. Доминират гори от обикновен и мизийски бук с подлес от лавровишня и ксеромезофитни фори от обикновен горун, обикновен габър, често смесен с явор (*Acer pseudoplatanus*), шестил (*A. plantoides*), планински ясен (*Fraxinus excelsiros*) и др.

Македоно- Тракийска провинция

Горнотракийски окръг

Старозагорски район- Отличава се с едни от най-сухите горски масиви по южните поли на Сърнена гора и Стара планина, изградени от най- ксеротермните видове- главно космат и виргилиев дъб. Всички гори са силни повлияни от човека и голяма част от тях са деградирани и превърнати в храсталаци от келяв габър или са напълно унищожени. В североизточната част на района има съобщества и от *Pistacia terebinthus*.

Горските масиви заемат 65% от поземления фонд на общината. Горско– дървесната растителност е съставена от иглолистни и листопадни широколистни гори. Площта на горския фонд е 28 837 ха, от които 25 756 ха са залесени. Иглолистните са 9 288 ха (36 %) и широколистни видове 16 468 ха.

Във вертикално отношение общината попада в следните пояси и подпояси:

Долен пояс на равнинно – хълмистите и хълмисто – предпланински дъбови гори (0 – 700 м н.в)

- Подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-700 м н.в.). Площта на този пояс е 89,0 ха или 0,3 % от дървопроизводителната площ на лесничейството. Зает е от върбови, елшови и тополови насаждения. Чистите култури са предимно топола.
- Подпояс на равнинно – хълмистите дъбови гори (0 – 500 м н. в.)- Зает е от чисти и смесени издънкови насаждения от благун, зимен дъб, космат дъб, цер, акация, воден и келяв габър.

Чистите и смесени иглолистни култури са предимно от черен бор, по-малко от бял бор. Площта на този подпояс е 5772,9 ха.

- Подпояс на хълмисто – предпланинските смесени широколистни гори (500 – 700 м н.в.)

Зает е изцяло от чисти и смесени гори – преобладаване на зимен дъб и издънкови насаждения от благун. Площта на този подпояс е 4604,5 ха.

Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (700 – 2200 м н.в.)

- Подпояс на нископланинските гори от горун (700 – 1200 м н.в.). Зает е от чисти и смесени насаждения от бук, габър, явор, зимен дъб. Тук се намират и естествени находища от черен бор и ела в Стара планина.

Чистите и смесени иглолистни култури са предимно от бял бор, смърч, зелена дуглазка, черен бор и явор. Площта му е 15958,5 ха.

- Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1200 – 1700 м н. в.). Зает е от чисти букови насаждения, смърчови и бялоборови култури. Площта му е 501,5 ха.

- **фауна** – Съгласно зоогеографското райониране на страната (Георгиев, 1980 г.) община Твърдица попада на територията на Старопланински район. Района включва територията на Стара планина, Предбалкана и Средна гора.

Във високите части на Централна Стара планина са установени досега 33 вида реликтни безгръбначни, повечето от които имат глациален произход.

Като цяло този район е много богат на ендемити. Техният брой сред безгръбначните в Западна Стара планина е 197, а в Централна Стара планина- 193 вида и подвида. В надземната фауна повече ендемити има сред охлювите, многоножките, скакалците и бръмбарите. В този район подземната фауна е най-богато представена в България. Сред тях има 11 балкански и 109 български ендемита.

В горите и обособените ловностопански райони преобладават едър и дребен дивеч, представен от благороден елен, сърна, дива свиня, заек и различни видове пернат дивеч. От хищниците се срещат вълк, чакал, лисица, дива котка, белка и др. От птиците преобладават ястреби, пдпъдъци, гривеци, гургулици и др. По-рядко киклик, бекас, фазан, скален орел. През пролетния и зимния прелет в района стационарират различни видове облетен и водоплаващ дивеч, като диви патици и по-рядко гъски.

- **икономическа структура** – Вътрешно-централното положение на Община Твърдица, близкото отстояние до големи градове и транспортни коридори е благоприятно от гледна точка на възможностите за нейното развитие - обуславя известен потенциал за осъществяване на икономическо и социално сътрудничество. От друга страна, перспективите за развитие на общината са свързани в много голяма степен с възможностите за интегриране на Област Сливен със съседните Области и със създаването на предпоставки за общо използване на ресурси, създаване на съвместни туристически продукти (като ловен и планински туризъм например) и бизнес инфраструктура.

Преобладаващият планински и полупланински релеф затруднява развитието на мащабно земеделие, но спецификата на почвите предопределят възможности за отглеждане на трайни култури. Наличието на подпочвени води е предпоставка за подобряване качеството на поливните системи и осигуряване на достатъчно влага в края на лятото и есента, особено важна за продукцията, а същевременно недостатъчна. Климатичните условия и натрупания производствен опит създават предпоставки за бъдещо развитие на традиционното овощарство, но и за увеличаване делът на обработваемите площи с лозови култури и билки.

- **горски територии** – По данни на Агенцията по геодезия, картография и кадастър, горските територии в Област Сливен заемат 146 647,8 ха, което представлява 41,4 % от

територията на областта. Значителен процент - 92%, са покрити с гори. Преобладават видовете бук, зимен дъб и цер.

- **земеделски територии** – Земеделските територии в община Твърдица са 12521.13 ха (ОУП). Структурата на реално използваната земеделска земя е типична за планинските райони. 76,7% са ниви, от които 20 % са технически култури и зеленчуци, а 29,4 % фуражи. Повечето от земеделските площи са поливни, което е допълнително благоприятстващо условие.

- **отдых и туризъм** – В община Твърдица съществуват добри условия за развитие на планински туризъм, ловен туризъм, ски-туризъм и екотуризъм. Ниша за инвестиции в тази област е и бъдещото развитие на селския туризъм. На територията на общината и сега има подходящи бази за настаняване и обслужване на туристите. В Твърдица има регистриран туристически информационен център. Една от основните туристически дадености е връх „Чумерна”.

- **зелена система** – в гр.Твърдица се поддържат зелени площи в централната градска част. Проблем се явява свободното движение на домашни животни, които унищожават дървесни и тревни видове. Недобросъвестни граждани унищожават насажденията.

Храстовата и дървесна растителност в общината съхне, застарява, короните на дърветата са неоформени. Бройките новозасадени дървета и храсти са твърде малко и не могат да възстановят баланса на растителността в зелените площи.

- **транспортно-комуникационна мрежа** – На територията на Община Твърдица няма изградена автомагистрала, както и второкласни пътища. От тук минава път I-б /София-Бургас/ с обща дължина 21.7 км. Пътища на територията на общината са: път III-662 /Н. Загора – Баня - Твърдица - Елена/ и път III-5007 /Гурково - Конаре - Твърдица/. Път III-662 е най-пряката връзка между Северна и Южна България и представлява връзка между Община Нова Загора и община Елена. Той отремонтиран изцяло и от 2012 година е в експлоатация . Път III-5007 представлява връзка с Община Гурково.

Вътрешната пътна мрежа, чрез която се осъществяват другите връзки между отделните селища в общината, е развита добре и осигурява удобни транспортни връзки на всички населени места от общината с общинския център. Селищата се свързват помежду си основно с пътищата от четвъртокласната пътна мрежа.

- **железопътен транспорт** – III главна жп линия София-Карлово-Сливен-Зимница-Карнобат-Варна свързва Столицата с Черноморието по утвърденото Подбалканско трасе. Линията е единична, електрифицирана и преминава през общините Твърдица и Сливен. Обслужващите гари и/или спирки са 5 гари и 3 спирки в община Сливен и 3 гари и 2 спирки в община Твърдица.

- **водоснабдяване** – Съществуващата изграденост на водоснабдителните системи в Община Твърдица показва задоволителна обща водоснабденост. Водоснабдяването на населените места и стопанските обекти на територията на общината се осъществява от „В и К” гр. Сливен чрез група за поддържане в гр. Твърдица.

Съществуващите водни запаси осигуряват нормално водопотребление и са достатъчни за задоволяване на битовите и производствените нужди на общината, но през летния сезон дебитът на част от водоизточниците значително намалява.

- **канализация** - На територията на община Твърдица има частично изградена канализационна мрежа. Основна част от мрежата е изградена през 70-те години. Част от канализационната мрежа на гр. Твърдица е подменена.

Съществуващата градска канализационна мрежа е заустена в преливник (септична яма), изграден извън населеното място.

За гр. Твърдица към настоящият момент няма изградена градска пречиствателна станция за отпадни води - същите се заустват директно в реката и представляват опасност от възникване на епидемии. Има изготвен проект за Пречиствателна станция за отпадни води със следните подобекти - площадкови и довеждащи комуникации, ЕЛ., КИП и автоматика. Уточнена е площадката от 10 дка. за ПСОВ в южната част на града - местността „Дърварски път“.

- **газоснабдяване** – В съответствие със съвременното енергийно законодателство на Република България и възможностите на общината се предвижда проект „Изграждане на газоснабдителната и газопреносна мрежа в гр. Твърдица“ да се реализира чрез предоставяне на концесия на инвеститори от частния сектор. Необходимите инвестиции се предвижда да бъдат осигурени от частни инвеститори. Процесът по газифициране стартира като първи етап от 01.01.2014 г. През януари 2014 г. "Ситигаз България" ЕАД получава лиценз за разпределение и снабдяване с природен газ за обособена територия Тракия с присъединена територия на община Твърдица, но проектът за конкретните трасета на газоразпределителната мрежа, в рамките на населените места от общината ще бъде изработен през 2017 г., когато се очаква да започне и тяхното изграждане от страна на компанията спечелила лиценза.

Реализирането на проекта ще обезпечи трайното и високорентабилно отопление на битовите и административни сгради и ще повиши инвестиционната привлекателност на общината чрез технологичната възможност за изгодно и рентабилно газоснабдяване на сегашни и бъдещи промишлени потребители.

- **защитени територии** – На територията на община Твърдица се намират няколко естествени природни забележителности.

Природна забележителност "Тиса". Намира се в местността Еленска глава в землището на с. Боров дол при надморска височина 1100м. Обявена е за природна забележителност през 1987 год. Представлява двуетажно буково – тисово насаждение. Тисът е иглолистно дърво с тъмнозелена разперена корона. Има здрава и устойчива на гниене дървесина. Известен е още като тис отровачка, защото всички вегетативни органи на растението са отровни. Тисът е рядък за българската горска флора вид и сеченето му е забранено. Районът е характерен с изключително разнообразие, както на горско дървесна растителност, така и на билки. В насаждението се срещат естествено обикновена ела /*Abies alba*/ и черен бор /*Pinus nigra*/. Възрастта на бука е около 140 години, а на тиса около 50 год.

Природна забележителност „Голямата топола”. Намира се в местността Шатова нива, гр. Твърдица при н.в. 300 м. Предполагаема възраст - 120 год. обиколка – 8.40 м. Обявена е за природна забележителност през 1987 год.

Вековно дърво „Стоянов бук”. Намира се в близост до м. Робинзон. Височината на дървото е 32 м. Предполагаема възраст – 250 год. обиколка при височина: 1.30 м. – 4.80 м.

Естествено находище на Черен бор /Pinus nigra/. В близост до местността Девина, насаждението е на възраст 80 год.

На територията на общината се намират и няколко пещери:

- „Пайсий”. Входът е разположен на 1280 м. надморска височина. Общата дължина на галериите е 152 м.

- Пещерата „Слънчев бряг” се намира в землището на рудник „Шешкинград”. Пещерата е едноетажна, разклонена, пропадна. Входът е малък (0.9 на 1.1м.). Общата дължина на галериите е 101 метра.

- Пещерата „Ботуша” се намира в землището на рудник „Шешкинград”, по течението на Студената река. Суха пещера, няма образувания, леснодостъпна.

- Пещерата „Водопадна” № 2. Пещерата е в землището на рудник „Шешкинград” от дясната страна на Студената река. Хоризонтална е, неразклонена, суха, леснодостъпна, без образувания. Общата дължина е 14 м.

- Пещерата „Йонко” се намира на около 3 км. от рудник „Твърдица”. Входът е с размери 3.40 – 1.40. Общата дължина е 80 м.

- Пещерата „Мъгливият сняг” пропадна пещера, новооткрита. Общата дължина на пещерата е 2 300 м.

- Има още „Богомилската пещера”, „Свирчинашка пещера” - тя има стойност като археологическо находище.

Водопади – в местността „Корела”, по Козаревската река са разположени система от водопади. Височината на най – големия водопад е 10 м.

• **отпадъци** - отпадъци в регион Стара Загора.

Характерно е депонирането на битови отпадъци на неорганизираните сметища, ситуирани върху естествени терени, които най- често са сухи дерета, тераси на реки, нарушени терени.

Съпътстващите стъпки преди реализацията на регионалното депо са важни дейности на община Твърдица по отношение на битовите отпадъци.

Други текущи мероприятия за поддържане на чистотата в общината са:

- Система от законови и икономически мерки за предотвратяване на образуването на нови нерегламентирани сметища;

- Създаване на оптимална организация за събиране, извозване и обезвреждане на отпадъците за цялата община;

- Организиране на система за безопасно съхранение на негодни селскостопански препарати;

- Частично обновяване на съдовете за събиране на отпадъците.

- **риск от природни бедствия и аварии** – Характерни за общината природни бедствия и аварии са: земетресенията, наводненията, снегонавявания, обледеняване, свлачища, пожари.

1.3. Характеристика на Проекта за ОУПО

1.3.1. Цел на ОУПО

Главната цел на ОУП на община Твърдица ще бъде създаването на оптимална пространствена и функционална структура на развитие, както и изграждане и комплексно устройство на територията, в единство между урбанизираните структури и съществуващите природна и антропогенна среда и специфичните за региона социално-икономически условия.

Общият устройствен план на Общината ще бъде стратегически управленски инструмент за прилагане на политиките, възприети от Общинската администрация, както и основа за общинското дългосрочно устойчиво пространствено развитие.

Планът ще определи визия, цели и стратегия за развитието на цялата територия, както и преобладаващото предназначение и начин на трайно ползване на отделните видове територии.

Времевият хоризонт на предвижданията, направени в проекта за Общ устройствен план на община Твърдица е 20 години.

Съгласно изискванията на ЗУТ, Общият устройствен план ще се съобразява с принципите и политиките в областта на пространственото развитие на Европейския съюз и Република България, както и с предвижданията на актуалните планови документи от по-висока степен, като, по отношение на тях, ще бъде една по-подробна и конкретна разработка.

Общият устройствен план на община Твърдица ще се реализира чрез изработването и прилагането на нови и актуализирани общи и секторни стратегически планове и програми на общината и региона, имащи краткосрочен или средносрочен хоризонт на действие.

Планът ще играе ролята на ясна устройствена база за изработването и актуализацията на необходимите подробни устройствени планове за територията. Така общият устройствен план ще създаде пространствени предпоставки за подобряване на начина на живот и за реализация на приоритетните инвестиционни инициативи и дейности за социално-икономическо развитие на общината.

1.3.2. Задачи пред ОУПО

С Общия устройствен план на община Твърдица трябва да бъдат решени следните поставени задачи:

1. Изграждане на обща концепция и насоки на социално-икономическото и пространственото развитие на цялата общинска територия.

2. Изясняване на функционално-планировъчната и устройствената структури на територията - предмет на плана, както и на преобладаващото предназначение на съставните и структурните ѝ части, местоположението и границите на урбанизираните територии, строителните граници, земеделските територии; горските територии, защитените територии, нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение.

3. Определяне на общия режим на устройство на всяка от териториите и зоните, определени в рамките на община Твърдица, който включва най-общи цели, мерки и изисквания за тяхното опазване, използване, оформяне и развитие.

4. Извеждане на режим на устройство и опазване на териториите с обществен характер, които са държавна и общинска собственост.

5. Изясняване на разположението на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура на територията на общината и връзките им с териториите на съседните общини, както и с инфраструктурните мрежи, съоръжения и обекти от национално и наднационално значение, с определяне на необходимите сервитути.

6. Очертаване на териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и необходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита.

7. Очертаване на териториите за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия и естетическо оформяне, в т.ч. териториите за превантивна устройствена защита и възстановяване, с цел опазване на характера на ландшафта и на недвижимите културни ценности и археологически обекти.

8. Извеждане на зоните, в които няма да се допуска застрояване.

9. Изясняване на конкретните устройствени режими на урбанизираните, земеделските и горските територии, и допълнителните режими за нарушените и защитените зони и терени, в т.ч. на защитните и рекреационните гори, както и териториите, заети от недвижими културни ценности или археологически обекти.

10. Определяне на границите на териториите с ограничителен режим, подчинен на изисквания, свързани със сигурността и отбраната на страната.

11. Извеждане на специфични правила и нормативи за прилагане на постановките, заложи в ОУПО Твърдица.

С цел повишаване на конкурентноспособността на местната икономика, подобряване качествата на жизнената среда, оптимално използване на наличните ресурси и потенциали в предварителния проект за ОУП на община Твърдица са заложи следните основни изменения във функционалната структура на територията:

- Набелязване на местоположението на археологическите обекти и недвижимите културни ценности.

- Обособяване на териториите, които са дадени на концесия за добив на подземни богатства.

- Приобщаване към строителните граници на населените места на урбанизирани територии, които към момента попадат извън тях.

- Очертаване на зона за икономически активности и технологично развитие, попадаща в землището на общинския център.

- Предвиждане на допълнителни зони за отдих и развитие на целесъобразни видове тури-зъм.

- Указване на нови територии за разширение на съществуващите гробищни паркове на гр. Твърдица и гр. Шивачево.

Това е реалистичен и неконсервативен пространствен модел за устройството на територията на Община Твърдица, такъв, който доразвива потенциалния ресурс в урбанистичното и развитие и планиране.

Цялостната структура в урбанистичното планиране на пространството на Община Твърдица е резултат от синхронизирането на обстоятелства, балансиране на интереси и изисквания от най-горно равнище като европейската директива „Натура 2000”, през съхраняването на културно-историческите и природни ценности, както и осигуряване на урбанистично-устройствена степен за задоволяване на локалните интереси в пространствено-териториален аспект.

Факторите влияещи върху развитието на територията на община Твърдица са:

- природогеографски;
- социално-икономически;
- социокултурни;
- научно-технически и транспортни;
- геополитически и геопространствени.

1.3.3. Териториално-устройствена и функционална структура на ОУПО

ОУПО се изработва в съответствие с разпоредбите на Закона за устройство на територията (ЗУТ). Общите устройствени планове са основа за цялостното устройство на териториите на общините, на части от тях или на отделни населени места с техните землища. Предвижданията на общите устройствени планове, с които се определят общата структура и преобладаващото предназначение на териториите, видът и предназначението на техническата инфраструктура и опазването на околната среда и обектите на културно-историческото наследство, са задължителни при изготвянето на подробните устройствени планове. Неразделна част от ОУПО са правилата и нормативите за неговото прилагане, които се изработват в съответствие с наредбата по чл. 13, ал. 1 от ЗУТ и се одобряват едновременно с плана. Общият устройствен план няма пряко приложение за разрешаване на строителство.

2. Описание на характеристиките на други ППП/ИП, съществуващи и/или в процес на разработване или одобряване, които в съчетание с оценявания проект могат да окажат неблагоприятно въздействие върху защитените зони.

ОУП се изготвя в съответствие със следните стратегии, планове и програми:

- Стратегия „Европа 2020”.
- Националната програма за развитие „България 2020”;
- Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022;
- Националната концепция за пространствено развитие 2012-2025;
- Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г., приет 2014 г.;
- Национална стратегия за развитие на горския сектор (НСГРС) 2013-2020 г.;
- План за управление на речните басейни (ПУРБ) в Източноромански район (ИБР) 2016-2021 г. и План за управление на риска от наводнения (ПУРН) 2016-2021 г.;
- Регионалният план за развитие на Югоизточен район 2014-2020;
- Стратегия за развитие на област Сливен 2014 – 2020г.;
- Общинският план за развитие на Община Твърдица за периода 2014 – 2020г.;
- Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците община Твърдица за период 2010 – 2020 г.;
- Програма за намаляване нивата на замърсителите в атмосферния въздух и достигане на установените норми за вредни вещества, с период на действие 2015-2018 г.

ОУП се изготвя в съответствие със следните стратегии, планове и програми:

Стратегия „Европа 2020”

Стратегия „Европа 2020“ цели Европа отново да постига растеж, който е интелигентен, приобщаващ и устойчив:

Интелигентният растеж означава постигане на по-добри резултати в ЕС в сферата на: образованието (насърчаване на хората да се учат и усъвършенстват уменията си); изследванията/иновациите (създаване на нови продукти/услуги, генериращи растеж и работни места и помагачи за решаване на социалните проблеми); цифровото общество (използване на информационните и комуникационните технологии).

Приобщаващ растеж означава: повишаване на равнищата на заетост в Европа – повече и по-добри работни места, особено за жени, млади хора и възрастни хора; подпомагане на хората от всички възрасти да предвиждат и да се приспособяват към промените чрез инвестиции в уменията и обучението; модернизирани пазарите на труда и социалните системи; гарантиране, че ползите от растежа достигат до всички части на ЕС.

Устойчив растеж означава: изграждане на по-конкурентоспособна нисковъглеродна икономика, в която ресурсите се използват по ефикасен и устойчив начин; опазване на околната среда, намаляване на емисиите и предотвратяване на загубата

на биоразнообразие; възползване от водещата позиция на Европа в разработването на нови екологични технологии и производствени методи; въвеждане на ефикасни интелигентни електроразпределителни мрежи; използване на мрежи в европейски мащаб за предоставяне на допълнително конкурентно предимство на нашите предприятия (и особено на малките производители); подобряване на условията за бизнес, особено за малки и средни предприятия (МСП); помагане на потребителите да правят добре осведомен избор.

Стратегията „Европа 2020“ има 5 водещи цели (headline targets) за периода до 2020 г., както следва:

Трудова заетост - работа за 75 % от хората на възраст между 20 и 64 години;

НИРД и иновации - инвестиране на 3 % от БВП на ЕС (публичен и частен сектор взети заедно) в научноизследователска и развойна дейност и иновации;

Климатични промени и енергия - намаляване на емисиите на парникови газове с 20 % спрямо 1990 г.; добиване на 20 % от енергията от възобновяеми енергийни източници (индивидуална цел за България 16 %); увеличаване на енергийната ефективност с 20 %;

Образование - намаляване на процента на преждевременно напусналите училище до под 10 %; поне 40 % от 30 - 34-годишните със завършено висше образование;

Бедност и социално изключване - поне 20 милиона по-малко бедни или застрашени от бедност и социално изключване хора.

Тези 5 цели на равнище ЕС се адаптират и превръщат в национални цели за всяка държава членка в съответствие с конкретното положение и обстоятелства в нея. На ниво община целите се формулират в регионалните планове за развитие, областните стратегии, общинските планове за развитие и в общите устройствени планове. При изготвянето на проекта на ОУП са направени анализи на състоянието на аспектите на устройственото планиране в общината, като са взети предвид постановките и целите на Стратегия Европа 2020.

Националната програма за развитие „България 2020“

Програмата е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2020 г. Програмата съответства на ангажиментите на България на европейско и международно ниво. В Програмата се идентифицират визия за развитие, цели и приоритети за развитие, политики по приоритетните направления. Формулирани са 8 приоритета:

- 1) Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила;
- 2) Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване;
- 3) Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал;
- 4) Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси;

- 5) Подкрепа на иновациите и инвестиционни дейности за повишаване на конкурентоспособността на икономиката;
- 6) Укрепване на институционалната среда за по-висока ефективност на публичните услуги за гражданите и бизнеса;
- 7) Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност;
- 8) Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари.

ОУП и неговите задачи съобразяват приоритетите за развитие и ще допринесат за постигането им. Анализ на съответствието на ОУП с целите по опазване на околната среда, заложи в Програмата, е направен в т. 5 на екологичната оценка.

Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022

Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) за периода 2012 – 2022 г. е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. НСРР определя дългосрочните цели и приоритети на политиката за регионално развитие, която има интегрален характер, дава възможност за координация на секторните политики на територията и съдейства за тяхното синхронизиране. Съобразена е в регионалните планове за развитие, областните стратегии, общинските планове за развитие. Отчетена е при изработването на проекта на ОУП на община Твърдица.

Националната концепция за пространствено развитие 2012-2025

Тя представлява средносрочен стратегически документ, който дава насоките за устройство, управление и опазване на националната територия и акватория и създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики. Заедно с Националната стратегия за регионално развитие 2012 – 2022 г. тя е основен документ в най-новото ни законодателство и дългоочакван инструмент за интегрирано планиране и устойчиво пространствено, икономическо и социално развитие. Съобразена е в регионалните планове за развитие, областните стратегии, общинските планове за развитие. Отчетена е при изработването на проекта на ОУП на община Твърдица.

Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г., приет 2014 г.

Планът поставя следните 4 цели:

Цел 1 - Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

Цел - 2 Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда

Цел 3 - Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

Цел 4 - Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците

От началото на 2005 година във всички населени места на територията на община Твърдица е въведено и се извършва организирано сметосъбиране и сметоизвозване. Проектът на ОУП съобразява предвижданията за устойчиво управление на отпадъците.

Община Твърдица сключва Договор от 30.11.2012 г. с "Екоресурс България" АД за реализиране на програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на община Твърдица.

Дейностите, предвидени в програмата се изпълняват съвместно от три страни - "Екоресурс България" АД, Община Твърдица и фирма „Нелсен Чистота” ООД, която ще извършва дейностите по разделно събиране, сортиране и транспортиране на отпадъците от опаковки на територията на Община Твърдица. За извършване на дейностите по проекта "Екоресурс България" АД има сключен договор с фирма „Нелсен Чистота” ООД.

Проектът на ОУП съобразява предвижданията за устойчиво управление на отпадъците.

Национална стратегия за развитие на горския сектор (НСГРС) 2013-2020 г.

Визията на НСРГС 2013-2020 г., е Към 2020 г. България ще има жизнени, продуктивни и многофункционални гори, устойчив, конкурентоспособен и иновативен горски сектор, съхранени биологично разнообразие, количество и качество на водните ресурси в горските територии. Секторът ще подпомага икономическото развитие на страната, ще осигурява условия за пълноценна реализация на заетите в него, ще способства в максимална степен за смекчаване на ефекта от промяната в климата и ще гарантира поддържането на здравословна околна среда.”

За постигането на визията, стратегията поставя 3 стратегически цели:

- 1) Осигуряване на устойчиво развитие на горския сектор чрез постигане на оптимален баланс между екологичната функция на горите и тяхната способност дългосрочно да предоставят материални ползи и услуги;
- 2) Засилване на ролята на горите за осигуряване на икономически растеж на страната и по-равномерно (балансирано) териториално социално-икономическо развитие;
- 3) Увеличаване на приноса на горския сектор в зелената икономика.

ОУП съобразява стратегията като предвижда почти пълно запазване на териториите от горски фонд на общината – съгласно баланса горският фонд намалява с 18,16 ха (от 28645.27 ха на 28627.11 ха).

ОУП установява необходимостта от обръщане на особено внимание на предпазването от и намаляването на посегателствата върху околната среда, например чрез: използване на природосъобразни технологии в селското и горското стопанство, насърчаване на екологосъобразни транспортни и енергийни системи, възстановяване на пустеещите градски терени и рехабилитация на тяхната среда, предпазване от индустриални злополуки, възстановяване на околната среда в зони, увредени от

замърсяващи промишлени производства, както и контрол на субурбанизацията. По отношение на горския сектор ОУП е насочен към осигуряване запазването на ценни горски територии.

План за управление на речните басейни (ПУРБ) в Източноромански район (ИБР) 2016-2021 г. и План за управление на риска от наводнения (ПУРН) 2016-2021 г.

Управлението на водите се извършва, съгласно действащата в страната законодателна и нормативна уредба, като конкретните дейности в близък и дългосрочен аспект се основават на разработен План за управление на водите в речния басейн. Той обобщава националните изисквания и гарантира възможно най-точно придържане към заложените в Рамковата Директива за водите 2000/60/ЕС изисквания и концепция за поетапно постигане на определено ниво на състояние на водите.

За разглеждания район са изготвени проекти на План за управление на речните басейни в Източноромански район 2016 – 2021 г. и План за управление на риска от наводнения 2016 – 2021 във връзка с актуализацията на плановете от периода 2010 -2015 г.

При характеризирането на водните обекти – повърхностни и подземни, намиращи се в териториалния обхват на ОУП, са взети предвид изложените в проектите на ПУРБ 2016 – 2021 г. и ПУРН 2016 – 2021 г. информация и изисквания за управление на водите.

Регионалният план за развитие на Югоизточен район 2014-2020;

Визията за развитие на района е: Югоизточен район — привлекателно място за живот и бизнес, със съхранено природно и културно наследство, ефективно използващ своя потенциал за постигане на устойчиво и балансирано социално-икономическо развитие със затвърждаване на традициите си в туризма и енергетиката.

Поставени са следните стратегически цели:

Стратегическа цел 1: Икономическо сближаване на ЮИР на междурегионално (с другите райони от ниво 2 в страната) и вътрешнорегионално (между областите в рамките на района от ниво 2) ниво посредством използване на собствения потенциал на района в условията на щадящо околната среда развитие;

Приоритет 1. Повишаване конкурентоспособността на регионалната икономика и подкрепа за малкия и средния бизнес в Югоизточен район.

Специфична цел 1. Подобряване на достъпа до производствените зони в ЮИР и изграждане и реконструкция на бизнес инфраструктура, мрежи и клъстери.

Специфична цел 3. Подкрепа на традиционни икономически дейности и насърчаване използването на местните ресурси за икономическо развитие на ЮИР.

Приоритет 2. Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и творческите индустрии в Югоизточен район.

Специфична цел 2. Опазване и валоризация на недвижими, движими и нематериални културни ценности в ЮИР.

Специфична цел 4. Развитие на културните и творческите индустрии в ЮИР.

Приоритет 3. Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда в Югоизточен район.

Специфична цел 1. Подобряване качеството на водоснабдителната инфраструктура и услуги на територията на ЮИР.

Специфична цел 2. Изграждане и модернизиране на канализационната инфраструктура и на пречиствателните станции за отпадни води в ЮИР.

Специфична цел 3. Подобряване и оптимизиране на системата за управление на отпадъците в ЮИР.

Стратегическа цел 2: Социално сближаване и намаляване на междуобластните неравенства в ЮИР чрез инвестиции в човешките ресурси и подобряване на социалната инфраструктура;

Приоритет 1. Подобряване на достъпа до образователни, здравни, социални, културни услуги и развитие на спортната инфраструктура в Югоизточен район.

Специфична цел 1. Подобряване на образователната инфраструктура и осигуряване на достъп до обектите, предоставящи образователни услуги в ЮИР.

Специфична цел 2. Подобряване на здравната и социалната инфраструктура и осигуряване на достъп до институциите, предоставящи здравни и социални услуги в ЮИР.

Специфична цел 3. Подобряване на културната инфраструктура и на достъпа до културни услуги в ЮИР.

Специфична цел 4. Изграждане и реконструкция на спортната инфраструктура за професионален спорт и спорт в свободното време и подобряване достъпа до спортни услуги в ЮИР.

Приоритет 3. Укрепване на административния капацитет на местните и регионалните власти в Югоизточен район.

Специфична цел 3. Осигуряване на устойчиво и хармонично развитие на територията на ЮИР.

Стратегическа цел 4: Балансирано териториално развитие на ЮИР чрез укрепване на градовете-центрове, подобряване свързаността в района и качеството на средата в населените места.

Приоритет 1. Интегрирано развитие на градовете в Югоизточен район и подобряване качеството на градската среда.

Специфична цел 1. Интегрирано градско развитие.

Специфична цел 2. Стимулиране ролята на малките градове в ЮИР за предоставяне на услуги и създаване на работни места за населението.

Приоритет 2. Подобряване свързаността на Югоизточен район в национален и международен план.

Транспортната свързаност допринася за мобилизиране потенциала на териториите, за повишаване на икономическото развитие и за достъп до основни услуги в района. Свързаността на района в национален и международен план подобрява достъпа до пазари на стоки и услуги, осигурява движението на хората и мобилността на работната сила.

Специфична цел 1. Подобряване свързаността на ЮИР в национален и международен план и подобряване на регионалната пътна инфраструктура.

Приоритет 3. Подобряване качеството на живот в селските райони.

Проектът на ОУП със своите предвиждания е съобразен и има пряк принос за постигане на поставените цели в регионалния план за развитие.

Стратегия за развитие на област Сливен 2014 – 2020г.;

Визията за развитие на областта за периода 2014-2020 г. е: Сливенска област - модерна и просперираща достойна част от Обединена Европа в началото на третото хилядолетие.

За постигане на визията са определени 2 стратегически цели с приоритети към тях. Стратегическите цели са:

Стратегическа цел №1: Устойчив икономически растеж за по-висок жизнен стандарт

Специфична цел 1.1. Постигане на икономически растеж и степен на заетост не по-ниски от средните за страната, чрез насърчаване развитието на икономика базирана на знанието - индустриално производство с висока добавена стойност, качествен и устойчив туризъм и модерно селско и горско стопанство.

Приоритет 1.1.2 Създаване на условия за привличане на инвестиции;

Приоритет 1.1.3 Развитие на устойчив и качествен туризъм;

Специфична цел 1.2 Повишаване конкурентноспособността на човешките ресурси, намаляване на социалната изолация. Съхраняване и развитие на културно-историческото и природно наследство

Приоритет 1.2.1 Създаване на условия за развитие на младите хора

Приоритет 1.2.3. Развитие на социалните услуги и интеграция на уязвимите групи

Приоритет 1.2.4 Опазване и валоризиране на природното и културно наследство

Стратегическа цел №2: Качествена жизнена среда и развита инфраструктура

Специфична цел 2.1 Подобряване качеството на техническата инфраструктура и характеристиките на елементите на околната среда, опазване и устойчиво използване на природните ресурси

Приоритет 2.1.1 Развитие на техническата инфраструктура

Приоритет 2.1.2 Подобряване характеристиките на елементите на околната среда, опазване и устойчиво използване на природните ресурси

Специфична цел 2.2 Изграждане на качествена селищна среда, гарантираща

устойчиво социално-икономическо развитие и жизнен стандарт, съизмерим с европейските критерии.

Приоритет 2.2.1. Благоустрояване на населените места, подобряване състоянието на жилищния фонд, вкл. мерки за енергийна ефективност

Проектът на ОУП със своите предвиждания е съобразен и има пряк принос за постигане на поставените цели и приоритети за община Твърдица.

Общински план за развитие на Община Твърдица за периода 2014 – 2020г.;

Съгласно Общинския план за развитие визията за развитие на Община Твърдица е „Община Твърдица - район с благоприятна социално- икономическа среда и качество на живот на населението, запазил и обогатил своята културна идентичност“.

Главна цел на развитие на Община Твърдица за периода до 2020 г. е "Превръщането на Община Твърдица в бързо развиваща се територия чрез запазване и диверсификация на местната икономика, преодоляване на демографската криза и бедността и подобряване стандарта на живот".

За постигане на желаната визия планът поставя следните стратегически цели:

Стратегическа цел 1 Модернизирание на местната икономика и повишаване привлекателността на региона за бизнес

Приоритет 1: Икономическо съживяване

Специфична цел 1: Запазване на съществуващите предприятия в традиционни за общината индустрии и Създаване на условия за привличане на инвестиции чрез създаване на модерна индустриална зона и гише на предприемача.

Специфична цел 6: Оптимизиране традиционните селскостопански производства в общината и подкрепа за алтернативни земеделски дейности.

Приоритет 3: Популярен културно-исторически район.

Специфична цел 1: Повишаване познаваемостта и качеството на местния туристически продукт.

Специфична цел 2: Развитие на алтернативен туризъм, вкл. и в малките населени места.

Специфична цел 3: Опазване на културния идентитет и валоризация

Стратегическа цел 2 Балансирано развитие на жизнената среда и опазване на околната среда чрез интегрирани инвестиции в техническата и социална инфраструктура

Приоритет 2: Съвременна инфраструктура.

Специфична цел 1: Развитие на жизнената среда

Специфична цел 2: Възстановяване на съществуващата и изграждане на необходимата нова ВиК инфраструктура

Специфична цел 3: Развитие на социалната, здравна, образователната, културна и спортна инфраструктура

Специфична цел 4: Опазване на околната среда чрез развитие на екологична инфраструктура и инфраструктура за депониране на отпадъци

Специфична цел 6: Комплексно планиране и устройство на територията.

Планът е изцяло съобразен при изработването на проекта на ОУП, като втората стратегическа цел на плана е с конкретна екологична насоченост, което също е съобразено в ОУП.

Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците община Твърдица за период 2010 – 2020 г.

Програма си поставя следните основни цели, свързани с подобряване качеството на околната среда на територията на общината:

- Намаляване на количеството на отпадъците като се насочи вниманието на потребителите към стоки за многократна употреба, и се търсят възможности за преработка и оползотворяване и обвързване на такса смет с количеството на образуваните БО и разходите за тяхното събиране, депониране и обезвреждане;
- Подобряване на организацията за събиране и транспортиране на отпадъците, както и разширяване на периметъра на организираното сметосъбиране и в останалите населени места. Прилагане на съвременни многофункционални системи за събиране на отпадъци, в зависимост от различни фактори като интензивността на застрояването, количеството на образуваните отпадъци и транспортно-комуникационните планове. Оптимизиране на управленските и изпълнителски структури;
- Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците - изграждането на Регионален център за управление на отпадъците, позволяващо осъществяването на ефективен мониторинг и контрол. Обединяването на усилията на Общините Стара Загора, Братя Даскалови, Гурково, Гълъбово, Казанлък, Николаево, Мъглиж, Опан, Павел баня, Раднево, Твърдица и Чирпан. за изграждането на РД и три ПС ще доведе до разрешаване на проблемите свързани с БО;
- Повторно използване и рециклиране;
- Закриване на старото депо на гр. Твърдица. Усилване на контрола над старите замърсявания;
- Нормативно регламентиране на УО на общинско ниво;
- Работа с обществеността - привличане на обществеността при вземането на решения, свързани с основния проблем „отпадъци“; провеждане на кампании по прилагането на програмата; участие в моделни проекти за управление на отпадъците; прилагане на принципите на „споделена отговорност" и „замърсителят плаща“;
- Повишаване привлекателността на града и околностите му;

- Подобряване условията за развитие на селското стопанство и икономиката в региона.

Проектът на ОУП съобразява предвижданията за устойчиво управление на отпадъците.

Програма за намаляване нивата на замърсителите в атмосферния въздух и достигане на установените норми за вредни вещества, с период на действие 2015-2018 г.

Програмата включва конкретни мерки, които да се прилагат в периода на действие на програмата, целящи намаляване на емисиите на фини прахови частици (ФПЧ₁₀) от битово отопление, транспорта, промишлеността. Някои от предвидените мерки имат пряко отношение и връзка с предвижданията на ОУП – такива са мерките от програмата, включващи саниране, газифициране, изграждане, ремонт и рехабилитация на пътища и улици, организация на движението, изграждане на паркинги, изграждане на велоалеи. Всички изброени относими мерки са съобразени в проекта на ОУП.

Големи/значими инвестиционни и инфраструктурни проекти:

За района на Община Твърдица са одобрени следните големи инвестиционни и инфраструктурни проекти:

- Ремонт на общински път Циганска поляна – вр. Чумерна. Изпълнен е етап 1 от км.0+000 до км. 0+680. Финансирането е от Републикански бюджет на стойност 583 897 лв.
- Закриване и рекултивация на старо депо за ТБО на община Твърдица в имоти с № 000477 и № 000493 – в процедура по избор на изпълнител. Финансирането е от Републикански бюджет на стойност 1 472 850 лв.
- „Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа на гр.Твърдица -Главен водопроводен клон I-ниска зона - от о.к. 221 до о.к.108, гр.Твърдица, общ. Твърдица” в процес на изпълнение , стойност 323 188 лв., финансиране от общински бюджет.
- Основен ремонт на общински пътища в община Твърдица” - в процес на изпълнение. Финансирането е от общински бюджет и е на стойност 779 437 лв.,
- Ремонт на четвъртокласна общинска пътна мрежа на територията на община Твърдица, включващи следните пътища:
 - Път 53421/ III – 662 Баня-Твърдица -/ Сборище – Шивачево –общинска граница Твърдица /Твърдица-Сливен/ - Селименово – Чинтулово
 - Път 53449/ III – 662 Баня-Твърдица -/ Шивачево
 - Път 66016/ III – Баня – Бинкос / Близнец – Сърцево
 - Път 53425 Шивачево – ж.п. гара Шивачево - Близнец
 - Път 53451/ III – 662 Баня – общинска граница / Нова Загора – Твърдица / - Червенаково – Близнец – общинска граница / Твърдица – Сливен / - Бинкос
 - Път 53446 Баня – Твърдица - Оризаре
 - Път 53447 Баня-Твърдица -Сборище
 - - Път 53036/ III – 662 Градско – Бяла паланка

- Път 53448 Баня – яз. Жребчево – общинска граница – ж.п. гара Твърдица
- Път 53034 Бяла – Градско – общинска граница / Сливен – Твърдица / - Жълт бряг – ж.п. гара Чумерна
- Път 53038, М5, М1 – Жълт бряг – ж.п. гара Чумерна – Боров дол – Шешкинград – Твърдишки проход
- Текущ ремонт и поддръжка на улична мрежа в Община Твърдица– стойност 251 933 лв., финансиране от общински бюджет.
- Текущ ремонт и поддръжка на общинска пътна мрежа на община Твърдица стойност 184 080 лв., финансиране от общински бюджет.
- Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа на с. Сборище, община Твърдица, по подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ на мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ от Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) за периода 2014 – 2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), на стойност 7 035 404 лв.

В Общински план за развитие на Община Твърдица 2014-2020 год. са заложили следните инвестиционни проекти:

- Индустриална зона - Твърдица техно парк От края на 2012 г. общинска администрация Твърдица работи по идеята за изграждане на нова индустриална зона – „Твърдица-техно парк“. Зоната се намира в непосредствена близост до първокласен път 1-6 София – Бургас. Идеята за „Твърдица-техно парк“ е в процес на реализация, във фаза идеен проект. Общата площ на проектния ПУП е 1000 дка. Общия брой на имотите е 100. В обхвата на зоната попадат частни и общински имоти. Идеиният проект предвижда разделяне на зоната на три части, ориентирани към еднотипни производства в зависимост от вида им.
- Довършване канализация на гр. Твърдица и изграждане на ПСОВ - Доизграждане канализация на гр. Твърдица, подмяна на вътрешна водопроводна мрежа и изграждане на ПСОВ
- Ремонт на спортни площадки - Изградени спортни съоръжения: - стадион Твърдица, картинг писта, спортна площадка Шивачево -Стадион Бяла паланка,
- Преотреждане на минно училище за общинска хижа
- Интегриран проект за ремонт на общински улици в населените места на община Твърдица
- Изграждане на интегрирана спортна площадка с изкуствена настилка.
- Изграждане на допълнително водохващане на кв. Козарево - „Сопотник“
- Интегрирано осъвременяване на централна част на гр. Твърдица
- Ремонт и осъвременяване на парк за отдих Твърдица
- Подмяна водопреносна мрежа г-р Шивачево и изграждане на канализация с ПСОВ
- Подмяна водопреносна мрежа с. Оризари
- Комплексен проект за ремонт на паркови пространства в населените места - Шивачево, Сборище, Червенаково, Оризаре, Близнак и кв.Козарево.

3. Описание на елементите на ОУПО, които самостоятелно или в комбинация с други ППП/ИП биха могли да окажат значително въздействие върху защитените зони или техните елементи.

Пространствената характеристика на общината се определя в резултат на възстановяването на собствеността върху земеделските земи и върху горите и земите от горския фонд в изпълнение на ЗСПЗЗ и ЗВСГЗГФ.

Тук са настъпили промени в структурата на земеползване на територията на община Твърдица. Преобладаващ става делът на частната собственост върху земите, с наличие на поземлена раздробеност. Планът цели реалистични мерки за уедряване.

Задачите на ОУП са решени в Предварителния проект на плана чрез устройствени предвиждания, представени в **баланса на територията на общината** както следва:

Таблица 3.1. Баланс на територията на Община Твърдица

ОУПО - БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ТВЪРДИЦА						
ПРОЕКТНО ПОЛОЖЕНИЕ				СЪЩЕСТВУВАЩО ПОЛОЖЕНИЕ		
№	ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ	ПЛОЩ/ Ха	%	ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ	ПЛОЩ/ Ха	%
1,00	УРБАНИЗИРАНИ ТЕРИТОРИИ	3304,907	7,473	УРБАНИЗИРАНИ ТЕРИТОРИИ	2920,288	6,6032
1,10	Жилищни функции	675,688	20,44	Жилищни функции	590,6108	20,224
1,20	Общественообслужващи функции	35,804	1,083	Общественообслужващи функции	36,03	1,2338
1,30	Смесена многофункционална зона	162,601	4,92	Смесена многофункционална зона	-	
1,40	Производствени дейности	274,959	8,32	Производствени дейности	200,017	6,8492
1,50	Складови дейности	5,664	0,171	Складови дейности	5,664	0,194
1,60	Озеленяване, паркове и градини	33,563	1,016	Озеленяване, паркове и градини	28,698	0,9827
1,70	Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	61,176	1,851	Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	0,19	0,0065
1,80	Спорт и рекреация	18,356	0,555	Спорт и рекреация	18,356	0,6286
1,90	Техническа инфраструктура	38,227	1,157	Техническа инфраструктура	38,227	1,309
1,11	Транспорт и комуникации	980,1328	29,66	Транспорт и комуникации	979,96	33,557
1,12	Водни площи	1018,736	30,82	Водни площи	1022,536	35,015
2,00	ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ	12217,07	27,62	ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ	12521,13	28,312
2,10	Обработваеми земи - ниви	6969,38	57,05	Обработваеми земи - ниви	7161,91	57,199
2,20	Обработваеми земи - трайни насаждения	1765,271	14,45	Обработваеми земи - трайни насаждения	1804,722	14,413
2,30	Необработваеми земи	3482,417	28,5	Необработваеми земи	3554,502	28,388
3,00	ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ	28627,11	64,73	ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ	28645,27	64,771
3,10	Гори	28590,18	99,87	Гори	28608,34	99,871
3,20	Горски земи	36,931	0,129	Горски земи	36,931	0,1289
4,00	ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ	76,125	0,172	ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ	138,521	0,3132

4,10	А) За природозащита - защитени територии и зони	0,682	0,896	А) За природозащита - защитени територии и зони	0,682	0,4923
4,20	Б) За опазване на културното наследство	2,012	2,643	Б) За опазване на културното наследство	2,012	1,4525
4,30	Г) За възстановяване и рекултивация	25,75	33,83	Г) За възстановяване и рекултивация	72,253	52,16
4,40	Е) Други нарушени територии	47,681	62,64	Е) Други нарушени територии	63,574	45,895
5,00	ОБЩА ПЛОЩ	44225,21	100	ОБЩА ПЛОЩ	44225,21	100

В обхвата на ОУП са определени промени в следните видове устройствени зони и режими за устройство на територията (по земята):

Землище на град Твърдица:

През 2012 г. община Твърдица инициира изграждане на Техно-индустриален парк - Твърдица. Това е проект в съвсем начална фаза, за които ще бъдат необходими доста усилия, включително и за привличане на частни партньори за неговото реализиране. Чрез идеята за изграждане на индустриална зона от нов тип беше дадена заявка за решение на съществуващ проблем - икономика на общината в упадък и високо ниво на безработица. Разработен е идеен вариант за нова индустриална зона в Твърдица наречена условно с проектно име „Твърдица техно парк“. В резултат е разработен идеен проект на ПУП на тази зона, като са обособени парцели, до които е осигурен достъп. Зоната е съобразена с новите бизнес изисквания за модерна инфраструктура и представлява сериозна заявка в лицето на общинска администрация и местния бизнес за активна позиция за икономическо развитие и привличане на инвестиции. По отношение на развитието на науката и иновациите в областта, в областта няма нито едно специализирано звено, осъществяващо такава дейност.

Чрез ОУПО се урегулират следните нови зони около град Твърдица:

- *зона Смф 2 (смесена многофункционална зона) южно от града за обособяване на новия Техно-индустриален парк - Твърдица. За зоната има одобрен ПУП, поради което не се счита за ново инвестиционно намерение в обхвата на ОУПО;*
- *югоизточно от кв. Козарево на гр. Твърдица се урегулира нова жилищна зона Жм 4 – сегашният начин на трайно ползване на зоната е нива, орна земя >4 категория;*
- *северно от стадиона между кв. Козарево и гр. Твърдица се урегулира нова зона Ок 1 (рекреационни дейности, курортни и вилни зони) – сегашният начин на трайно ползване на зоната е нива, орна земя >4 категория и трайни насаждения;*
- *западно от кв. Козарево на гр. Твърдица се урегулира нова жилищна зона Жм 1 и Смф 1 (смесена многофункционална зона) – сегашният начин на трайно ползване на бъдещата жилищна зона е нива, орна земя >4 категория. Сегашният начин на трайно ползване на бъдещата смесена многофункционална зона е пасища, ливади; нива, орна земя >4 категория и трайни насаждения;*
- *по североизточната и източната граница на гр. Твърдица се урегулира нова жилищна зона Жм 7, с което се увеличава регулацията на града – сегашният начин на трайно ползване на зоната е нива, орна земя >4 категория и трайни насаждения;*

Чрез ОУПО се уреждат следните нови зони извън регулационните граници на град Твърдица:

➤ южно от гр. Твърдица, на кръстопътя на Републикански път I-6 с пътна връзка към ул. Иван Пашов се урежда нова смесена многофункционална зона - Смф 3 – сегашният начин на трайно ползване на бъдещата смесена многофункционална зона е пасища, ливади и нива, орна земя >4 категория;

➤ изток-югоизточно от гр. Твърдица (≈ 2 км по въздушна линия от сегашната регулационна граница) се увеличава площта на съществуваща производствена зона Пп4 с 66 дка – сегашният начин на трайно ползване на зоната е нива, орна земя >4 категория;

Таблица 3.2. Промени в устройственото планиране в землището на град Твърдица

Нови устройствени зони Съществуващо трайно ползване	Жм	Ок	Пп	Смф
Пасища, ливади	-	26	-	43
Нива, орна земя	165	6	66	1 093
Трайни насаждения	161	55	-	154
Гори и храсти	2	-	-	134
Улици в населено място	-	1	-	-
Общо за землището	328	88	66	1 424

Южно от гр. Твърдица е разположено хвостохранилището на бивша обогатителна фабрика гр. Твърдица, което трябва да бъде изчерпано и рекултивирано за освобождаване на земеделските почви и решаване на проблема със замърсяването с опасни вещества. В ОУПО територията на хвостохранилището е оградена като нарушена територия за възстановяване и рекултивация.

Южно от гр. Твърдица и от хвостохранилището е разположено депо за неопасни /битови и строителни/ отпадъци на община Твърдица, което не отговаря на нормативните изисквания и подлежи на закриване и рекултивация. В ОУПО територията на депото е оградена като нарушена територия за възстановяване и рекултивация.

Други промени не се предвиждат в устройственото планиране в землището на гр. Твърдица.

В землището на града се отделят зони с режими на територии с група от единични археологически обекти с охранителна зона:

- с режим „А“ (Ткин А) по АКБ – северно, изток-югоизточно, южно и югозападно от града.

Землище на село Оризари:

Чрез ОУПО се уреждат следните нови зони около с. Оризари:

➤ зона за производствена дейност Пп 8 и смесена многофункционална зона Смф 4 южно от селото – сегашният начин на трайно ползване на бъдещите зони е нива, орна земя; стопански двор, животновъдна ферма; производствен, складов обект и улица в населено място. Производствената зона е съществуваща. Смесената многофункционална зона е нова;

➤ зона за производствена дейност Пп югозападно от селото – сегашният начин на трайно ползване на бъдещата зона е стопански двор, животновъдна ферма и нива, орна земя. Зоната е съществуваща и застроена;

➤ по източната граница на с. Оризари се урежуира нова жилищна зона Жм, с което се увеличава регулацията на селото – сегашният начин на трайно ползване на зоната е трайни насаждения.

Таблица 3.3. Промени в устройственото планиране в землището на село Оризари

Нови устройствени зони	Жм	Пп	Смф
Съществуващо трайно ползване			
Нива, орна земя	-	17	104
Трайни насаждения	3	-	-
Улици в населено място	-	15	-
Стопански двор, животновъдна ферма	-	32	40
Производствен, складов обект	-	12	29
Общо за землището	3	76	173

Други промени не се предвиждат в устройственото планиране в землището на с. Оризари.

В землището на село Оризари се отделят зони с режими на територии с група от единични археологически обекти с охранителна зона:

- с режим „А“ (Ткин А) по АКБ – западно от селото;
- с режим „Б“ (Ткин Б) по АКБ – западно от селото.

Землище на село Сборище:

Чрез ОУПО се урежуират следните зони около с. Сборище:

➤ юг-югоизточно на сегашната регулационна граница на селото се урежуират нови зони за производствена дейност Пп и зона за озеленяване, паркове и градини – сегашният начин на трайно ползване на бъдещата зона за производствена дейност е нива орна земя; стопански двор, животновъдна ферма и производствен, складов обект – зоната е съществуваща чрез влезли в сила ПУП. Сегашният начин на трайно ползване на зоната за озеленяване, паркове и градини е пасища, ливади; нива, орна земя;

➤ източно и север-североизточно от селото се разширява жилищната зона Жм – сегашният начин на трайно ползване на бъдещата жилищна зона е нива, орна земя >4 категория; пасища, ливади; гори и храсти; улица в населено място и воден обект;

➤ по западната граница на селото се урежуира нова зона за производствена дейност Пп – сегашният начин на трайно ползване на бъдещата зона за производствена

дейност е нива орна земя; стопански двор, животновъдна ферма и производствен, складов обект. Зоната е нова за землището.

Таблица 3.4. Промени в устройственото планиране в землището на село Сборище

Нови устройствени зони	Жм	Пп	Озеленяване, паркове и градини
Съществуващо трайно ползване			
Пасища, ливади	91	6	5
Нива, орна земя	22	229	5
Гори и храсти	8	-	-
Улици в населено място	11	-	-
Стопански двор, животновъдна ферма	-	20	-
Производствен, складов обект	-	29	-
Воден обект	1	-	-
Общо за землището	133	284	10

Източно от с. Сборище и от новата жилищната зона Жм е разположено нерегламентирано сметище, което подлежи на закриване и рекултивация. В ОУПО територията на сметището е оградена като нарушена територия за възстановяване и рекултивация.

Други промени не се предвиждат в устройственото планиране на землището.

Землище на град Шивачево:

Чрез ОУПО се урегулират следните зони около гр. Шивачево:

➤ южно на сегашната регулационна граница на града се урегулира зона за производствена дейност Пп 6 с площ ≈ 169 дка – зоната е съществуваща чрез влезли в сила ПУП. Сегашният начин на трайно ползване на зоната за производствена дейност е нива орна земя (≈ 39 дка); стопански двор, животновъдна ферма (≈ 103 дка); трайни насаждения (≈ 5 дка); производствен, складов обект (≈ 22 дка);

➤ източно, северно, северозападно и западно от града се разширява жилищната зона Жм 12 с площ ≈ 195 дка – сегашният начин на трайно ползване на бъдещата жилищна зона е нива, орна земя >4 категория (≈ 63 да); улици в населено място (≈ 132 дка).

Други промени не се предвиждат в устройственото планиране на землището.

В землището на град Шивачево се отделят зони с режими на територии с група от единични археологически обекти с охранителна зона:

- с режим „Б“ (Ткин Б) по АКБ – западно от селото.

Землище на село Червенаково:

Чрез ОУПО се урегулират следните зони около с. Червенаково:

- *югозападно на сегашната регулационна граница на селото се урегулира зона за производствена дейност Пп 9 с площ ≈ 87 дка, – сегашният начин на трайно ползване на бъдещата зона за производствена дейност е нива орна земя (≈ 40 дка); стопански двор, животновъдна ферма (≈ 47 дка);*
- *западно и югозападно от селото се разширява жилищната зона Жм 14 с площ ≈ 22 дка – сегашният начин на трайно ползване на бъдещата жилищна зона е улица в населено място.*

Други промени не се предвиждат в устройственото планиране на землището.

В землището на село Червенаково се отделят зони с режими на територии с група от единични археологически обекти с охранителна зона:

- с режим „Б“ (Ткин Б) по АКБ – запад-югозападно от селото.

Землище на село Близнец:

Не се предвиждат промени в устройственото планиране на землището.

В землището на село Близнец се отделят зони с режими на територии с група от единични археологически обекти с охранителна зона:

- с режим „А“ (Ткин А) по АКБ – източно от селото;
- с режим „Б“ (Ткин Б) по АКБ – североизточно и източно от селото.

Землище на село Сърцево:

Чрез ОУПО се урегулира леко увеличаване на жилищната зона Жм с площ ≈ 4 дка, северно от сегашните граници на селото. Сегашният начин на трайно ползване на зоната е нива, орна земя >4 категория.

Не се предвиждат други промени в устройственото планиране на землището.

Землище на село Боров дол:

Чрез ОУПО се урегулират следните зони около с. Боров дол:

- *леко увеличаване на жилищната зона Жм 9 с площ ≈ 8 дка, северозападно от сегашните граници на селото. Сегашният начин на трайно ползване на зоната е нива, орна земя >4 категория;*
- *зона за спорт и рекреация с площ ≈ 40 дка, северно от сегашните граници на селото – сегашният начин на трайно ползване на зоната е обект на транспорта.*

Не се предвиждат други промени в устройственото планиране на землището.

Землище на село Жълт бряг:

Чрез ОУПО се урегулира увеличаване на жилищната зона Жм 10 южно от сегашните граници на селото. Сегашният начин на трайно ползване на зоната е нива, орна земя >4 категория. Увеличението на жилищната зона е с ≈ 15 дка.

Не се предвиждат други промени в устройственото планиране на землището.

Землище на село Бяла Паланка:

Не се предвиждат промени в устройственото планиране на землището.

3.1 Връзки между елементите на строителство и експлоатация при реализирането на ОУП. Възможни вероятни въздействия върху местообитания и видове

Чрез ОУПО се урегулират следните нови зони, намиращи се в близост до Река Блягорница BG0000612

Землище на град Твърдица:

➤ зона Смф 2 (смесена многофункционална зона) южно от града за обособяване на новия Техно-индустриален парк - Твърдица. За зоната има одобрен ПУП, поради което не се счита за ново инвестиционно намерение в обхвата на ОУПО – намира се в близост до 33 Река Блягорница BG0000612

➤ изток-югоизточно от гр. Твърдица (≈ 2 км по въздушна линия от сегашната регулационна граница) се увеличава площта на съществуваща производствена зона Пп4 с бб дка – сегашният начин на трайно ползване на зоната е нива, орна земя >4 категория - – намира се в близост до 33 Река Блягорница BG0000612

Землище на село Оризари:

➤ зона за производствена дейност Пп 8 югоизточно от селото – сегашният начин на трайно ползване на бъдещата зона е стопански двор, животновъдна ферма и нива, орна земя. Зоната е съществуваща и застроена – намира се в близост до 33 Река Блягорница BG0000612

Чрез ОУПО се урегулират следните нови зони, частично заемащи площи от 33 Река Блягорница BG0000612

Землище на село Сборище:

➤ юг-югоизточно на сегашната регулационна граница на селото се урегулират нови зони за производствена дейност Пп 5 и зона за озеленяване, паркове и градини – сегашният начин на трайно ползване на бъдещата зона за производствена дейност е нива орна земя; стопански двор, животновъдна ферма и производствен, складов обект – зоната е съществуваща чрез влезли в сила ПУП. Сегашният начин на трайно ползване на зоната за озеленяване, паркове и градини е пасища, ливади; нива, орна земя; – засяга част от 33 Река Блягорница BG0000612

Чрез ОУПО се урегулират следните нови зони, намиращи се в близост до 33 Твърдишка планина BG0000211

Землище на град Твърдица:

➤ по източната граница на гр. Твърдица се урегулира нова жилищна зона Жм 7, с което се увеличава регулацията на града – сегашният начин на трайно ползване на

зоната е нива, орна земя >4 категория и трайни насаждения – в близост до 33 Твърдишка планина BG0000211.

Чрез ОУПО се урегулират следните нови зони, намиращи се в близост до 33 Река Тунджа 1 BG0000192

Землище на село Червенаково:

➤ югозападно на сегашната регулационна граница на селото се урегулира зона за производствена дейност Пп 9 с площ ≈87 дка, – *сегашният начин на трайно ползване на бъдещата зона за производствена дейност е нива орна земя (≈40 дка); стопански двор, животновъдна ферма (≈47 дка) – в близост до 33 Река Тунджа 1 BG0000192*

Чрез ОУПО се урегулират следните нови зони, частично заемащи площи от 33 Жребчево BG0002052

Част от територията на 33 Жребчево BG0002052 попада в землището на гр. Твърдица, Община Твърдица: общо 5 385,611 дка, имоти с номера: 000684, 000687, 000706, 000708, 000993, 000893 – част (5,442 дка), съгласно картата за възстановената собственост за землището на гр. Твърдица. Съгласно плана за управление в границите на защитената зона се забраняват:

- премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични или групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- залесяването на ливади, пасища, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- намаляване на площта на крайречните гори от местни дървесни видове;
- паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност;
- косенето на тръстика в периода от 01 март до 15 август;

С въвеждането на ОУП се урегулира зона за Рекреационни дейности, курортни и вилни зони – Ок 6, като много малка част от нея попада на територията на 33 Жребчево BG0002052. Тази зона е съществуваща и ОУП цели нейното урегулиране.

Връзката между елементите на ОУПО в процесите на строителство и при реализация на ОУПО, с всички възможни вероятни въздействия с потенциално отражение върху природните местообитания, видовете и техните местообитания са оценени на този етап на планиране, както и необходимостта от определяне на условия за следващите етапи на планиране и проектиране са показани на долната Таблица

Елементи на ОУП на Община Твърдица	Възможни вероятни въздействия с потенциално отражение върху местообитанията и видовете в близост до и на територията на 33	Етап на планиране и оценка на въздействията
Строителство на сгради и съоръжения предвидени с ОУП	<ul style="list-style-type: none"> • пряко унищожаване или увреждане на местообитания в близост до или в 33; • фрагментация на местообитания и прекъсване на биокоридори за придвижване на наземни животински 	Предварителна оценка на въздействията на този етап от планиране, условия за изпълнение и по-подробна оценка на следващите етапи на планиране и проектиране.

Елементи на ОУП на Община Твърдица	Възможни вероятни въздействия с потенциално отражение върху местообитанията и видовете в близост до и на територията на ЗЗ	Етап на планиране и оценка на въздействията
	<p>видове в близост до или в ЗЗ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • смъртност на индивиди (унищожаване по време на строителство на типични видове за местообитанието и увреждане структурата и функциите на техните популации) в близост до или в ЗЗ; • увреждане на ландшафта, увреждане на възможностите за устойчиво природосъобразно развитие на защитените зони (природосъобразен туризъм, земеделски земи); • прогонване на животни и птици заради засилено човешко присъствие; • замърсяване със строителни и твърди битови отпадъци – влошаване качеството на съседни местообитания; • нарушаване на водния баланс на ливадите и пасищата в следствие пресушаване; 	
Съпътстващи инженерни съоръжения – огради, противоерозионни съоръжения, отводнителни съоръжения и др.	<ul style="list-style-type: none"> • пряко унищожаване и увреждане на местообитания в близост до или в ЗЗ; • прегради за периодични, сезонни или многогодишни миграции на животни и фрагментация на местообитания в близост до или в ЗЗ; • увреждане качеството на съседните местообитания; • увреждане на ландшафта, увреждане на възможностите за устойчиво природосъобразно развитие на защитените зони (природосъобразен туризъм, земеделски земи). 	Предварителна оценка на въздействията на този етап от планиране, условия за изпълнение и по-подробна оценка на следващите етапи на планиране и проектиране.
Временни строителни площадки и съоръжения, строителни дейности.	<ul style="list-style-type: none"> • пряко унищожаване и увреждане на местообитания в близост до или в ЗЗ; • смъртност на бавноподвижни животински видове (унищожаване по време на строителство) в близост до или в ЗЗ; • шумово замърсяване (безпокойство и прогонване на животни) в близост или в ЗЗ; • въздушно замърсяване (повлияване на растителните видове и растителните сообщества – физиологични и биохимични реакции на замърсяването на ниво организъм, промяна във видовият състав на ниво растителни 	Условия за изпълнение и по-подробна оценка на следващите етапи на планиране и проектиране.

Елементи на ОУП на Община Твърдица	Възможни вероятни въздействия с потенциално отражение върху местообитанията и видовете в близост до и на територията на ЗЗ	Етап на планиране и оценка на въздействията
	<p>съобщества или групировки);</p> <ul style="list-style-type: none"> • повишена опасност от пожари (изхвърляне на фасове, искри от строителната механизация и др.); • опасност от инциденти замърсявания в близост до или в ЗЗ; • прогонване на животни заради засилено човешко присъствие в близост до или в ЗЗ; 	
Депониране на излишни материали (пръст, скална маса) в резултат от строителството	<ul style="list-style-type: none"> • пряко унищожаване на местообитания в близост до или в ЗЗ; 	Условия за изпълнение на по – подробна оценка на следващите етап от планиране.
Озеленителни и рекултивационни дейности	<ul style="list-style-type: none"> • нахлуване на агресивни видове, увреждане на типичните риродни местообитания (видов състав); • промяна на структурата и видовия състав на местообитанията, което ги прави непригодни за видовете, обект на опазване; 	Условия за изпълнение на по – подробна оценка на следващите етапи от планиране.
Увеличен антропогенен натиск при експлоатацията на отделните устройствени зони, предвидени с ОУП.	<ul style="list-style-type: none"> • Унищожаване на структура на съседни местообитания вследствие утъпкване и др. в близост до или в ЗЗ; • шумово замърсяване (безпокойство и прогонване на животни) в близост до или в ЗЗ; • светлинно замърсяване вследствие осветителните съоръжения в близост до или в ЗЗ; • смъртност на птици (стъпкване на гнезда и яйца на наземно гнездящи птици); • повишена опасност от пожари (изхвърляне на фасове, палене на огън и др.); • опасност от инцидентни замърсявания при аварии в инфраструктурата в близост до или в ЗЗ; • увреждане на възможностите за устойчиво природосъобразно развитие на защитените зони; • прогонване на животни заради засилено човешко присъствие в близост до или в ЗЗ; • замърсяване на водите и терените с излишни отпадъчни води и отпадъци, генерирани от града и обособените 	Предварителна оценка на въздействията на този етап от планиране, условия за изпълнение и по-подробна оценка на следващите етапи на планиране и проектиране.

Елементи на ОУП на Община Твърдица	Възможни вероятни въздействия с потенциално отражение върху местообитанията и видовете в близост до и на територията на ЗЗ	Етап на планиране и оценка на въздействията
	курортни комплекси в него;	
Поддържане на зелени площи чрез поливане, наторяване, пръскане с различни химични вещества и други.	опасност от промяна на водния режим в близост до или в ЗЗ; • акумулация на биогени в близост до или в ЗЗ;	Условия за изпълнение на по – подробна оценка на следващите етапи от планиране.

Обобщение на възможните вероятни въздействия произтичащи от реализацията на ОУПО и връзката му с:

- неговия обхват по отношение местоположението му спрямо защитените зони;
- на коя фаза от изпълнение на проекта е вероятно да възникнат въздействията; по отношение ефекта върху местообитанията и видовете дали въздействията имат дълготрайно въздействие или имат временен ефект; по отношение времетраенето на въздействията дали въздействията са постоянни, краткосрочни, периодични, инцидентни (не се предполага задължително да възникнат);
- с кои други въздействия на ОУПО имат комбинирано влияние върху даден параметър за Благоприятния природозащитен статус (БПС) на видовете и местообитанията.

Оценяват се връзките между преките въздействия. По-нататък се оценява възможния комбиниран ефект върху тях;

- с какви други планове, програми, проекти и инвестиционни намерения може да има кумулативен ефект;

Вид въздействие	Обхват на въздействието	Фаза на въздействие Трайност Периодичност	Възможни комбинирани въздействия	Възможни кумулативни въздействия (други проекти)
Пряко – унищожаване на местообитания	извън ЗЗ BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и 33 BG0002052 Язовир Жребчево и на определено разстояние от тях (извън прилежащите им територии).	Строителство - дългосрочно, постоянно и необратимо.	Трайно увреждане качеството на съседни местообитания при експлоатация поради: • прогонване на индивидите заради шумово и светлинно замърсяване и/или засилено човешко присъствие. • прекъсване на важни екотони и прекъсване на достъпа до ключови местообитания (смъртност, прогонване, непреодолими инженерни съоръжения). • фрагментиране на местообитанията и изолиране на малки парчета иначе подходящи местообитания (смъртност, прогонване, непреодолими инженерни	Евентуално може да се очаква кумулативен ефект с реализацията и на други ИП, планове и програми от загуба на местообитания предмет на опазване в ЗЗ BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона

Вид въздействие	Обхват на въздействието	Фаза на въздействие Трайност Периодичност	Възможни комбинирани въздействия	Възможни кумулативни въздействия (други проекти)
			съоръжения).	BG0000192 Река Тунджа 1 и 33 BG0002052 Язовир Жребчево когато се намират в непосредствена близост до тях.
Фрагментация на местообитания.	извън 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и 33 BG0002052 Язовир Жребчево на определено разстояние от прилежащите им територии.	Строителство и експлоатация - дългосрочно и постоянно.	<ul style="list-style-type: none"> прогонване на индивиди заради шумово и светлинно замърсяване и/или засилено човешко присъствие. пряко унищожаване на местообитания; 	Възможни по отношение само на отделни животински видове, но без птици, които използват за придвижване и въздушното пространство.
Смъртност на индивиди.	извън 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и 33 BG0002052 Язовир Жребчево (фрагментационен ефект на биокоридорите).	Строителство – краткосрочно по време на строителството . Експлоатация - дългосрочно, периодично, необратимо по време на експлоатацията .	<p>Увреждане структурата и функциите на популации на типични видове и влошаване на техния БПС</p> <ul style="list-style-type: none"> фрагментирането и увреждането на местообитанията чрез прекъсване на важни екотони и достъпа до ключови местообитания. Прекъсването на биокоридори за миграцията/разпространението на видовете. 	Слаб риск – само по отношение на някои бавно подвижни индивиди (насекоми, земноводни и влечуги), които обитават и териториите извън 33 или са във някакви взаимоотношения с индивиди от 33.
Прогонване на животни заради засилено човешко присъствие.	извън 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река	Строителство/ експлоатация - дълготрайно, постоянно	Има вероятност от комбинирано въздействие върху качеството на местообитанията, както и може да спомогне за увреждане и прекъсване на някои биокоридори.	Възможно е по отношение на някои видове чувствителни към фактор безпокойство – птици и някои бозайници.

Вид въздействие	Обхват на въздействието	Фаза на въздействие Трайност Периодичност	Възможни комбинирани въздействия	Възможни кумулативни въздействия (други проекти)
	Тунджа 1 и 33 BG0002052 Язовир Жребчево			
Инженерни прегради за нормалното функциониране на местообитанията	извън 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и 33 BG0002052 Язовир Жребчево и на достатъчно разстояние от тях.	Строителство/ експлоатация - дълготрайно, постоянно.	Има вероятност от комбинирано въздействие върху качеството на местообитанията (прекъсване на екотони и достъп до ключови местообитания; фрагментация и изолиране на малки парчета местообитания).	Възможно е само по отношение на някои наземно бавно придвижващи се видове - влечуги и земноводни, които може да обитават и територията на 33.
Шумово замърсяване.	33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и 33 BG0002052 Язовир Жребчево (фрагментационен ефект на биокоридорите).	Строителство/ експлоатация - дълготрайно, постоянно	Чрез прогонване на чувствителните видове има вероятност от комбинирано въздействие върху качеството на местообитанията.	Безпокойство на чувствителните към човешкото присъствие видове.
Светлинно замърсяване.	33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и 33 BG0002052 Язовир Жребчево (отблъскване и безпокойство на животни или обратното - привличане им).	Експлоатация - дълготрайно, постоянно	Чрез прогонване на чувствителните видове има вероятност от комбинирано въздействие върху качеството на местообитанията.	Безпокойство на нощно активни видове.

Вид въздействие	Обхват на въздействието	Фаза на въздействие Трайност Периодичност	Възможни комбинирани въздействия	Възможни кумулативни въздействия (други проекти)
Нарушаване на водния баланс.	33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и 33 BG0002052 Язовир Жребчево (унищожаване на хранителен ресурс и подходящи места за хранене/почивка, гнездови биотопи).	Експлоатация - дългосрочно, постоянно, обратимо	Има вероятност от комбинирано въздействие с унищожаване на местообитания, пресушаване на влажни зони и фрагментация.	Не се очаква такъв в следствие на реализацията на ОУП.
Изхвърляне на отпадъци.	Извън 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и 33 BG0002052 Язовир Жребчево (нерегламентиран и депа). Влошаване на хранителната база на животинските видове и качеството на местата за хранене, почивка, гнездене	Строителство/ експлоатация - локално, средносрочно или дългосрочно, обратимо след премахване на въздействието	Има вероятност от комбинирано въздействие със замърсяване на водите, унищожаване на местообитания.	При безразборно и неконтролирано изхвърляне на отпадъци на територията на защитените зони.
Повишена опасност от пожари	извън 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река	Строителство/ експлоатация - временно, инцидентно.	Може да доведе до временно (възстановимо) увреждане на местообитания и популации.	Реализацията на ОУП може да доведе до увеличаване на този риск в съседните на устройствените зони територии в резултат най-

Вид въздействие	Обхват на въздействието	Фаза на въздействие Трайност Периодичност	Възможни комбинирани въздействия	Възможни кумулативни въздействия (други проекти)
	Тунджа 1 и 33 BG0002052 Язовир Жребчево и на достатъчно разстояние от тях.			вече на човешка небрежност (изхвърляне на незагасени фасове, неправилно боравене с отоплителни уреди и др.).
Опасност от инцидентни - замърсявания при аварии в изградената инфраструктура	извън 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и 33 BG0002052 Язовир Жребчево на определено разстояние от прилежащите и територии.	Експлоатация - временно, инцидентно.	Може да доведе до временно (възстановимо) увреждане на местообитания и популации.	Такъв риск може да се прояви, но извън 33.
Нахлуване на чужди видове в природните местообитания.	извън 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и 33 BG0002052 Язовир Жребчево	Строителство и експлоатация - дълготрайно, постоянно.	Може да доведе до подмяна във видовия състав на природни местообитания.	Съществува риск при масово озеленяване с чужди и нетипични за страната, най-вече инвазивни храстови и дървесни видове.

4. Описание на защитените зони, местообитанията, видовете и целите на управление на национално и международно ниво и тяхното отчитане при изготвянето на план, програма и проект/ОУП

Защитена зона BG0002052 Язовир Жребчево

Тип А –Защитена зона по Директива за птиците, която се допира до защитена зона по Директива за местообитанията, площ - 2513.0042 ha.

Описание на защитената зона

Основна характеристика на защитената зона

Клас хабитат	Покритие %
N06	100.0
N12	
N08	
N09	
N23	
Общо покритие	100.0

Други характеристики на зоната

Язовир Жребчево се намира в Южна България, на река Тунджа в Предбалкана на юг от Твърдица. Зоната включва водното тяло на язовира, което е с дължина около 14 км, прилежащите заливни територии и рибарниците на Николаево, разположени на северозапад. На север граничи с магистрала Хемус, а на юг с хълмовете на Сърнена Средна гора. На изток е ограничен от хълма на Межденик, а на запад от пътя Нова Загора-Велико Търново. Язовирът се използва предимно за напояване, но също така и за отдих и спорт. Северната му част е по-малка, с полегати брегове и плитчини с хидрофитна растителност. На юг и изток язовирът е заобиколен от гористи хълмове. Рибарниците са частично обрасли с водолубива растителност.

Качество и значимост

Язовир Жребчево се счита за обект с международно значение за зимуващите водолубиви птици. Всяка година над 20 000 водолубиви птици от 33 вида се концентрират там. Язовирът, заедно с рибарниците поддържа 77 вида птици, основно зимуващи, от които 23 са включени в Червената книга на България (1985). От срещаните се там 62 видове са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004), 3 от тях са включени в категория SPEC 1 като световно застрашени, 5 в SPEC 2 и 18 в SPEC 3 като

видове, застрашени в Европа. Мястото осигурява подходящи местообитания за 20 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за опазване, от които 16 са включени също в Приложение I на Директивата за птиците. Язовирът, заедно с рибарниците, е от международно значение за зимуване на *Anas crecca*, *Anas platyrhynchos*, *Anser albifrons* и *Egretta alba*. Това е едно от малкото места в страната, където световно застрашената *Branta ruficollis* презимува във вътрешността, далеч от крайбрежните райони. *Haliaeetus albicilla* редовно се появява в района през зимата. По време на размножителния период районът е от значение за Европейския съюз за *Circus aeruginosus*.

Заплахи натиск и дейности с въздействие върху защитената зона.

Отрицателни въздействия			
Степен	Заплахи натиск [код]	Замърсяване (възможно) [код]	отвън, вътре, заедно [i o b]
L	E03.01		i
L	A07		o
L	E03		i
L	F01		i
M	F06		i
L	J02.01		i
L	J02.10		i
M	F02.01.02		i
L	J02.11		i
H	F02.03		I
L	G01		i
L	J02.01.03		i
L	H05		o
L	G05		i
L	G01.01		i
M	A02		o
L	D06		i
L	G02.08		i
L	H06.01		i
L	F03.01		o
L	A01		0
L	J02		I
H	F03.01		i

Степен: H = high (висока), M = medium (средна), L = low (ниска) Замърсители: N = Nitrogen input (азот), P = Phosphor/Phosphate input (фосфор/фосфати), A = Acid input/acidification (киселинно), T = toxic inorganic chemicals (токсични неорганични химикали), O = toxic organic chemicals (токсични органични химикали), X = Mixed pollutions (смесени замърсители) i = inside (вътре), o = outside (отвън), b = both (заедно)

Положителни въздействия			
Степен	Дейности, управление [код]	Замърсяване (възможно) [код]	отвън, вътре, заедно [i o b]
L	J02.11		i
L	A01		o

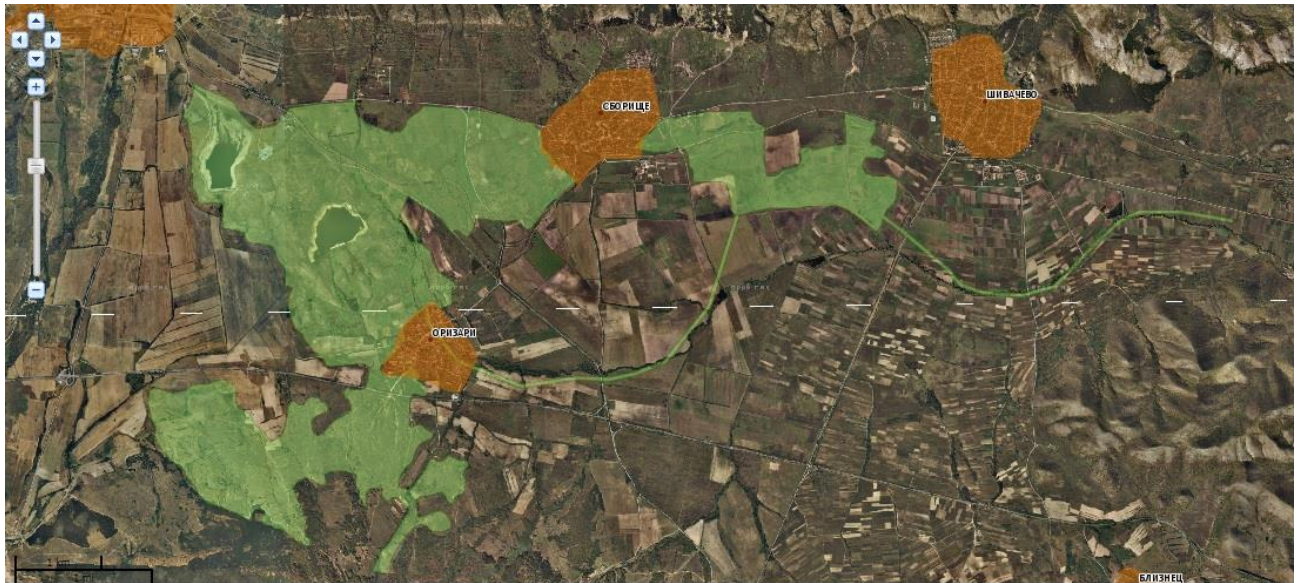
Защитена зона BG0000612 Река Блягорница

Тип В – Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, Площ - 1522.94 ha.

Описание на защитената зона

Основна характеристика на защитената зона

Клас хабитат	Покритие %
N07	50.0
N06	50.0
Общо покритие	100.0

Други характеристики на зоната

Защитената зона обхваща равнинната част на долината на реката, която е гъсто обрасла с върби, елши, сливи, габър, дъб и храсти. Тя също минава и през земеделски земи.

Качество и значимост

Линейни крайречни гори и пасища обширен селскостопанска ландшафт- важен като биокоридор.

Заплахи натиск и дейности с въздействие върху защитената зона.

Отрицателни въздействия			
Степен	Заплахи натиск [код]	Замърсяване (възможно) [код]	отвън, вътре, заедно [i o b]
М	D02.02		o
М	E03.01		i
М	A07		o
Н	K02.03		i
Н	K01.01		o
Н	K01.03		i
Н	K01.02		o
L	F02.03		i
М	I01		i
Н	E01.01		i
Н	C01.01		o
М	H05		o
Н	L09		o

H	K01.01		i
H	E01.01		o
H	B03		i
H	F03.02		o
M	D05		i
L	D02.01		o
L	D01.02		o
M	A09		o
H	B03		o
H	J02.11		o
L	D01.05		i
M	F03.02		i
H	C01.01		i
H	K01.03		o

Степен: H = high (висока) , M = medium (средна), L = low (ниска) Замярсителн: N = Nitrogen input (азот), P = Phosphor/Phosphate input (фосфор/фосфатн), A = Acid input/acidification (киселннно), T = toxic inorganic chemicals (токснчнн неорганнчнн хнмнкалн), O = toxic organic chemicals (токснчнн органнчнн хнмнкалн), X = Mixed pollutions (смесенн замърснтелн) i = inside (втърн), o = outside (отвтърн), b = both (заедно)

Положнтелнн втъднствнн			
Степен	Дннностн, управленн [код]	Замърснванн (възможно) [код]	отвтърн, втърн, заедно [i o b]
H	J02.01.01		i
M	D05		i
L	D01.05		i
L	D01.02		o
M	B02.04		i
L	D02.01		o
L	F02.03		i

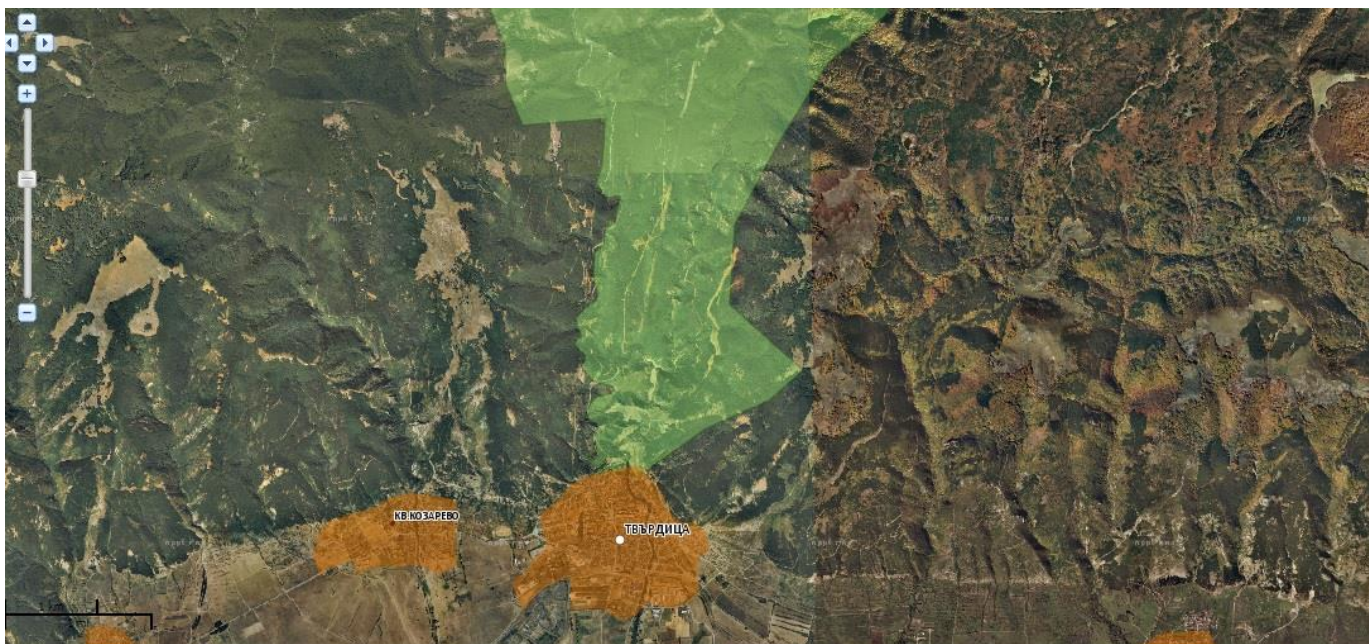
Защнтена зона BG0000211 Твърдншкн плнннн

Тнп В защитена зона Защнтена зона по Днректнва 92/43/ЕЕС за опазванн на прнорднннн местообнтаннн и на днвата флора и фауна, площ 38649.5295 ha.

Опнсанн на защитената зона

Основна характернстнка на защитената зона

Клас хабнтат	Покрнтнн %
N16	55.0
N22	1.0
N07	6.0
N19	1.0
N20	1.0
N17	8.0
N11	1.0
N23	2.0
N06	4.0
N21	1.0
N10	12.0
N08	8.0
Общо покрнтнн	100.0

Други характеристики на зоната

Южната част на зоната и склоновете са обхванати от широколистни дъбови и букови гори, докато северните склонове са отворени хълмист райони, обхванати от ливади и пасища.

Качество и значимост

Зоната е важна за хищници и прилепи. Зоната е една от малкото зони в България, където голям процент /50%/ от горите са заети от хабитати 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*), 9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*, 9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*. Зоната има значителна стойност заради големия брой видове (38) с природозащитен статус. Зоната защитава важни местообитания за редки, критично застрашени и ендемични растения като *Chamecytissus frivaldzkyanus*, *Fritillaria pontica*, *Saturea rumelica*, *Verbascum adrianopolitanum*, *Taxus baccata*, *Anemone sylvestris*, *Aquilegia nigricans*, *Coeloglossum viride*, *Crocus veluchensis*, *Fritillaria graeca*, *Hieracium tschamkoriense*. На територията на ДЛ Буйновци е създадена естествена популация от обикновена ела на най-ниската надморска височина в страната.

Заплахи натиск и дейности с въздействие върху защитената зона.

Отрицателни въздействия			
Степен	Заплахи натиск [код]	Замърсяване (възможно) [код]	отвън, вътре, заедно [i o b]
М	E04.01		o
М	B01.02		o
М	D02		o
L	E03.03		i
М	B02.02		o
М	E01.03		o

L	C02		i
M	A04		i
L	D02.01		i
H	B02.02		i
L	C02		o
L	E02		o
L	H		o
M	E03.01		i
L	H05		i
M	E01		o
L	F03.02.03		i
L	F03.02.03		o
M	B01.02		i
M	D01.02		i
M	G02.04		i
M	A04		o
M	K01.01		i
L	E03		o

Степен: Н = high (висока) , М = medium (средна), L = low (ниска) Замърсители: N = Nitrogen input (азот), P = Phosphor/Phosphate input (фосфор/фосфати), A = Acid input/acidification (киселинно), T = toxic inorganic chemicals (токсични неорганични химикали), O = toxic organic chemicals (токсични органични химикали), X = Mixed pollutions (смесени замърсители) i = inside (вътре), o = outside (отвън), b = both (заедно)

Положителни въздействия			
Степен	Дейности, управление [код]	Замърсяване (възможно) [код]	отвън, вътре, заедно [i o b]

Защитена зона BG0000192 Река Тунджа I

Тип В защитена зона Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, площ 9502.9987 ha.

Описание на защитената зона

Основна характеристика на защитената зона

Клас хабитат	Покритие %
N19	5.0
N17	2.0
N06	3.0
N15	13.0
N09	1.0
N25	70.0
N23	2.0
N16	4.0
Общо покритие	100.0

Други характеристики на зоната

По-голямата част на реката е преградена с диги. В местността „Елака” е запазено находище на целевите видове *Liparis loeselii* и *Dactylorhiza kalopissii*, както и хидрофилна растителност: заливни гори, ливади и алкални мочурища - типове местообитания 91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*); 6510 Низинни сенокосни ливади; 6410 Ливади с карбонатни, торфени или глинести почви (*Molinion caeruleae*); 7230 Алкални блата.

Качество и значимост

Данните за зимуване *Phalacrocorax rugosus* датират от 1999 г., след това мястото за ношувка в град Ямбол не съществува. Видовете, изброени като "Други видове-D" са включени в приложение III на Закона за биологичното разнообразие като защитени.

Заплахи натиск и дейности с въздействие върху защитената зона.

Отрицателни въздействия			
Степен	Заплахи натиск [код]	Замърсяване (възможно) [код]	отвън, вътре, заедно [i o b]
М	A04		o
М	A03		o
М	F03.02.03		i
М	F03.01		i
М	A04		i
М	F03.02.03		o
М	A03		i
Н	C01.01		i
М	F03.01		o

Степен: Н = high (висока) , М = medium (средна), L = low (ниска) Замърсители: N = Nitrogen input (азот), P = Phosphor/Phosphate input (фосфор/фосфати), A = Acid input/acidification (киселинно), T = toxic inorganic chemicals (токсични неорганични химикали), O = toxic organic chemicals (токсични органични химикали), X = Mixed pollutions (смесени замърсители) i = inside (вътре), o = outside (отвън), b = both (заедно)

Положителни въздействия

Степен	Дейности, управление [код]	Замърсяване (възможно) [код]	отвън, вътре, заедно [i o b]
--------	----------------------------	------------------------------	------------------------------

4.1. Описание на района - флористични и фаунистични характеристики на природната среда.

4.1.1. Характеристика на територията и на регистрираните растителни съобщества в обхвата на въздействие, определяне на наличието или отсъствието на типове природни местообитания от Прил. I на Дир. 92/43/ЕИО в най – близката част на защитената зона.

Флора

Съгласно геоботаническото райониране на страната (Бондев, 1977) територията на община Твърдица попада в **Европейската широколистна горска област:**

Ирлийска (Балканска) провинция

Котленско-Преславски окръг

Котленско-Сливенски район- Обхваща планинската част на окръга. Растителността е характерна за мезофитни горски екосистеми с реликтни гори от мизийски бук, на места с източен бук с участието на турска леска (*Corylus colurna*).

Предбалкански окръг

Тетевенско-Твърдишки район- Обхваща най- високите части на на източния дял на Средна Стара планина- между горното течение на Стара река при местността Вратник и Шипченския проход южно от Габрово. Растителността е сравнително разнообразна. Доминират гори от обикновен и мизийски бук с подлес от лавровишня и ксеромезофитни фори от обикновен горун, обикновен габър, често смесен с явор (*Acer pseudoplatanus*), шестил (*A. plantoides*), планински ясен (*Fraxinus excelsiros*) и др.

Македоно-Тракийска провинция

Горнотракийски окръг

Старозагорски район- Отличава се с едни от най-сухите горски масиви по южните поли на Сърнена гора и Стара планина, изградени от най- ксеротермните видове- главно космат и виргилиев дъб. Всички гори са силни повлияни от човека и голяма част от тях са деградирани и превърнати в храсталаци от келяв габър или са напълно унищожени. В североизточната част на района има съобщества и от *Pistacia terebinthus*.

Горските масиви заемат 65% от поземления фонд на общината. Горско– дървесната растителност е съставена от иглолистни и листопадни широколистни гори. Площта на горския фонд е 28 837 ха, от които 25 756 ха са залесени. Иглолистните са 9 288 ха (36 %) и широколистни видове 16 468 ха.

Във вертикално отношение общината попада в следните пояси и подпояси:

Долен пояс на равнинно – хълмистите и хълмисто – предпланински дъбови гори (0 – 700 м н.в)

- Подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-700 м н.в.). Площта на този пояс е 89,0 ха или 0,3 % от дървопроизводителната площ на лесничейството. Зает е от върбови, елшови и тополови насаждения. Чистите култури са предимно топола.

- Подпояс на равнинно – хълмистите дъбови гори (0 – 500 м н. в.)- Зает е от чисти и смесени издънкови насаждения от благун, зимен дъб, космат дъб, цер, акация, воден и келав габър.

Чистите и смесени иглолистни култури са предимно от черен бор, по-малко от бял бор. Площта на този подпояс е 5772,9 ха.

- Подпояс на хълмисто – предпланинските смесени широколистни гори (500 – 700 м н.в.)

Зает е изцяло от чисти и смесени гори – преобладаване на зимен дъб и издънкови насаждения от благун. Площта на този подпояс е 4604,5 ха.

Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (700 – 2200 м н.в.)

- Подпояс на нископланинските гори от горун (700 – 1200 м н.в.). Зает е от чисти и смесени насаждения от бук, габър, явор, зимен дъб. Тук се намират и естествени находища от черен бор и ела в Стара планина.

Чистите и смесени иглолистни култури са предимно от бял бор, смърч, зелена дуглазка, черен бор и явор. Площта му е 15958,5 ха.

- Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1200 – 1700 м н. в.). Зает е от чисти букови насаждения, смърчови и бялоборови култури. Площта му е 501,5 ха.

4.1.2. Характеристика на територията и на регистрираните видове в обхвата на въздействие, определяне на наличието или отсъствието на видове от Прил. II на Дир.92/43/ЕИО и Прил. I на Дир. 79/409/ЕИО.

Фауна

Съгласно зоогеографското райониране на страната (Георгиев, 1980) община твърдица попада на територията на Старопланински район. Района включва територията на Стара планина, Предбалкана и Средна гора.

Във високите части на Централна Стара планина са установени досега 33 вида реликтни безгръбначни, повечето от които имат глациален произход.

Като цяло този район е много богат на ендемити. Техният брой сред безгръбначните в Западна Стара планина е 197, а в Централна Стара планина- 193 вида и подвида. В надземната фауна повече ендемити има сред охлювите, многоножките, скакалците и бръмбарите. В този район подземната фауна е най-богато представена в България. Сред тях има 11 балкански и 109 български ендемита.

В горите и обособените ловностопански райони преобладават едър и дребен дивеч, представен от благороден елен, сърна, дива свиня, заек и различни видове пернат дивеч. От хищниците се срещат вълк, чакал, лисица, дива котка, белка и др. От птиците преобладават ястреби, пдпъдъци, гривеци, гургулици и др. По-рядко киклик, бекас, фазан, скален орел. През пролетния и зимния прелет в района стационарират различни видове облетен и водоплаващ дивеч, като диви патици и по-рядко гъски.

4.7.2.1. Ихтиофауна предмет на опазване в защитени зони

В стандартните формуляри на защитени зони BG0002052 Язовир Жребчево няма описани такива видове риби, които да са предмет на целенасочено опазване.

В стандартните формуляри на защитени зони BG0000612 Река Блягорница, защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 са описани следните видове риби, предмет на опазване по Прил. II на Дир. 92/43/ЕИО:

1137 Маришка мряна *Barbus plebejus*

Видът е разпространен в България, Турция и Гърция. Обитава сладководни басейни, морета и реки. Популацията на вида е стабилна.

Мерки за защита: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2, Бернска конвенция – Приложение III, Директива 92/43/ЕИО – Приложение 2, IUCN 2010.4 – категория незастрашен.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, като видът е категоризиран като типичен.

Размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване (добре запазени елементи, независимо от оценката на възможностите за възстановяване и елементи в средно или частично деградирало състояние и лесно възстановяване); Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) не изолирана популация в широк обхват на разпространение. Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (B) добра стойност за BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и (C) значима стойност за 33 BG0000612 Река Блягорница.

1134 Европейска горчивка *Rhodeus sericeus amarus*

Среща се в долните и средни течения на повечето реки в България. Хайверът си поставя чрез специално яйцеполагало в мантията на живи речни миди.

Мерки за защита: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2, Бернска конвенция – Приложение III, Директива 92/43/ЕИО – Приложение 2, IUCN 2010.4 – категория слабо засегнат.

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина е отчетено, че видът не присъства в зоната.

В Стандартния формуляр на 33 BG0000612 Река Блягорница е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а той е категоризиран като наличен. Размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (D) незначителна популация.

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, като видът е категоризиран като типичен. Размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично опазване (елементи в отлично състояние, независимо от оценката на възможностите за възстановяване и елементи в средно или частично деградирало състояние и лесно възстановяване); Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) не изолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (A) отлична стойност.

4.7.2.2 Херпетофауна предмет на опазване в защитени зони

В стандартните формуляри на защитени зони BG0000612 Река Блягорница, BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 са описани следните видове земноводни и влечуги, предмет на опазване по Прил. II на Дир. 92/43/ЕИО:

Клас Земноводни (Amphibia)

1188 Червенокоремна бумка *Bombina bombina*

Червенокоремната бумка се среща в Централна и Източна Европа от източната половина на Германия до Урал. На север ареалът ѝ достига до Южна Швеция, а на юг обхваща северната половина на Балканския полуостров, достигайки до Южна Тракия. В България се среща в цялата страна на надморска височина до 400 m. Червенокоремната бумка обитава локви, речни разливи и други малки и затревени водоеми.

Природозащитен статус: Закон за биологичното разнообразие - Приложение II, III, Световна червена книга – LC, Бернска конвенция - Приложение II, Директива на Европейския съвет - Приложение II, IV

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина е отчетено, че видът не присъства в зоната.

В Стандартните формуляри на ЗЗ BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като много рядък.

Размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично опазване (елементи в отлично състояние, независимо от оценката на възможностите за възстановяване и елементи в средно или частично деградирало състояние и лесно възстановяване). Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) не изолирана популация в широк обхват на разпространение за Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и (B) не изолирана популация, но на границата на района на разпространение за ЗЗ BG0000612 Река Блягорница; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се

оценява на (А) отлична стойност за 33 BG0000612 Река Блягорница и (В) добра стойност за Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1.

1193 Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*)

Въпреки че зимува на сушата, през активния си период (топлата част от годината) видът обитава различни водоеми, както с течащи, така и със стоящи води – реки, блата, канали, корита на чешми и дори малки локви, като много рядко се отдалечава от водата на повече от 0,5-0,6 (макс 1,0) м. Мерки за защита: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4, IUCN 2010 – категория слабо засегнат.

В Стандартните формуляри на BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че видът не присъства в зоните.

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина е отчетено, отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като много рядък.

Размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (С) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване (елементи в отлично състояние, независимо от оценката на възможностите за възстановяване); Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) не изолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

1171 Голям гребенест тритон *Triturus karelinii*

Местообитанията му са свързани с водните екосистеми. В България е разпространен до надморска височина от 1400 m. Обитава блата, наводнени изкопи и други застояли водоеми, като предпочита изобилстващите с подводна растителност.

Природозащитен статус: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4, IUCN 2010 – категория слабо засегнат.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен.

Размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (С) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване (елементи в отлично състояние, независимо от оценката на възможностите за възстановяване и елементи в средно или частично деградирало състояние и лесно възстановяване). Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) не изолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (В) добра стойност.

Клас Влечуги (Reptilia)

5194 Ивичест смок *Elaphe sauromates*

Среща се от Югозападна и крайдунавска Румъния и източните части на Балканския полуостров до Западен Казахстан, Западен Иран и Северен Ирак; на север до средното течение на Дон и района на Волгоград, на юг ареала включва Южна Русия, Кавказките страни, Турция. В края на XIX и първото десетилетие на XX в. е често срещан в Северна България и източните части на Южна България. От тези райони са съобщени много находища, установени през 20-те и 30-те години на XX в. През последните петдесет години има само няколко сигурни сведения за находки северно от Стара планина и в западната половина на Горнотракийската равнина. Сравнително запазени са популациите на места в Източните Родопи, Тунджанския край, Сакар и Странджа, но и там видът е рядък. Установен е и в нови находища в Северна България (Никополско), Шуменско, Черноморското крайбрежие между р. Батова и с. Китен, Бесапарските възвишения южно от Пазарджик, Асеновградско, Хасковско, Свиленградско, Средецко. Всички находища у нас са до 400 m н. в. Обитава предимно места с редки гори и храсти или със степен вид растителност, където предпочита валози, долове и др. Навлиза и в покрайнините на блата в търсене на гнезда на птици.

Природозащитен статус: Червена книга - застрашен вид; ЗБР-II, III; БеК-II; Директива за хабитатите -II, IV

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен.

Размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично опазване (елементи в отлично състояние, независимо от оценката на възможностите за възстановяване и елементи в средно или частично деградирало състояние и лесно възстановяване). Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) не изолирана популация в широк обхват на разпространение. Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (B) добра стойност за 33 BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и на (A) отлична стойност за Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1.

1220 Обикновена блатна костенурка *Emys orbicularis*

В повечето области от ареала си, Европейската блатна костенурка може да бъде открита в разнородни бавнотечащи води или блатисти местности, някои от които напълно могат да пресъхнат по време на лятото. Типични примери са дренажни канали, рибарници, блата, езерца, реки и малки потоци, бракичните води на естуарите, крайбрежни водни площи. Характерно за местообитанията е наличието на богата водна растителност. Новоизлюпените малки предпочитат плитки води с не повече от половин метър дълбочина.

Природозащитен статус: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4, IUCN 2010 – категория слабо засегнат.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като много рядък.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен.

Размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично опазване (елементи в отлично състояние, независимо от оценката на възможностите за възстановяване и елементи в средно или частично деградирало състояние и лесно възстановяване). Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) не изолирана популация в широк обхват на разпространение. Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (B) добра стойност за 33 BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и на (A) отлична стойност за Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1.

1219 Шипобедрена костенурка *Testudo graeca*

Разпространение у нас: Среща се в цялата страна до около 1300 м.н.в., с изключение на Северозападна България и високите полета (и околните планини) на Западна България. Вследствие на интензивното земеделие е почти напълно изчезнала от Тракийската низина и от много райони на Дунавската равнина. Местообитание: Обитава както и открити пространства с разпръсната дървесна и храстовидна растителност, така и разредени гори и храсталаци. Храна: През пролетта и есента е активна почти целодневно, а през летните месеци само сутрин и вечер. На много места се наблюдават сезонни миграции – в началото на лятото към по-гористи места, а в края на лятото към по-открити. Храни се с тревисти растения, по-рядко с опадали плодове и др. Популацията обикновено е през април и първата половина на май. Яйцата се снасят в началото на лятото, а малките се излюпват в края на лятото или началото на есента.

Природозащитен статус: Строго защитен. Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4. IUCN 2007, категория уязвим.

В Стандартния формуляр на BG0000612 Река Блягорница е отчетено, че видът не присъства в зоната.

В Стандартните формуляри на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като типичен.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (C) средно или слабо опазване. Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) не изолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (C) значима стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично опазване (елементи в отлично състояние, независимо от оценката на възможностите за възстановяване). Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (A) отлична стойност.

1217 Шипоопашата костенурка *Testudo hermanni*

Разпространение у нас: Среща се в цялата страна до около 1300 м.н.в., с изключение на Северозападна България и високите полета (и околните планини) на Западна България. Вследствие на интензивното земеделие е почти напълно изчезнала от Тракийската низина и от много райони на Дунавската равнина. Местообитание: Обитава както и открити пространства с разпръсната дървесна и храстовидна растителност, така и разредени гори и храсталаци. Храна: През пролетта и есента е активна почти целодневно, а през летните месеци само сутрин и вечер. На много места се наблюдават сезонни миграции – в началото на лятото към по-гористи места, а в края на лятото към по-открити. Храни се с тревисти растения, по-рядко с опадали плодове и др. Популацията обикновено е през април и първата половина на май. Яйцата се снасят в началото на лятото, а малките се излюпват в края на лятото или началото на есента.

Природозащитен статус: Строго защитен. Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4. IUCN 2007, категория почти застрашен.

В Стандартния формуляр на BG0000612 Река Блягорница е отчетено, че видът не присъства в зоната.

В Стандартните формуляри на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като типичен.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично

опазване (елементи в отлично състояние, независимо от оценката на възможностите за възстановяване); Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (A) отлична стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване (добре запазени елементи, независимо от оценката на възможностите за възстановяване и елементи в средно или частично деградирало състояние и лесно възстановяване). Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) не изолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (A) отлична стойност.

4.7.2.3 Бозайници предмет на опазване в защитени зони

1308 Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*)

Разпространение у нас: Рядък вид, намиран в горски ландшафти, предимно в планинските и полу - планинските райони. Местообитание: Залесени райони, главно в планините. Ловува в крайнини на гори, над пътища и алеи в гори и паркове. През лятото женските формират малки колонии в цепнатини на кората на дърветата. Зимният сън е главно в подземни убежища - студени пещери, с температура около 0 градуса. Храна: Малки насекоми, които често лови над водни басейни или събира от повърхността на листата.

Природозащитен статус: Строго защитен. Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Бонска конвенция – Приложение II, EUROBATS, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4. IUCN 2002, категория уязвим.

В Стандартните формуляри на BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като много рядък.

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като рядък.

В Стандартния формуляр на BG0000612 Река Блягорница размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (D) незначителна популация.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина , съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (C) средно или слабо опазване. Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) не изолирана популация в широк обхват на

разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (С) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

1310 Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*)

Природозащитен статус: Строго защитен. Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II и III, Бонска конвенция – Приложение II, EUROBATS, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4. IUCN 2007, категория уязвим.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (D) незначителна популация.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (С) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

1307 Остроух нощник (*Myotis blythii*)

Природозащитен статус: Строго защитен. Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Бонска конвенция – Приложение II, EUROBATS, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4. IUCN 2007, категория почти застрашен.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен.

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като рядък.

В Стандартния формуляр на 33 BG0000612 Река Блягорница размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (D) незначителна популация.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение. Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (C) значима стойност.

1316 Дългопръст нощник (*Myotis capaccinni*)

Обитава карстови райони, често – близо до гора в гористи ландшафти. Изключително пещерен вид – през цялата година обитава пещери и подземни галерии. В повечето случаи летните убежища са малки, сухи и проветриви пещери. Зимни убежища са големи водни пещери с висока влажност и температура от 2 до 6 градуса. Извършва сравнително дълги миграции между летните и зимните си убежища. Ловува нощем край реки, главно с насекоми, уловени над водната повърхност.

Природозащитен статус: Строго защитен. Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Бонска конвенция – Приложение II, EUROBATS, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4. IUCN 2007, категория уязвим.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (D) незначителна популация.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (C) значима стойност.

1321 Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*)

Видът обитава Централна и Южна Европа, на север до Южна Полша и Холандия, на изток до Афганистан, Източен Иран и Узбекистан. Мароко, Алжир, Тунис и Ливан. Известни са 73 находища, разположени в цялата страна, като 31 от тях са съобщени преди 1985 г. Най-много убежища и колонии са установени в ниско-планинския пояс (до 400–500 m н. в.). Единични индивиди са регистрирани до около 1600 m н. в. в Централна Стара

планина, 1550 m н. в. в Рила, 1560 m н. в. в Западните Родопи. В известните около 30 размножителни колонии броят на индивидите е от 300 до 600. Рекордна численост, около 7000 индивида, е установена в пещера в Източните Родопи арактерен обитател на нископланинските карстови райони. Заселва се в пещери, изоставени постройки, стари военни бункери и др. Термофилен вид. Температурата в размножителните убежища може да стигне до 35°C.

Природозащитен статус: Строго защитен. Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Бонска конвенция – Приложение II, EUROBATS, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4. IUCN 2002, категория уязвим.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен.

1324 Голям нощник (*Myotis myotis*)

Разпространен е в Централна, Източна и Южна Европа и Източното Средиземноморие до Палестина. В България се среща в карстовите райони в цялата страна, до 1200 m надморска височина, като е един от най-разпространените пещерни видове. Големият нощник извършва сезонни миграции между летни и зимни местообиталища. Установената най-дълга подобна миграция в България е от 40 km. В Централна Европа обитава главно хралупи и подпокривни пространства, а в Южна Европа - пещери и изкуствени подземни галерии. Образува големи колонии, често смесени с други видове прилепи.

Природозащитен статус: Строго защитен. Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Бонска конвенция – Приложение II, EUROBATS, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4. IUCN 2007, категория почти застрашен.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен.

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като рядък.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (D) незначителна популация.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) 2% \geq p > 0%. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване. Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (C) значима стойност.

1306 Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*)

Среща се в Африка, Италия, Сицилия, Балкански полуостров, Израел, Йордания, Сирия и Йемен, Кипър, Турция, Транскавказие, Иран, Афганистан и Пакистан. Установени са около 60 находища. В южните части на страната видът е относително обикновен и с по-висока срещаемост и обилие. Западната и централна част на Предбалкана и линията Велико Търново-Котел-Приморско очертават част от северната граница на ареала. Минималната лятна численост е около 5000 индивида. Обитава карстови райони в равнинните и хълмисти части на страната. Изцяло е свързан с подземни убежища - пещери и минни галерии.

Природозащитен статус: Строго защитен. Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Бонска конвенция – Приложение II, EUROBATS, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4. IUCN 2007, категория уязвим.

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина е отчетено, че видът не присъства в зоната.

В Стандартните формуляри на BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (D) незначителна популация.

1305 Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*)

Среща се в Южна Европа, на изток през Закавказието до Иран и Туркменистан, средиземноморските острови, Северна Африка. Най-широко разпространеният и най-многоброен от трите вида "средни" подковоноси на територията на страната. Известен е от над 100 находища, като повечето от тях са между 0–700 m н. в., но има зимни убежища и на по-голяма височина. Срещаемостта му намалява на юг. Минималната лятна численост е около 40 000 индивида. Обитава гористи равнинни карстови райони в близост до вода. Почти изцяло е свързан с пещерите, но в некарстови райони през лятото се заселва и в постройки.

Природозащитен статус: Строго защитен. Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Бонска конвенция – Приложение II, EUROBATS, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4. IUCN 2007, категория уязвим.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен.

В Стандартния формуляр на 33 BG0000612 Река Блягорница размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (D) незначителна популация.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, съотнесени с популациите на

цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение. Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (C) значима стойност.

1304 Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*)

Разпространен е в голяма част от Европа (от Южна Англия до Кавказ), централните части на Азия (до Северен Иран, Хималаите и Северна Япония) и в Северозападна Африка. В България се среща в цялата страна, рядко при надморска височина повече от 1600 m. Големият подковонос е най-едрият вид подковоноси, срещащ се в Европа. Големият подковонос обитава пещери, скални ниши, хралупи, изоставени сгради и други закрити места със сравнително голям вход и обем. Среща се особено често в карстови местности.

Природозащитен статус: Строго защитен. Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Бонска конвенция – Приложение II, EUROBATS, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4. IUCN 2007, категория почти застрашен.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен.

В Стандартния формуляр на 33 BG0000612 Река Блягорница размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (D) незначителна популация.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (B) добра стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (C) значима стойност.

1303 Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*)

Среща се в Западна и Южна Европа, Северна и част от Източна Африка и Югозападна Азия до Кашмир. В България е разпространен из цялата страна. Обитава пещери, мазета, тавани и други части на сгради, минни галерии. Зимува в подземни убежища, като пещери, галерии и мазета. Храни се с малки насекоми, които често лови над водни басейни или събира от повърхността на листата.

Природозащитен статус: Строго защитен. Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Бонска конвенция – Приложение II, EUROBATS, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4. IUCN 2002, категория уязвим.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен.

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като типичен.

В Стандартния формуляр на 33 BG0000612 Река Блягорница размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (D) незначителна популация.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (B) добра стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение. Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (C) значима стойност.

Разред Хищници (Carnivora)

1355 Видра (*Lutra lutra*) Местообитанията на вида са свързани с разнообразни водни басейни. Предпочита водоеми, обрасли с гъста крайбрежна растителност или с труднодостъпни скалисти брегове. Активен е през нощта, но на труднодостъпни за човека места – и през деня. Храни се с риба, водни полевки, птици, жаби, раци. Мерки за защита: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, CITES – Приложение I, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4, Червена книга на България – Уязвим, IUCN 2007 – категория почти застрашен.

В Стандартните формуляри на ЗЗ ВГ0000612 Река Блягорница, Защитена зона ВГ0000211 Твърдишка планина и Защитена зона ВГ0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона ВГ0000612 Река Блягорница, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (С) 2% $\geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (С) средно или слабо опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона ВГ0000211 Твърдишка планина, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (С) 2% $\geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване); Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (В) добра стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона ВГ0000192 Река Тунджа 1, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (С) 2% $\geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване); Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

1352 Европейски вълк (*Canis lupus*)

Вълкът е изключително мобилен хищник, който за денонощие изминава до 70 км, което му помага при намирането на храна и му позволява да затвърди трайно присъствие в природата. Най – вероятно на неговата мобилност се дължи отчетената наличност в ЗЗ, както и на факта, че той има трайно присъствие във Витоша и Рила. Местообитанията му са свързани с лесистите терени, където вида се чувства спокоен. Този едър хищник избягва човешкото присъствие, както и въздействия от неговата жизнена дейност. Мерки за защита: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, ЗЛ, Бернска конвенция – Приложение II, СИТЕS – Приложение II, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 4, Червена книга на България – Уязвим, IUCN 2007 – категория незастрашен.

В Стандартните формуляри на ЗЗ ВГ0000612 Река Блягорница и Защитена зона ВГ0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен. Размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (D) незначителна популация.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона ВГ0000211 Твърдишка планина, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се

оценява на (C) 2% $\geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично опазване); Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (A) отлична стойност.

2635 Пъстър пор (*Vormela peregusna*)

Среща се в мозаечно равнините, котловинните полета, безлесни терени в полупланински райони. По-често се среща в Североизточна и Югоизточна България и във високите полета на Западна България. Обитава ливади, пасища, каменисти терени, пустеещи земи, включително по речни долини, суходолия, каньони. Мерки за защита: Строго защитен. Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4, Червена книга на България – Уязвим, IUCN 2010 – категория Уязвим.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен.

В Стандартния формуляр на 33 BG0000612 Река Блягорница размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (D) незначителна популация.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) 2% $\geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично опазване); Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (B) добра стойност.

1335 Лалугер (*Spermophilus citellus*)

Обитава открити необработваеми места, покрити с ниска тревна растителност (ливади, пасища, сухи степи, покрайнините на обработваемите полета, покрай пътища и др.). Предпочита черноземни почви, канелени горски почви, планинско ливадни и др. Видът обитава необработваеми земи (целини, пасища, ливади и др.), покрити с ниска тревиста растителност, върху еднородни, слабоуплътнени водопроницаеми почви. Не заселва обработваеми площи, макар да навлиза в тях за хранене. Мерки за защита: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2, Бернска конвенция – Приложение II, Директива 92/43/ЕЕС – Приложение 2 и 4, Червена книга на България – Уязвим, IUCN 2010 – категория Уязвим.

В Стандартните формуляри на BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като рядък.

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като типичен.

Размерът и плътността на популацията на вида в BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (A) добра стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично опазване); Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (A) отлична стойност.

***1354 Кафява мечка (*Ursus arctos*)**

Разпространение: В България кафявата мечка е представена от две субпопулации обитаващи двата най-големи планински масива в страната - Старопланинския и Рило-Родопския. Общата територия на разпространение на вида е около 1 100 000 ha. Западната част на Средна гора служи като своеобразен мост, чрез който двете субпопулации са свързани. Местообитания: Иглолистни и широколистни гори обикновено над 600–1000 m н. в., субалпийски храсталаци, скални масиви и ждрела. Мерки за защита: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Директива 92/43/ЕИО – Приложение 2 и 4, БЕК-II; CITES-II, Червена книга на България – Застрашен, IUCN 2010 – категория Незастрашен.

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина е отчетено, че популацията на вида е постоянна. Размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично опазване); Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (A) отлична стойност.

В Стандартните формуляри на BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 видът не е посочен.

4.7.2.4. Безгръбначни животни предмет на опазване в защитени зони

1093 *Austropotamobius torrentium* Ручеен рак *

Обитава потоци, ручей и горните течения на реките в планинските райони. Силно зависим вид от хидрологичната и хидрохимичната характеристика на водоемите. Основно

изисква чисти, богати на кислород води. Един от най-заstraшените безгръбначни видове в Европа. Мерки за защита: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Директива 92/43/ЕИО – Приложение 2. IUCN 2010.4 – категория застрашен вид.

В Стандартния формуляр на BG0000612 Река Блягорница е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен.

В Стандартните формуляри на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като типичен.

В Стандартния формуляр на 33 BG0000612 Река Блягорница размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (D) незначителна популация. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (C) средно или слабо опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (C) значима стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично опазване); Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (A) отлична стойност.

Unio crassus *Бисерна мида*

Среща се в цяла България – Дунавския, Черноморския и Егейския водосбори, от 0 до 930 м н. в. Предпочита реки и потоци с чиста течаща вода, високо съдържание на кислород и пясъчно-чакълесто дъно. В югоизточна Европа се среща и в литорала на езера с течаща вода. В България се среща в р. Дунав и предимно в средните течения на вътрешните реки, като предпочита тинесто-глинесто, или тинесто-чакълесто/пясъчно дъно. Природозащитен статус – застрашен - IUCN, защитен е от Директивата на ЕС за опазване на природните местообитания, дивата флора и фауна (92/43/ЕЕС) приложение 2 и 4, и от Закона за биологичното разнообразие в България – приложение 2 и 3. Методика за мониторинг на видове от сем. Unionidae

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като рядък.

Размерът и плътността на популацията на вида в BG0000612 Река Блягорница, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване; Степента на

изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (В) добра стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (С) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване); Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (С) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване); Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (В) добра стойност.

Клас Насекоми (Insecta)

1087 Алпийска розалия (*Rosalia alpina*)

Рядък вид, обитаващ стари букови масиви с надморска височина 500 – 1000 м. Ларвата е изключително свързана с тези гори. Мерки за защита: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Директива 92/43/ЕИО– Приложение 2, IUCN 2010.4 – категория уязвим.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като рядък.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (С) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване); Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида в BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (С) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана

популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (В) добра стойност.

1088 Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*)

Жизненият цикъл на вида е свързан със стари дъбови дървета, където се развива ларвата му. Предпочита изложени на слънце, болни или умиращи стари дъбове (най-вече летен дъб, по-рядко зимен дъб, бук или бряст). Предпочитани се овлажнени стволоче на слънчеви места във гори на фаза на старост и разпадане. Мерки за защита: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение II, Директива 92/43/ЕИО– Приложение 2 и 4, IUCN 2010.4 – категория уязвим.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като рядък.

Размерът и плътността на популацията на вида в BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (С) 2% $\geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (В) добра стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (С) 2% $\geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване); Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

1083 Бръмбър рогач (*Lucanus cervus*)

Жизненият цикъл на вида е свързан със стари дъбови гори. Женската снася яйцата си в стари дъбови пънове. Ларвите се хранят с полуизгнила дървесина. Мерки за защита: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Бернска конвенция – Приложение III, Директива 92/43/ЕИО– Приложение 2, IUCN 2010.4 – не фигурира.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като рядък.

Размерът и плътността на популацията на вида в BG0000612 Река Блягорница, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (С) 2% $\geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С)

неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (C) значима стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (A) отлична стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (B) добра стойност.

1089 Буков сечко (*Morimus funereus*)

Видът е свързан със старите букови гори. Ларвата се развива в мъртвата дървесина в буковите дървета. Мерки за защита: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2, Директива 92/43/ЕИО– Приложение 2, IUCN 2010.4 – категория уязвим.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като рядък.

Размерът и плътността на популацията на вида в Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (A) отлична стойност.

Размерът и плътността на популацията на вида в BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (B) добра стойност.

4053 Обикновен паракалоптенус *Paracaloptenus caloptenoides*

Този представител на шипогърдите скакалци се среща по тревистата растителност на ливади и пасища, в ниските части на страната. Мерки за защита: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Директива 92/43/ЕИО – Приложение 2,4.

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като рядък. Размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (B) $15 \geq p > 2\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (A) отлична стойност.

В Стандартните формуляри на ЗЗ BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 видът не е отчетен.

4046 *Cordulegaster heros*

Кордулегастер е вид водно конче от семейство Cordulegastridae. Разпространен е в Австрия, Албания, Босна и Херцеговина, България, Гърция, Италия, Република Македония, Румъния, Словакия, Словения, Сърбия, Унгария, Хърватия и Черна гора. Популацията на вида е намаляваща. IUCN – уязвим, ЗБР- 2,3; Директива 92/43/ЕИО – Приложение 2

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като локален. Размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (A) изолирана популация; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (A) отлична стойност.

В Стандартните формуляри на ЗЗ BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 видът не е отчетен.

4042 Полиоматус *Polyommatus eroides*

Рядък вид пеперуда, срещана при тревни съобщества. Мерки за защита: Закон за биологичното разнообразие – Приложение 2 и 3, Директива 92/43/ЕИО – Приложение 2.

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен. Размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (C) $2\% \geq p > 0\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (C) средно или слабо опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана

популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 видът не е отчетен.

4.7.2.5 Растения предмет на опазване в защитени зони

1903 Лъзелов липарис *Liparis loeselii*

Рядък в умерената и субсредиземноморската зона на Европа. В България е разпространен в Софийски район (установяван еднократно през XIX в., няма данни за конкретното находище), Струмска долина, Тунджанска хълмиста равнина (край с. Гъбареве, Старозагорско); до 1000 m н. в. Среща се по силно овлажнени крайизворни и мочурливи места с неутрална и слабо основна среда. Природозащитен статут. Регионално изчезнал; ЗБР- 2,3, ДХ(II), Бернска Конвенция - 1, CITES(2).

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна, а видът е категоризиран като наличен. Размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (А) $100 \geq p > 15\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (С) средно или слабо опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (А) изолирана популация; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина видът не е отчетен.

4103 Калописиева дактилориза **Dactylorhiza kalopissii*

Балкански полуостров (Гърция, Р Македония, България). Стара планина (Изт. – Сливенски Балкан), Средна гора (Лозенска планина), Родопи (Ср. – Добростански масив, над с. Горнослав), Тунджанска хълмиста равнина (с. Гъбареве, Старозагорско). Среща се в силно преовлажнени, мочурливи ливади и приизворни мочурища в низинния и нископланинския пояс. Природозащитен статут. Критично застрашен. IUCN- застрашен, Директива за хабитатите 2, ЗБР – 3,4, CITES(2). Балкански ендемит.

В Стандартния формуляр на Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 е отчетено, че популацията на вида е постоянна. Размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (А) $100 \geq p > 15\%$. Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (В) популация на границата на района на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

В Стандартните формуляри на 33 BG0000612 Река Блягорница и Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина видът не е отчетен.

4.7.2.6. Птици предмет на опазване в ЗЗ BG0002052 Язовир Жребчево

Видове, включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир.79/409/ЕЕС)

A068 Малък нирец *Mergus albellus*

Гнезди в северните части на Скандинавия полуостров и Азия. Зимува в останалата част на Европа (включително и в България), южните части на Азия- Китай, Япония и Иран. В България е представен с не много голяма численост – основно край езерата по Дунавското и Черноморското крайбрежие. Обитава езера и реки в тундрата и тайгата. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, Бонска конвенция– Приложение 2, ЗБР – Приложение 2, 3.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 18 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (В). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) не изолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (В) добра стойност.

A396 Червеногуша гъска *Branta ruficollis*

Разпространена е в северните части на Европа и Азия, в България уникалният вид се среща в резервата Дуранкулашко езеро. Обитава тундрата и лесотундрата. Храни се със смесена, но най-често предимно растителна храна. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, Бонска конвенция– Приложение 1, 2, ЗБР – Приложение 2, 3, IUCN – уязвим, Червена книга на България – уязвим

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 36 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) не изолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A075 Белоопашат морски орел *Haliaeetus albicilla*

Среща се в Европа (включително България) и Азия, от тундрата до пустинните области, на територия с ширина около 3000 км. Обитава райони около реки, езера и морски басейни и океани, богати на храна (риба и водолюбиви птици), с високи дървета. През есенно-зимния период се среща и край изкуствени водоеми – язовири, рибарници и други. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, Бонска конвенция– Приложение 1, 2, ЗБР – Приложение 2, 3, Червена книга на България – уязвим

В Стандартния формуляр е отчетено, че популацията на вида в зоната е оценена като налична (Р), като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценен на (В). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от

значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) не изолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

A403 Белоопашат мишелов *Buteo rufinus*

У нас, в северната част на страната, гнезди на запад до долината на р. Лом, в т. ч. и в Искърския пролом при с. Карлуково, но се среща целогодишно и по-западно – в района на гр. Белоградчик. По време на прелет се среща главно по Черноморието, а през зимата – по-често в Южна България. Обитава скални комплекси, широколистни гори, открити и полуоткрити територии. Обикновено индивидите кръжат над открити или полуоткрити територии, в които ловуват (ловуват и от кацнало положение, наблюдавайки за появата на подходяща плячка). Гнездата си двойките строят най-често по скални масиви (в ниши, тераси, площадки), а също и по едроразмерни дърветата. Постоянен и прелетен вид. Храни се предимно с дребни бозайници (основно гризачи), влечуги, птици. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, Бонска конвенция– Приложение 2, ЗБР – Приложение 2, 3, Червена книга на България – полузастрашен

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 1 индивид, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) не изолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

Земеродно рибарче *Alcedo atthis*

Храни се с малки рибки, които лови по водната повърхност, водни насекоми и техните ларви, мекотели и дребни земноводни. Гнездото си прави в дупки по бреговете на реки. Земеродното рибарче отглежда две поколения годишно. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, ЗБР – Приложение 2, 3,

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 2 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) не изолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A097 Вечерна ветрушка *Falco vespertinus*

Среща се в източна Европа и някои части на Азия. В България може да се наблюдава предимно в Дунавската равнина и в близост до самата река Дунав. Предпочита равнинни местности с редки групички дървета, култивирани площи, градини. Като цяло в ареала ѝ на разпространение се среща на островчета. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, Бонска конвенция– Приложение 2, ЗБР – Приложение 2, 3, IUCN – полузастрашен, Червена книга на България – полузастрашен

В Стандартния формуляр е отчетено, че репродуциращата популация на вида в зоната е представена от 1 двойка, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) не изолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A002 Черногуш гмуркач *Gavia arctica*

Сивата глава и черната гуша са отличителни белези за този вид. Те имат заострен клон, дълги и остри крила, а краката са къси. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, Бонска конвенция– Приложение 2, ЗБР – Приложение 2, 3.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 3 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A082 Полски блатар *Circus cyaneus*

Среща се в Европа (включително България), Азия и Африка. Предпочита влажни местности. Прелетна птица. Храни се с дребни животни. Ловува реейки се във въздуха, като периодично, през около час каца да си почине на земята (никога на дърво). Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, Бонска конвенция– Приложение 2, ЗБР – Приложение 2, 3, Червена книга на България – критично застрашен

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 2 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A073 Черна каня *Milvus migrans*

Черната каня е голяма мишеловна граблива птица от семейството на ястребите. Мястото ѝ се ограничава основно в Европа. Храни се с убити по пътищата дребни животни, улавя умрели риби по повърхността на водата, често се храни с изхвърлен от хората боклук. Понякога улавя млади птици, жаби или други по-слаби животни. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, Бонска конвенция– Приложение 2, ЗБР – Приложение 2, 3, Червена книга на България – уязвим.

В Стандартния формуляр е отчетено, че репродуциращата популация на вида в зоната е представена от 1 двойка, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A038 Поен лебед *Cygnus cygnus*

Широко разпространен е в Азия и Европа (включително и България), в редки случаи достига и Северна Америка. Прелетна птица. Обитава крайбрежните участъци на езера, язовири и големи реки, като понякога можем да го срещнем и в близост до соленоводни басейни. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, Бонска конвенция – Приложение 2, ЗБР – Приложение 2, 3, Червена книга на България – застрашен.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 53 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (В). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (В) добра стойност.

A027 Голяма бяла чапла *Egretta alba*

Среща се в Европа (включително България), Африка, Азия, Австралия и Северна Америка. Обитава бреговете на езера и реки, най-често обрасли с растителност. В Европа долита през март месец и прекарва само размножителния период, щом малките станат способни да летят започват да се приготвят за прелет и отлитат много скоро. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, ЗБР – Приложение 2, 3, Червена книга на България – критично застрашен.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 32 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (А). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

A393 Малък корморан *Phalacrocorax pygmeus*

Корморанът населява крайбрежията на Азовско, Аралско и каспийско море, Мала Азия и Близкия изток. Обитава сладководни и полусолени водоеми с обилна растителност, често с чапли, блестящи ибиси и лопатарки. При миграции и зимуване образува ята. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, Бонска конвенция – Приложение 2, ЗБР – Приложение 2, 3, Червена книга на България – застрашен.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 15 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A021 Голям воден бик *Botaurus stellaris*

Големият воден бик е прелетна птица. Долита през март и отлита през септември - октомври. Зимува в Средиземноморието. Отделни екземпляри остават у нас (Драгоманско блато, Алдомировското блато). Среща се в равнините. Обитава блата с бавно течаща или застояла вода, гъсто обрасли с блатна растителност и крайбрежни храсти, брегове и разливи на реки, езера и други водни площи. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, Бонска конвенция– Приложение 2, ЗБР – Приложение 2, 3, Червена книга на България – застрашен.

В Стандартния формуляр е отчетено, че местната популация на вида в зоната е представена от 2 двойки, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (В). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (В) добра стойност.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 1 индивид, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A081 Тръстикова блатар *Circus aeruginosus*

Среща се в Европа (включително България), Азия и Африка. Обитава блатисти и крайбрежни местности. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, Бонска конвенция– Приложение 2, ЗБР – Приложение 2, 3, Червена книга на България – застрашен.

В Стандартния формуляр е отчетено, че местната популация на вида в зоната е представена от 2-3 двойки, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за

вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

A118 Крещалец *Rallus aquaticus*

Обитава влажни зони. Разпространен е в Евразия, Исландия, Британските острови, Сибир, Корея, Китай и Северна Япония, както и в подходящи местообитания в Северна Африка, Саудитска Арабия и Турция. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, Червена книга на България – полузаstraшен.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 1 индивид, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A067 Звънарка *Vucephala clangula*

Разпространена е в Европа (включително България), Азия и Северна Америка. Прелетна птица, зимата прекарва около Средиземно море, южна Азия и по бреговете на Тихия и Атлантическия океан. Придържа се в близост до сладководни басейни, езера и големи реки.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 14 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A142 Обикновена калугерица *Vanellus vanellus*

Този вид птици обитава земеделски земи и други територии с ниска растителност. Снася три или четири яйца в трапчинка в земята. Малките са изключително шумни и агресивни към неприятели, включително и към големи животни. В зимните си местообитания калугериците формират огромни ята върху обработваеми земи и блатисти плата. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, Бонска конвенция– Приложение 2, Червена книга на България- най-малко заstraшен

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 36 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A165 Голям горски водобегач *Tringa ochropus*

У нас се среща целогодишно, по-често по време на миграция и зимуване. По-многобройната северноевропейска популация зимува в Южна Европа, включително в България. Храни се с насекоми, ракообразни и червеи. Обитава поречия на реки и други водоеми, чиито брегове са обрасли с дървета и храсти. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, Бонска конвенция– Приложение 2, ЗБР – Приложение 3, Червена книга на България – застрашен.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 5 индивида, а липсват данни за миграционната, като популацията на вида е представено като налична (P). Спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (C). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (C) значима стойност.

A048 Бял ангъч *Tadorna tadorna*

Разпространен е в Европа (включително България) и голяма част от Азия. Навсякъде е прелетна птица с изключение на Британските острови, средиземноморските страни и по-топлите части на Азия, като Иран, Туркменистан и др. Зимува по крайбрежието на Северно море, Британските острови, Бискайския залив, Средиземно море, Централните части на Индия, Бирма и др. Населява предимно крайбрежията на соленоводни басейни и по-рядко сладководни. Белият ангъч се храни предимно с храна от животински произход: ракообразни, насекоми, мекотели и различни други видове дребни безгръбначни. Зимно време често преминава на растителна храна. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, Бонска конвенция– Приложение 2, ЗБР – Приложение 3, Червена книга на България – уязвим.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 7 индивида, а миграционната от 4. Спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (C). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване за миграционната и на (A) отлично опазване за зимуващата; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (C) значима стойност.

A004 Малък гмурец *Tachybaptus ruficollis*

Най-дребният гмурец на Балканския полуостров. Обитава различни по големина сладководни блата, обрасли с водна растителност. Храни се с дребни рибки, земноводни, водни насекоми. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, ЗБР – Приложение 3, Червена книга на България – уязвим.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 29, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (C). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от

значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A017 Голям корморан *Phalacrocorax carbo*

Той е най-едрият от трите вида корморани, които гнездят у нас. Една от най-големите гнездови колонии на вида се намира на дунавския остров Цибър (Ибиша). Видът е специализиран ихтиофаг – храни се с риби. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 103-541 индивида, а миграционната от 181, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A041 Голяма белочела гъска *Anser albifrons*

Широко разпространена и с висока численост в Европа, Азия и Северна Америка, среща се и в България. Типична прелетна птица. Гнезди в открити местности в тундрата в близост до морски бряг или влажна зона. По време на зимуване се храни в обработваеми земи и други тревни площи, а ношува в блата, езера, язовири, по-рядко в реки и крайбрежни морски води. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, Бонска конвенция– Приложение 2,

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 2200 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (В). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

A050 Фиш *Anas penelope*

Широко разпространена в Европа (включително България) и Азия. Придържа се към гористи местности изпъстрени с езера и големи реки. Патиците мигрират през зимата на юг, далеч от периметъра на областта, в която се размножават. Във Великобритания и Ирландия фишът е често срещан зимен посетител, за разлика от САЩ, където зимува по-рядко, обикновено по крайбрежието на Атлантическия и Тихия Океан. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, Бонска конвенция– Приложение 2.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 4-284 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия

на страната е оценена на (А). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

A052 Зимно бърне *Anas crecca*

Гнезди практически в цяла Европа (включително България) и Азия. Зимува в Африка, южните части на Азия. Обитава гъсто обрасли крайбрежни участъци. Храни се със смесена храна. Извършва сезонни миграции. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, Бонска конвенция– Приложение 2.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 17-363 индивида, а миграционната от 250, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (В). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

A053 Зеленоглава патица *Anas platyrhynchos*

В България се среща през цялата година, но е най-многобройна по време на прелетите и през зимата. Обитава разнообразни влажни зони, разливи на реки, сладководни, бракични и солени водоеми. Изисква наличие на гъста крайбрежна растителност, където може да гнезди и да се укрива по време на линеемето. Избягва бързотечащи води. Най-често се среща в равнинните части на страната, край р. Дунав и по черноморското крайбрежие. Понася близостта на човека. Числеността на зимуващите популации се оценява на около 9 милиона в Европа и Азия, 17-18 милиона в Северна Америка. У нас зимуват средно около 100 000 патици. Зеленоглавата патица е най-многобройният вид патица в България. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, Бонска конвенция– Приложение 2.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 140-2194 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (В). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

A059 Кафявоглава потапница *Aythya ferina*

Разпространена в Европа и Азия, среща се и в България. Обитава сладководни езера, блата или бавно течащи реки, гъсто обрасли с водна растителност. Рядко, но се среща и в полусолени води и морски крайбрежия. Храни се с растителна и животинска

храна: дребни мекотели, личинки на насекоми, ракообразни. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, Бонска конвенция– Приложение 2, ЗБР – Приложение 3, Червена книга на България – уязвим.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 69 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (В). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (В) добра стойност.

A125 Лиска *Fulica atra*

Лиската е широко разпространена в Европа, Азия, Северна Африка, Австралия и островите Нова Гвинея и Тасмания. В северните части на ареала е прелетна птица, а в южните - скитащ и постоянен вид. Зимува в Западна и Южна Европа, Северна Африка и Южна Азия. В България се среща през цялата година. По време на миграционния период ята от лиски могат да се срещнат край всички водоеми в страната. Зимува главно по крайбрежието на Черно море, а през размножителния период предпочита блатистите местности край река Дунав и морето. Птиците, които зимуват край бреговете на Черно море пристигат от по-северни от нас страни през октомври и остават до февруари. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, Бонска конвенция– Приложение 2.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 630 индивида, а миграционната от 625, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A179 Речна чайка *Larus ridibundus*

Този вид има изключително голям ареал на разпространение. Може да се срещне в Азия до Камчатка и почти из цяла Европа с изключение на Пиринейския и Апенинския полуострови и северните части на Скандинавия. Северните гнездови популации са силно мигриращи, въпреки че тези, обитаващи по-ниски географски ширини, са склонни да бъдат заседнали или локално разпространени. Зимува по крайбрежията на Западна Европа, Средиземноморието, Черно, Каспийско и Азовско море. Стига на изток до Японско море и югоизточното крайбрежие на Азия. През територията на страната ни преминава южната граница на гнездовия ареал. За България е гнездещо-прелетен и зимуващ вид. Пристига у нас през февруари и отлита през октомври. Среща се на ята край различни водоеми. Отделни индивиди остават и през зимата по Черноморското крайбрежие. През размножителния период у нас обитава блатата край Дунав и Черно море, както и

крайбрежията на големи вътрешни водоеми. Гнездовата популация в страната се оценява различно – между 180 и 700 двойки, но напоследък тази оценка за България не превишава 300. По време на миграция и зимуване е една от най-често срещаните и многобройни видове чайки в ниските части на страната. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, ЗБР – Приложение 3, Червена книга на България – застрашен.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 5-560 индивида, а миграционната от 170, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A459 Жълтокрака чайка *Larus cachinnans*

Като типичен морски вид някога тя е гнездила по скалите, плажовете и островите на Черноморското крайбрежие. Преди повече от век обаче птиците откриват, че градовете предлагат много удобни за гнездене места, а храната е изобилна през цялата година. Освен това там не се срещат и техните естествени врагове. Затова част от средиземноморските жълтокраки чайки започнали да гнездят по покривите на къщите и популацията на вида се разделила. Днес много повече птици се заселват в черноморските градове и само на отделни, труднодостъпни, скалисти места остават да се размножават отделни двойки. Едно от последните естествени гнездилища на средиземноморската жълтокрака чайка, които са се запазили и днес, са островите Свети Иван, Свети Петър и Свети Тома. Тук тези птици се размножават в шумни и многочислени колонии, наброяващи няколкостотин двойки. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 2-178 индивида, а миграционната от 44, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (В). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

A006 Червеногуш гмурец *Podiceps grisegena*

У нас се среща основно в блатата по поречието на р. Дунав, Черноморското крайбрежие, Тракийската низина и западната част на Софийското поле. рани се с риба и други водни животни. Обитава сладководни водоеми с гъста водна растителност.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 1 индивид, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за

вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (C) значима стойност.

A144 Трипръст брегобегач *Calidris alba*

Трипръстият брегобегач е с дължина 18-20 cm и тежи около 40-100 г. Тази птица е много бледа, почти бяла, с изключение на тъмните петна на рамото. Видът на птицата, *alba*, преведен от латински означава "бял". Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, Бонска конвенция– Приложение 2.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 1 индивид, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (C). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (C) значима стойност.

A008 Черноврат гмурец *Podiceps nigricollis*

Обитава различни по големина сладководни водоеми, обрасли с тръстика и богата подводна растителност. При миграции и зимуване се среща на групи в разнообразни влажни зони, предимно по морски крайбрежия. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 2, ЗБР – Приложение 3, Червена книга на България – критично застрашен.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 20 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (C). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (B) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (C) значима стойност.

A005 Голям гмурец *Podiceps cristatus*

Гмурците обикновено обитават вътрешни водоеми, обрасли с рядка растителност. При опасност малките се крият в оперението на майка си, която се гмурка. Среща се в Европа, Азия, Африка, Австралия и Нова Зеландия. Наблюдава се из най-различни водоеми в България, както и по Черноморието. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, ЗБР – Приложение 3, Червена книга на България – уязвим.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 182 индивида, а миграционната от 15, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (B). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (A) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (C) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (B) значима стойност.

A054 Шилоопашатата патица *Anas acuta*

Шилоопашатата патица се среща навсякъде, където има водни басейни и открити пространства за гнездене. Отдава предпочитание на езера, блата и язовири. В България е сравнително често срещан вид. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, Бонска конвенция – Приложение 2.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 1 индивид, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A043 Сива гъска *Anser anser*

Разпространена, но с ниска плътност на популацията в Европа и Азия. Среща се и в България, в резервата Сребърна, където гнездят около десетина двойки, няма сведения за други гнездящи двойки на наша територия. Прелетна птица. Придържа се към открити местности и обширни водоеми, като езера, язовири и големи реки. По време на гнезденето се насочва към блатисти или силно обрасли с водна растителност участъци. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, Бонска конвенция – Приложение 2, ЗБР – Приложение 3, Червена книга на България – застрашен.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 3 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (В). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

A028 Сива чапла *Ardea cinerea*

Сивата чапла е частично прелетна птица. В северните области се появява още преди да изчезнат снеговете и щом малките станат самостоятелни веднага предприема миграции. Младите птици веднага щом станат способни да летят предприемат големи миграции и често достигат северните брегове на Африка или Южна Азия. Те често се установяват в колонии на разстояние от порядъка на 1000 km от мястото където са се излюпили. Общо взето северните европейски популации зимуват в Южна Европа и Северна Африка. Голяма част от популациите размножаващи се в централна и южна Европа водят уседнал начин на живот. На апенинския и Пиренейския полуостров могат да бъдат срещнати предимно като зимуващи птици, въпреки, че и там се срещат отделни ядра

на постоянно живеещи птици. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, ЗБР – Приложение 3, Червена книга на България – уязвим

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 71-272 индивида, а миграционната от 27, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (А). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

A061 Качулата потапница *Aythya fuligula*

Сравнително широко разпространена в Европа и Азия, среща се и в България. Типична прелетна птица. Зимува в южните части на Европа, Азия и в северна Африка. Обитава сладководни езера, блата или бавно течащи реки, гъсто обрасли с водна растителност. Често срещана е в делтите на големи реки. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, Бонска конвенция – Приложение 2, ЗБР – Приложение 3, Червена книга на България – уязвим.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 38 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

Ням лебед *Cygnus olor*

Родината на Немия лебед са Азия и Европа (включително и България), но в наши дни е успешно аклиматизиран по цял свят, Северна Америка, Южна Америка, Австралия. На много места живее редом с човека в полудиво състояние, и по този начин се компенсира намаляването му в естествената му среда на обитание. Прелетна птица, местата му за зимуване са северна Африка и южна Азия. Връща се по местата за гнездене към март или по-рано, още със стопяването на снега. Гнезди поединично. През другите сезони се среща на ята. Обитава крайбрежните участъци на езера, язовири и големи реки, като понякога можем да го срещнем и в соленоводни басейни, включително морета, океани. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, Бонска конвенция – Приложение 2, ЗБР – Приложение 3, Червена книга на България – уязвим.

A036 Сребристая чайка *Larus argentatus*

Много разпространена е по Българското Черноморие и река Дунав, особено в градовете. Сребристая чайка бива постоянна и скитаща птица, която рядко се среща край вътрешни водни басейни.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 14 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (В). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (В) добра стойност.

A182 Чайка буревестница *Larus canus*

Среща се по морски и речни крайбрежия. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, ЗБР – Приложение 3.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 4 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (В) добра стойност.

A069 Среден нирец *Mergus serrator*

Гнезди в северните части на Европа, Азия и Северна Америка. Зимува по южните крайбрежия на Европа (включително и в България), южните части на Азия и Северна Америка. Обитава езера, реки, морски и океански крайбрежия. Като цяло предпочита соленоводните басейни. Мерки за защита: Бернска конвенция - Приложение 3, Бонска конвенция – Приложение 2, ЗБР – Приложение 3.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 3 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A086 Малък ястреб *Accipiter nisus*

Прелетна птица. Среща се в Европа (включително България), Азия и Африка. Обитава гористи местности. Хищна птица, храни се предимно с дребни птици, като домашно врабче, скорец и др. БеК-II, БоК-II, ЗБР-III – Червена книга - застрашен вид

В стандартния формуляр е отчетено, че размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (D) незначителна популация.

A056 Клопач *Anas clypeata*

Разпространен е повсеместно в Европа, Азия, Северна Америка и Микронезия. Среща се и в Северна Африка през зимния период. В България е сравнително често срещан вид. Предпочита открити местности и делтите на големи реки.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 4 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A051 Сива патица *Anas strepera*

Сравнително широко разпространена в Европа, Азия и Северна Америка, среща се и в България. Типична прелетна птица. Обитава езера или бавно течащи реки, богати на водна растителност. БеК-III, БоК-II, ЗБР-III Червена книга критично застрашен.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 4 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A087 Обикновен мишелов *Buteo buteo*

Среща се в цялата страна, като през размножителния период не е установен в обширни безлесни райони с преобладаващи обработваеми площи. По-чест в полупланинските райони, където има разнообразни местообитания от гори, ливади, пасища и обработваеми земи. Храни се основно с полевки и други дребни гризачи, но също така и с насекоми, земни червеи, влечуги, земноводни и дребни пойни птици. При липса на друга храна се храни и с умрели животни. Обитава гори в близост до открити пространства, мозаечни местообитания от ливади, пасища, орна земя с ивици от дървета и крайречни гори. В България не е застрашен.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 5-23 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (В) добро опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

A037 *Cyngus columbianus bewickii*

Гнезди в тундрата на Северна Америка, Североизточна Европа и Сибир. Зимува в крайбрежните низини на Северна Европа и Източна Азия на юг до Тайван. Малка популация с неизвестен произход зимува по южното крайбрежие на Каспийско море в Иран. По време на миграции рядко се среща в Монголия и във вътрешността на Северен Китай. Рядък зимуващ вид, представен у нас с подвида *Cygnus columbianus bewickii* Yarrell, 1830. Обитава постоянни вътрешни и крайбрежни водоеми с различна соленост, морски плитчини, заливи и протоци, приливно-отливни блата, заблатени низини, орни земи, пасища, сезонно наводнявани ниви, ливади. БеК-II, БоК-II, ЗБР-III Червена книга критично застрашен.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 6 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (А). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

A096 Керкенец *Falco tinnunculus*

Широко разпространен в Европа, Азия и Африка вид, но с ниска плътност на популацията. Само в най-северните райони е прелетен, а в останалите части може да бъде видян целогодишно. Предпочита открити местности и избягва гъсти и затворени гори. Често може да се види да лети над поляни, ниви и ливади. Понякога се среща в градска среда.

В стандартния формуляр е отчетен един зимуващ индивид, като размерът и плътността на популацията на вида, съотнесени с популациите на цялата територия на страната се оценява на (D) незначителна популация.

A070 Голям нирец *Mergus merganser*

Гнезди в северните части на Европа, Азия и Северна Америка. Зимува в останалата част на Европа (включително и в България), южните части на Азия и Северна Америка. Обитава езера и реки с бистра вода и богати на живот по време на размножителния период, а извън него езера, блата, язовири, морски крайбрежия.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 3 индивида, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (B). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (B) добра стойност.

A160 Голям свирец *Numenius arquata*

Гнездови ареал: Евразия от Британските острови до Североизточен Китай. В Европа южната граница на разпространението му достига до Испания, Унгария, Северна Добруджа и Крим. У нас е гнездил в миналото — до към началото на ХХ-ти век. Понастоящем е възможно гнезденето на отделни двойки, но не е потвърдено. По време на миграция и широко разпространен из влажните зони в цялата страна, най-вече в крайморските езера. Отделни екземпляри остават да зимуват при меки малоснежни зими, особено по черноморското ни крайбрежие. Денем се хранят по нивите лозята и градините с насекоми и земни червеи, но привечер се завръщат към водоемите. В тях могат да хванат дребни рибки, водни змии и жаби. Почти застрашен у нас.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 1 индивид, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (А) отлична стойност.

Къдроглав пеликан *Pelecanus crispus*

Гнезди на Балканския полуостров, по източното крайбрежие на Черно море, крайбрежията на Азовско, Каспийско и Аралско море, Балхашкото езеро, Казахстан, Монголия, Северен Китай. Общата численост в района на Черно море и Средиземноморието е 2300–3200 индивида. Обитава сладководни езера и блата, язовири и микроязовири, рибарници и рибовъдни стопанства; по време на миграции и зимуване – предимно крайбрежни бракични водоеми и назамръзващи язовири във вътрешността на страната. критично застрашен, ЗБР-II, III; IUCN – VU, BeK-I; BoK-I, II.

В Стандартния формуляр е отчетено, че зимуващата популация на вида в зоната е представена от 1 индивид, като спрямо числеността на вида върху цялата територия на страната е оценена на (С). Степента на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за вида и възможности за възстановяване се оценява на (А) отлично опазване; Степента на изолираност на популацията, съотнесена с естествената степен за вида се оценява на (С) неизолирана популация в широк обхват на разпространение; Цялостната оценка на стойността на обекта за опазването се оценява на (С) значима стойност.

5. Описание и анализ на вероятността и степента на въздействие на елементите на проекта за ОУПО върху предмета и целите на опазване на защитените зони.

5.1.Описание и анализ на въздействието на ОУП на община Твърдица върху типовете природни местообитания и видовете, предмет на опазване в защитените зони, степен на въздействие.

За оценка на степента на въздействие на елементите на ОУПО върху местообитанията и видовете предмет на опазване в защитените зони е използвана 10-степенна скала на оценка, която позволява да се отчетат различните параметри на значимостта на едно въздействие, спрямо стандартните показатели за оценка на степента на въздействие. Степените на използваната скала на оценка са представени по – долу в Таблица 5.1.

Степените на използваната скала на оценка са представени по – долу:

Матрица за оценка степента на въздействие	
Степен	К р и т е р и и
0	Реализацията на проекта не оказва въздействие.
1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
2	Реализацията на проекта може да предизвика временни отрицателни въздействия. Тук могат да се отнесат и въздействията с изцяло обратим характер непосредствено след преустановяването им.
3	Реализацията на проекта може да предизвика краткосрочни отрицателни въздействия. Тук могат да се отнесат и обратимите въздействие в по – дългосрочен план след преустановяването им.
4	Реализацията на проекта може да предизвика вторични отрицателни въздействия. Тук могат да се отнесат и средносрочните въздействия с период между 1 и 2 г, които при прилагане на стандартни превантивни мерки са в приемливи граници. Въздействията са до голяма степен обратими и без прилагане на специални възстановителни мероприятия.
5	Реализацията на проекта може да предизвика кумулативни отрицателни въздействия. Тук могат да се отнесат и дългосрочните въздействия с период над 2 г., които при прилагане на допълнително препоръчани превантивни и смекчаващи мерки са в приемливи граници. Въздействията са частично обратими без прилагане на специални възстановителни мероприятия.
6	Реализацията на проекта може да предизвика синергични въздействия. Тук могат да се отнесат и дългосрочните въздействия с период над 2 г, които при прилагане на допълнително препоръчани ограничителни мерки са допустими. Въздействията, без специални възстановителни мероприятия са слабо обратими.

Матрица за оценка степента на въздействие	
Степен	К р и т е р и и
7	Реализацията на проекта може да предизвика вторични, кумулативни, синергични отрицателни въздействия. Въздействието може да бъде премахнато чрез смекчаващи/компенсиращи мерки
8	Реализацията на проекта може да предизвика значителни, вторични, кумулативни, синергични отрицателни въздействия. Въздействието може да бъде премахнато чрез смекчаващи/компенсиращи мерки.
9	Реализацията на проекта предизвиква значителни, средносрочни или дългосрочни/постоянни отрицателни въздействия. Въздействието може да бъде премахнато чрез смекчаващи/компенсиращи мерки.
10	Реализацията на проекта предизвиква значително и постоянно/необратимо отрицателно въздействие. Въздействието не може да бъде премахнато чрез смекчаващи/компенсиращи мерки.

При прилагането на изнесената по – горе матрицата могат да бъдат диференцирани 5 прага на въздействие:

Степен	Критерии
0	Реализацията на проекта не оказва въздействие.
От 1 до 3	Слабо въздействие, което може да бъде избегнато без прилагане на специални мерки освен спазване на най-добрите практики при строителството и експлоатацията;
От 4 до 6	Средно по степен въздействие, което е необходимо да се отчете в комбинация с други фактори и да се препоръчат мерки за намаляване, ограничаване или премахване;
От 7 до 9	Значително въздействие, което е необходимо да бъде премахнато чрез избор на алтернативи или прилагане на смекчаващи и компенсаторни мерки.
10	Реализацията на проекта предизвиква значително и постоянно/необратимо отрицателно въздействие, което не може да бъде премахнато или сведено до допустимо чрез смекчаващи/компенсаторни мерки. При тази степен на въздействие се прилага нулевата алтернатива.

5.1.1 Очаквани влияния и степен на въздействие върху местообитанията предмет на опазване в Защитена зона BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1.

Оценката на степента на въздействие върху природните местообитания (по Дир. 92/43/ЕИО) в Защитена зона BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 се основава на

влиянието върху всеки от критериите за Благоприятен природозащитен (консервационен) статус – площ на местообитанията в съответната зона (където има специфични по-малки по площ, но важни местообитания се отчитат отделно), качество на местообитанията (структурни и функционални параметри), бъдещи перспективи (заплахи и влияния), отделно се отчитат и други структурни и функционални параметри, като общата функционална роля на съответната зона за свързаността на мрежата – географска свързаност. Съгласно дефиницията за „Благоприятен консервационен статус” определена с Член 1(д) на Директивата за хабитатите (92/43/ЕИО), консервационния статус на едно природно местообитание се счита за „благоприятен”, ако: –неговото естествено разпространение (ареал), както и площите, които то покрива в границите на това разпространение, са постоянни или се разширяват, и –съществуват необходимите структура и функции за дългосрочното му поддържане и е вероятно да продължат да съществуват в обозримо бъдеще, и –консервационния статус на характерните за него видове е благоприятен, в съответствие с определението за консервационен статус на вид.

В случая, на база направената характеристика на разпространените растителни съобщества в района (подточка 4.3) и предвид характеристиките на ОУПО, в резултат от цялостната му реализация не се очаква да настъпи каквато и да било пряка загуба и фрагментация или други подобни въздействия в границите местообитания, които са предмет на опазване в защитените зони. Не могат да се очакват и съществени косвени въздействия.

Предварителна идентификация на влиянието и въздействието от реализацията на ОУПО върху всички местообитания, включени в предмета на опазване на **Защитена зона BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1** са представени в Таблица 5.2.:

Хабитат (код)	Начин на въздействие		Времетраене		Продължителност			Кум. ефект	Вид на въздействието		Критерии, по които се въздейства		
	Пряко	Непряко	Временно	Постоянно	Краткотрайно	Среднотрайно	Дълготрайно		Отр.	Полож.	Загуба на площ (%)	Качество	Перспективи
1340*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1530*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3260	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3270	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4060	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6110*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6210*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6410	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6430	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6510	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7230	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8230	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9110	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9130	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9170	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9180*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91E0*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91F0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91G0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91M0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91AA*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91BA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92A0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

**Степен на въздействие върху местообитанията предмет на опазване в защитени зони
Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона
BG0000192 Река Тунджа 1**

1340* Континентални солени ливади PAL.CLASS.: 15.4

Вътрешни естествено засолени терени, но без характерното изцъфтяване на соли на повърхността на почвите. Представяват предимно съобщества на, които са доминирани от многогодишни халофити, най-често житни – *Elymus elongatus*, *Puccinellia convoluta*, *Phacelurus*. Характерно е, че са по-мезофитни от други местообитания на халофити, защото се намират на места с високи подпочвени води или се заливат за по-продължително време през пролетта и началото на лятото.

Растения: *Elymus elongatus*, *Phacelurus digitatus*, *Puccinellia convoluta*, *Artemisia santonicum*, *Polygonum pulchellum*, *Centaurium spicatum*, *Dianthus campestris* subsp. *pallidiflorus*, *Limonium vulgare*, *Carex distans* *Atriplex hastata*, *Camphorosma monspeliaca*, *Cynodon dactylon*, *Juncus gerardi*, *Lepidium ruderales*, *Polypogon monspeliensis*, *Salicornia* spp.

Срещат се ограничено основно в Южна България – Сливенско, Карнобатско, около гр. Раднево и по-ограничено в Свищовско.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 1340 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 1340				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

1530* Панонски солени степи и солени блата PAL.CLASS.: 15.A1 , 15.A2

Засолени степи, крайречни низини, периферия на блата и мочури, условията на континентален климат с високи температури и засушаване през лятото. Засоляването на терените се дължи на образуването на пролетни разливи и обилното изпаряване на почвената вода през лятото. Често се наблюдава изцъфтяване на соли на повърхността на почвите. Тези местообитания са от естествен произход, но и частично от вторичен, в резултат на влиянието на пашата и пресушаването. Към тях могат да се включат и сухите халофитни съобщества на първично засолени скали (мергели). Халофитната растителност се състои от съобщества на разнообразни едногодишни и многогодишни типични халофити. По-високото участие на нетипични халофити се наблюдава в някои крайдунавски низини, където процесите на засоляване са се активизирали след пресушаването на крайречните блата.

Растения: *Artemisia santonicum*, *Puccinellia distans*, *P. convoluta*, *Crypsis alopecuroides*, *C. schoenoides*, *C. alopecuroides*, *Aster tripolium*, *Salicornia prostrata*, *Spergularia marina*, *S. media*, *Suaeda maritima*, *Scorzonera laciniata*, *Limonium* spp., *Camphorosma monspeliaca*, *C. annua*, *Plantago tenuiflora*, *Juncus gerardi*, *Bolboschoenus*

maritimus, *Taraxacum bessarabicum*, *Trifolium fragiferum*, *T. echinatum*, *Cynodon dactylon*, *Mentha pulegium*, *Vupleurum tenuissimum*, *Myosurus minimus*, *Cerastium dubium*.

Това местообитание има изолирани находища в равнините на Северна и Южна България – Дунавската равнина – в заливните низини край Дунав и места с пролетни разливи край поголемите Дунавски притоци, Студена река и вероятно и др.; Югоизточна България – Пловдивско, Ямболско, Сливенско, Бургаско, Старозагорско и по рядко на други места.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 1530 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 1530				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*

Речни участъци в средните и долни течения (в равнини и низини от 0 до 1000 м н. в.), с прикрепена водна растителност, най-често от съюзите *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*. Дъното е глинесто, тинесто-глинесто или тинесто-песъчливо, по рядко с участие на чакъл. Скоростта на водата е бавна, дълбочината на реката – неголяма. Наблюдава се пролетен максимум и есенен минимум на оттока. В участъците с най-бавно течение – заливи и вировете се натрупват най-много тинести наноси, което създава възможност за заселване на типични хидрофити, а в крайбрежната зона и заливите, при липса или много слабо течение се срещат и ценозите на хигрофити.

Растения: Хидрофити: *Potamogeton fluitans*, *P. crispus*, *P. perfoliatus*, *Zannichellia palustris*, *Ranunculus trichophyllus*, *R. aquatilis*, *Myriophyllum spicatum*, *Ceratophyllum demersum*.

Хигрофити: *Callitriche* spp., *Spirodela polyrrhiza*, *Elodea canadensis*, *Berula erecta*, *Mentha aquatica*, *Sagittaria sagittifolia*, *Sparganium erectum*, *Butomus umbellatus*, *Typha latifolia*.

Срещат се в реки из цялата страна – Огоста, Вит, Янтра, Марица, Тунджа и др. Понякога към това местообитание се включват и крайбрежните съобщества на *Butomus umbellatus*. Важно е тази особеност да се има предвид при избора на местообитания.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 3260 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 3260				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

3270 Кални речни брегове в низините с едногодишни пионерни нитрофилни, включително рудерални съобщества от съюзите *Bidention p.p.* и *Chenopodion rubri.*

През пролетта и в началото на лятото местата изглеждат като кални брегове без растителност; тя се развива по-късно през лятото. Ако условията не са благоприятни – например продължително заливане, тази растителност може да се развие ограничено или въобще да не се появи. Най-често това представляват гъсти обраствания на *Bidens* spp., *Xanthium italicum* и др. неофити по бреговете на големи реки.

Растения: *Chenopodium rubrum*, *Ch. glaucum*, *Bidens frondosa*, *B. tripartita*, *B. cernua*, *Myosoton aquaticum*, *Xanthium italicum*, *Persicaria lapathifolia*, *P. hydropiper*, *P. mite*, *Potentilla supina*, *Echinochloa crus-galli*, *Catabrosa aquatica*, *Ranunculus sceleratus*, *Rumex palustris*, *R. maritimus*, *Veronica anagalis-aquatica*.

Срещат се по долните течения на всички големи реки в България, които са с тинести (кални) брегове – Дунав, Марица, Искър, Тунджа и др.

По бреговете на Дунав това местообитание често формира комплекси с 3130 и понякога може да се разглежда като по-късен негов сукцесионен стадий.

4060 Алпийски и бореални ерикоидни съобщества

Съобщества от дребни или пълзящи храсти по алпийските или субалпийските зони на планините с преобладаващи ерикоидни видове, сребърник, дребни смрики, зановец или жълтуги.

Подтипове:

31.41 – Алпийски дребни ерикоидни съобщества от съюз *Loiseleurio-Vaccinion*. Ниски едноетажни съобщества от дребни *Vaccinium* spp. (предимно *V. uliginosum*) или други ерикоидни храстчета заедно с лишей по изложените на силни ветрове през зимата места в алпийския пояс на високите планини.

31.42 – Ацидофилни ерикоидни съобщества на *Rhododendron myrtifolium*, разпространени в Средна Стара планина по северните склонове на връх Заногалийски чал и връх Юрушка грамада и Източна Рила – по северния склон на връх Белмекен.

31.43 – Планински съобщества на *Juniperus sibirica* и *Juniperus sabina*. Съобществата на *Juniperus sibirica* се отличават с високото си покритие и са разпространени във високите части на планините над (1500) 1800-1900 м н.в. *Juniperus sabina* у нас се среща ограничено в Рила и Стара планина по скални разкрития и надморска височина от 1000 до 1600 м.

31.44 – Високопланински ерикоидни съобщества, доминирани от *Empetrum-Vaccinium*. Съобщества от *Empetrum nigrum*, *Vaccinium uliginosum*, на места с *Arctostaphylos uva-ursi*, *Vaccinium myrtillus*, *Vaccinium vitis-idaea*, *Huperzia selago*, мъхове (*Barbilophozia lycopodioides*, *Hylo-comium splendens*, *Pleurozium schreberi*, *Rhydiadelphus triquetrus*) и лишей (*Cetraria islandica*, *Cladonia arbuscula*, *C. rangiferina*, *C. gracilis*, *Peltigera aphthosa*) в субалпийския пояс. Характерни са за сравнително откритите, изложени на силни ветрове места, но които са по-малко екстремални от тези, където преобладават съобществата от 31.41. Поради това фитоценозите от 31.44 са двуетажни за разлика от тези от 31.41, които имат един етаж. Фитоценози на *Empetrum nigrum* има в Рила и Пирин.

31.46 – Съобщества на *Bruckenthalia spiculifolia*. У нас те най-често са вторични, формирани на ерозиран терени.

31.47 – Алпийски ерикоидни съобщества от *Arctostaphylos uvaursi* от съюза *Juniperion nanae* в Стара планина, Витоша, Осогово, Беласица, Славянка, Пирин, Рила, Средни и Западни Родопи от 1000 до 2500 м н.в. Срещат се най-често на сухи, припечни, каменисти склонове.

31.49 – Планински съобщества от *Dryas*. Съобществата от *Dryas octopetala* заемат съвсем малки участъци в Рила, Пирин, Славянка, Стара планина.

31.4А – Ерикоидни съобщества съставени от боровинки в субалпийския пояс на планините. Доминиращ вид най-често е *Vaccinium myrtillus*, по-рядко *Vaccinium uliginosum* и съвсем рядко *Vaccinium vitis-idaea* или *Empetrum nigrum*. Те са по-богати на видове от съобществата на 31.44 и могат да еволюират в тревни фитоценози с храстчета. Заемат значителни площи в по-високите планини, най-често около границата на гората.

31.48 – Високопланински съобщества от зановец и жълтуги. В тази единица влизат главно фитоценозите на *Chamaecytisus absinthioides*, възможно и на някои видове *Genista*. Те са разпространени главно близо до горната граница на гората и в обезлесени участъци в иглолистния пояс на планините, но слизат и по-ниско. По-често имат вторичен произход.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 3270 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 3270				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi* PAL.CLASS.: 34.11

Отворени ксерофилни пионерни съобщества върху плитки варовикови или алкални почви с преобладаване на пролетни едногодишни и сукулентни растения, най-често *Sedum album*, *S. acre*, *S. hispanicum* от съюз *Alyso alyssoidis-Sedion albi*. Формират неголеми петна в карстовите райони в ниските – до 700-1000 т н.в., континентални региони на страната. Подобни съобщества могат да възникнат върху изкуствени субстрати – депозити от кариери, но те не бива да се вземат под внимание. От тях също трябва да се изключат и терофитните средиземноморски степи – клас *Thero-Brachypodietea*, които се срещат в най-южните части на страната.

Растения: *Alyssum alyssoides*, *Acinos arvensis*, *Arabis recta*, *Arenaria serpillifolia*, *Cerastium* spp., *Erophila verna*, *Jovibarba heuffelii*, *Holosteum umbellatum*, *Medicago minima*, *Minuartia setacea*, *Poa bulbosa*, *Paronychia cephalotes*, *Saxifraga tridactylites*, *Scleranthus annuus*, *Sedum* spp., *Sempervivum* spp., *Teucrium montanum*, *Syntrichia ruralis*, *Grimmia pulvinata*.

Ниските карстови райони в цяла България – Предбалкана, суходолията на Лудогорието, каньоните в Дунавската равнина, ниските планини в Западна България (Софийско).

Навсякъде това местообитание заема малки площи и образува комплекси в зависимост от съотношението на голите скални разкрития и местата с тънката почвена покривка с многогодишните тревни съобщества от клас *Festuco-Brometea* и с отворените ксеротермни гори и храсталаци, които на такива места са доминирани най-често от *Quercus pubescens*, *Fraxinus ornus*, *Carpinus orientalis*, *Paliurus spina-christi*.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 6110 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 6110				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

6210* Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи) PAL.CLASS.: 34.31 до 34.34

Ксеротермни до мезоксеротермни тревни съобщества, на варовикова основа, от разреда *Festucetalia valesiaca*. Представени са както от континентални или субконтинентални пасища или ливадни степи, така и от многогодишни тревни съобщества на каменисти склонове от субсредиземноморските региони. Много от тези съобщества са вторични – на мястото на унищожени гори. Видовият им състав е изключително разнообразен. Най-често доминират *Chrysopogon gryllus*, *Dichanthium ischaetum*, *Stipa* spp., *Festuca valesiaca* и по-рядко многогодишни *Bromus* spp. в предпланините на Западна България.

Важните места с орхидеи се определят на основата на един или няколко от следните критерии:

- местообитание с участие на голям брой видове орхидеи.
- местообитание на популация от поне един вид орхидеи, смятани като нетипични за тази територия
- местообитание на един или няколко вида орхидеи, смятани като редки за тази територия.

Растения: *Chrysopogon gryllus*, *Dichanthium ischaetum*, *Stipa capillata*, *S. pennata* agg., *Festuca valesiaca*, *Brachypodium pinnatum*, *Bromus inermis*, *Bromus erectus*, *Poa angustifolia*, *Anthyllis vulneraria*, *Coronilla varia*, *Carex caryophyllea*, *Carlina vulgaris*, *Centaurea scabiosa*, *Dianthus giganteus*, *D. moesiacus*, *Eryngium campestre*, *Koeleria macrantha*, *Filipendula vulgaris*, *Convolvulus cantabrica*, *Salvia nemorosa*, *Leontodon crispus*, *Medicago falcata*, *Anacamptis pyramidalis*, *Gymandenia conopsea*, *Ophrys mammosa*, *O. cornuta*, *Orchis mascula*, *O. militaris*, *O. morio*, *O. purpurea*, *O. ustulata*, *O. tridentata*, *Origanum vulgare*, *Polygala vulgaris*, *P. major*, *Primula veris*, *Sanguisorba minor*, *Scabiosa columbaria*, *Veronica prostrata*, *V. teucrium*, *Helianthemum nummularium*, *Fumana procumbens*, *Adonis vernalis*, *Euphorbia nicaensis*, *Silene otites*, *Thymus* spp.

Срещат се в цяла България до около 1000 м н.в., по места с добре развита почва на варовикова основа, но могат да заемат пясъчници и дори силикатни субстрати.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 6210 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 6210				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

6410 Ливади с *Molinia* на карбонатни, торфени или глинести почви (*Molinion caeruleae*) PAL.CLASS.:37.31

Ливади с *Molinia caerulea* в планинския пояс върху преовлажнени, бедни на хранителни вещества и често каменисти почви. Ливадите обикновено са върху или около торфища, на заравнени участъци в близост до планински реки и потоци. На определени места се ползват пасищно и сенокосно. Тези от тях, които са разпространени върху неутрално-алкална до варовикова почва с непостоянен воден режим, са сравнително богати на видове.

Ливадите върху по-кисели почви или върху деградирани торфени почви са бедни на видове.

Растения: *Molinia caerulea*, *Carex* spp., *Dianthus superbus*, *Sanguisorba officinalis*, *Crepis paludosa*, *Luzula multiflora*, *Juncus conglomeratus*, *Glyceria fluitans*, *Deschampsia caespitosa*, *Eleocharis palustris*, *Bromus commutatus*, *Succisa pratensis*, *Ophioglossum vulgatum*, *Inula britannica*, *Myosotis scorpioides*, *Epilobium palustre*, *Equisetum palustre*, *Caltha palustris*, *Scirpus sylvaticus*, *Dianthus deltoides*, *Iris sibirica*, *Potentilla erecta*, *Serratula tinctoria*.

Срещат се ограничено в планинския и субалпийския пояс на Витоша, Рила, Пирин и Родопи и някои високи полета. У нас съобществата от съюз *Molinion* са в тесен контакт със съобществата от разред *Nardetalia* (6230).

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 6410 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 6410				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс

Съобщества на еутрофни високи треви от 3 подтипа:

37.13. Заливаеми поляни и ливади в крайречните гори, обрасли с високи треви (*Veronica longifoliae-Lysimachion vulgaris*).

37.71 – Влажни и нитрофилни високотревни съобщества край водните течения и по границите на горите принадлежащи на разредите *Glechometalia hederaceae* и *Convolvuletalia sepium* (съюз *Aegopodion podagrariae* и *Filipendulion*):

37.8 – Хигрофилни съобщества от високи многогодишни треви в планинския и алпийския пояс от клас *Betulo-Adenostyletea*.

Растения:

37.13 – *Euphorbia lucida*, *Veronica longifolia*, *Lysimachia vulgaris*, *Lythrum virgatum*, *L. salicaria*, *Glychyrriza echinata*, *Tanacetum vulgare*, *Urtica dioica*, *Calamagrostis epigejos*, *Agrostis verticillata*, *Senecio paludosus*

37.7 – *Glechoma hederacea*, *Epilobium hirsutum*, *Filipendula ulmaria*, *Petasites hybridus*, *Chaerophyllum hirsutum*, *Aegopodium podagraria*, *Alliaria petiolata*, *Geranium robertianum*, *Silene dioica*, *Lamium album*, *Lysimachia punctata*, *Lythrum salicaria*, *Crepis paludosa*, *Angelica sylvestris*, *Scrophulaha nodosa*.

37.8 – *Aconitum lamarckii*, *Aconitum variegatum*, *Geranium sylvaticum*, *Trollius europaeus*, *Adenostyles alliariae*, *Cicerbita alpina*, *Digitalis grandiflora*, *Calamagrostis arundinacea*, *Cirsium appendiculatum*, *Angelica panacii*, *Heracleum verticillatum*.

Среща се в цялата страна покрай реки и потоци.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 6430 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 6430				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

6510 Низинни сенокосни ливади

Мезофилни сенокосни ливади от клас *Molinio-Arrhenatheretea* (съюзи *Arrhenatherion*, *Deschampsion*). Развиват се върху богати почви – най-често на алувиално-ливадни и смолници в низините на реките, влажните долове и котловинните полета. Съобщества, доминирани от житни треви и с много богато разнотревие. Повечето от тях се косят 1-2 пъти годишно след края на активния вегетационен сезон. Срещат се от влажни до сухи подтипове. Активната паша води до обедняване и изсушаване на почвата.

Растения: *Poa sylvicola*, *Agrostis stolonifera*, *Festuca pratensis*, *F. arundinacea*, *Deschampsia caespitosa*, *Alopecurus pratensis*, *Holcus mollis*, *Cynosurus cristatus*,

Arrhenatherum elatius, *Trifolium resupinatum*, *T. pratense*, *T. patens*, *Centaurea jacea*, *Cirsium canum*, *Moenchia mantica*, *Stellaria graminea*, *Knautia arvensis*, *Tragopogon pratensis*, *Leucanthemum vulgare*, *Sanguisorba officinalis*, *Rhinanthus rumelicus*, *Carex distans*, *Lychnis flos-cuculi*, *Ranunculus acris*, *Gladiolus communis*, *Colchicum autumnale*, *Orchis laxiflora*.

Срещат се в цялата страна до 700 – 1200 м н. в., сравнително по-добре са се запазили в котловините на Западна България и в Тракийската низина. На места *Chrysopogon gryllus* също формира съобщества близки до мезофилните ливади – съюз *Chrysopogoni-Danthonion*.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 6510 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 6510				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

7230 Алкални блата

Мезо- до еутрофни водоеми, подхранващи се от подпочвени и скатови, дъждовни води, с неутрална или слабо алкална реакция на водата. Най-често са покрити с торф, формиран от съобщества на острицови тревии и кафяви мъхове, които на места могат образуват бигор. Съобществата се развиват върху постоянно преобладаващи почви, подхранвани с твърда вода, най-често в ниски карстови райони. Водното ниво е равно, малко под или над самия почвен слой и имат облика на мочурища и преобладаващи ливади. В съобществата доминират калцифилни острици и други видове от *Cyperaceae*.

Растения: *Blysmus compressus*, *Scirpus sylvaticus*, *Eleocharis quinqueflora*, *E. palustris*, *Schoenus nigricans*, *Carex lepidocarpa*, *C. melanostachya*, *C. acuta*, *C. disticha*, *C. hostiana*, *C. panicea*, *Eriophorum latifolium*, *Scirpus sylvaticus*, *Sesleria uliginosa*, *Juncus articulatus*, *J. articulatus*, *Triglochin palustris*, *Lathyrus palustris*, *Orchis laxiflora*, *Epipactis palustris*, *Dactylorhiza* spp., *Drepanocladus* spp., *Campylium stellatum*, *Cratoneuron commutatum*, *Tomentypnum nitens*, *Ctenidium molluscum*, *Fissidens adianthoides*, *Bryum pseudotriquetrum*.

Много рядко местообитание в България: в Тракийска низина - с. Дунавци, с. Ясеново, Казанлъшко; в Софийско. Цръклевици и с. Шума; в Знеполски район - Чокльовото блато; в Пирин - местностите Попови ливади и Крушето и др.

Формират комплекси с влажните ливади (разред *Molinietalia caerulea*, 37), пояси от високи острицови (съюз *Magnocaricion*, 53.2), тръстикови съобщества (съюз *Phragmition*, 53.1), мочурища с режеш кладуиум (асоциация *Cladietum mariscae*, 53.3). Могат да образуват част от блатната система със съобществата, свързани с преходните тресавища (54.5, 54.6) и хигрофилната или водната растителност (22.3, 22.4), или с приизворните торфища (54.1).

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 7230 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 7230				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*

Пионерни съобщества от съюзите *Sedo-Scleranthion* и *Sedo albi-Veronicion dillenii*, колонизиращи повърхността на сухи силикатни, голи, вътрешни - извън крайбрежието - скали в равнинните, хълмистите и планинските райони до 1000 м н.в.

Съобществата са отворени и се доминират от лишеи, мъхове и представители на сем. *Crassulaceae*.

Растения: лишеи: *Rhizocarpon* spp., *Umbilcaria* spp., *Ramalina* spp., *Cornicularia* spp., *Rhizoplaca* spp.; мъхове: *Polytrichum piliferum*, *Ceratodon purpureus*, *Grimmia* spp., *Riccia ciliifera*; висши растения: *Sedum annuum*, *S. acre*, *S. album*, *S. sexangulare*, *Veronica verna*, *V. dillenii*, *Gagea bohemica*, *G. soxatilis*, *Scleranthus perennis*, *Rumex acetosella*.

Срещат се в цялата страна.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 8230 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 8230				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*

Букови гори, развиващи се на бедни (понякога ерозирали), кисели (във Врачанска планина и на карбонатни) сухи до свежи почви. Заемат както сенчести, така и слънчеви изложения. Преобладаващ дървесен вид е *Fagus sylvatica*. Често пъти на по-големи надморски височини букът образува смесени съобщества с *Abies alba* и *Picea abies*. Съотношението между бука, елата и смърча е променливо, като видовете имат най-често групово разположение. Като съпътстващи дървесни видове се срещат *Sorbus aucuparia*, *Populus tremula* и *Pinus sylvestris*.

Подтипове:

Типични ацидофилни букови гори – асоциация *Luzulo-Fagetum*.

Ацидофилни букови гори върху сипеи и каменисти терени – групировка *Geranium macrorrhizum-Fagus sylvatica*. Отличават се с голямо участие на мъхове (*Isothecium alopecuroides*, *Plagiomnium affine*, *Homalothecium lutescens*, *Polytrichum juniperinum*, *Brachythecium velutinum* и др.) и мезофилни видове

(*Galium odoratum*, *Mycelis muralis*, *Cardamine bulbifera* и др.).

Растения: *Fagus sylvatica*, *Abies alba*, *Picea abies*, *Luzula luzuloides*, *Polytrichum formosum*, *Lerchenfeldia flexuosa*, *Calamagrostis arundinacea*, *Vaccinium myrtillus*, *Pteridium aquilinum*, *Poa nemoralis*, *Oxalis acetosella*, *Dicranum scoparium*, *Polytrichum juniperinum*, *Leucobryum glaucum*.

Срещат се в Стара планина, Рила, Родопи, Беласица, Средна гора, Лозенска планина, Осогово, Врачанска планина.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 9110 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 9110				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*

Мезофилни букови гори, развиващи се на неутрални или близки до неутралните почви на надморска височина от около 800 до около 1800 (2100) м. и при типичен планински климат. Характеризират се с по-богат и по-разнообразен видов състав в т.ч. и редица бореални и средноевропейски видове, което ги прави сходни със средноевропейските букови гори. В по-високите части на планините букът образува смесени насаждения с *Abies alba* и *Picea abies*. Доминиращи видове в тревния етаж са: *Galium odoratum*, *Anemone nemorosa*, *Lamium galeobdolon*, *Cardamine bulbifera*, *Arenaria agrimonoides* и *Melica uniflora*.

Подтипове:

Типични мезофитни букови гори – асоциация *Asperulo-Fagetum*. Представяват най-разпространения тип букови гори в България. Заемат главно средната част на буковия пояс в диапазона 1000–1500 м н.в. Отличават се със сравнително ниско покритие на тревния синузий, в който най-често доминират *Cardamine bulbifera*, *Galium odoratum* и *Mycelis muralis*.

Мезофитни букови гори върху сравнително бедни почви – асоциация *Festuco drymejae-Fagetum*. Етажът на дърветата, в който често субедификатори са *Carpinus betulus* и *Quercus dalechampii*, е със сравнително по-ниско покритие. Основен доминант е *Festuca drymeja*. Постоянно присъствие имат *Galium odoratum*, *Prenanthes purpurea* и *Rubus hirtus*.

Букови гори с горска светлика - групировка *Luzula sylvatica-Fagus sylvatica*. Заемат много стръмни склонове във височинния диапазон от 850 до 1500 м и имат преходен характер

между ацидофилните и неутрофилните букови гори. Характерният облик на тревния синузий се определя от *Amblystegium serpens*, *Hieracium sabaudum* gr., *Luzula sylvatica*, *Polypodium vulgare*, *Mycelis muralis* и *Poa nemoralis*.

Смесени елово-букови и смърчово-букови гори - групировка *Abies alba-Fagus sylvatica*. В тази група се включват смесени гори на *Fagus sylvatica* с *Abies alba*, *Picea abies* и *Pinus sylvestris*. Съотношението между дървесните видове е динамично, като се наблюдава тенденция на изместване на иглолистните от бука.

Смесените иглолистно-букови гори имат фрагментарно разпространение в пояса на иглолистните гори във височинния диапазон 1000–1500 м (1800).

Хигромезофилни и мезохигрофилни букови гори – асоциация *Umbilico erecti-Fagetum*. Това са най-влажните букови гори в България. Разпространени са по речните брегове и на сенчести склонове в долините с надморска височина от 800 до 1600 м. Заедно с редица мезохигрофилни видове (*Cardamine pectinata*, *Carex remota*, *Chrysosplenium alternifolium*, *Circaea lutetiana*, *Lunaria rediviva*, *Petasites albus*, *Phyllitis scolopendrium*), тук участват и много балкански и източно-субсредиземноморски видове като *Angelica pancici*, *Daphne blagayana* и *Umbilicus erectus*. Към този подтип се отнасят и реликтните гори с *Laurocerasus officinalis* – субасоциация *laurocerasetosum*.

Растения: *Fagus sylvatica*, *Abies alba*, *Picea abies*, *Anemone nemorosa*, *Lamiastrum (Lamium) galeobdolon*, *Galium odoratum*, *Festuca drymeja*, *Melica uniflora*, *Aremonia agrimonoides*, *Cardamine bulbifera*, *C. pectinata*, *Mycelis muralis*, *Sanicula europaea*, *Viola reichenbachiana*, *Symphytum tuberosum*, *Allium ursinum*, *Mercurialis perennis*, *Corydalis* spp., *Pulmonaria* spp.

Среща се в планините Стара планина, Витоша, Рила, Родопи, Пирин, Руй, Осогово, Беласица, Средна гора, Влахина, Конявска и Лозенска, в диапазона от 800 до 1800 (2100) м н.в.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 9130 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 9130				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*)

Ксеротермофилни гори, развиващи се върху варовити, често плиткочувни почви. Основен дървесен вид е обикновеният бук (*Fagus sylvatica* ssp. *moesiaca* и *Fagus sylvatica* ssp. *sylvatica*). В състава на дървесния етаж често участват *Tilia tomentosa*, *T. cordata*, *Carpinus betulus* и *C. orientalis*. Към това местообитание се отнасят и реликтните гори с участие на *Pinus nigra*. Храстовият етаж е изграден от *Acer campestre*, *Ligustrum vulgare*, *Cornus mas* и *Fraxinus ornus*. В тревния етаж участват видове, характерни за

термофилните дъбови гори – *Physospermum cornubiense*, *Brachypodium pinnatum*, *Mycelis muralis*, *Lathyrus niger* и др. Специфично е и участието на видове от сем. *Orchidaceae* (*Cephalanthera* spp., *Neottia nidus-avis*, *Orchis pallens*, *Epipactis* spp., *Dactylorhiza cordigera*).

Известни за територията на България са две асоциации от съюз *Cephalanthero-Fagion*. Буковите гори от асоциация *Tilio tomentosae-Fagetum sylvaticae* имат фрагментарно разпространение сред гори и храсталаци с участие на дъбове, келяв габър и сребролистна липа с надморска височина 150–900 м в Североизточна България, Витоша, Източен Предбалкан и Стара планина. Калцифилните гори от обикновен бук, отнасящи се към асоциация *Galio pseudarsistati-Fagetum sylvaticae*, са разпространени предимно в Западна и Централна България. Характерна особеност е наличието на сравнително добре развит храстов етаж и участието на видове, типични за термофилни дъбови гори от съюз *Quercion frainetto*.

Растения: *Fagus sylvatica*, *Tilia tomentosa*, *Carpinus betulus*, *Quercus frainetto*, *Q. cerris*, *Physospermum cornubiense*, *Lathyrus niger*, *L. laxiflorus*, *Galium pseudaristatum*, *Mycelis muralis*, *Euphorbia amygdaloides*, *Viola odorata*, *Hedera helix*, *Carex sylvatica*, *Brachypodium pinnatum*, *Epipactis* spp., *Neottia nidusavis*, *Cephalanthera* spp., *Dactylorhiza cordigera*, *Ruscus* spp., *Melica uniflora*, *Rubus hirtus*, *Helleborus odoratus*, *Glechoma hederacea*, *G. hirsuta*, *Tamus communis*.

Срещат се в Шуменско плато, Централен и Източен Предбалкан, Стара планина, Витоша, Голо бърдо, Люлин, Руй планина, Лозенска планина, Средна гора, Родопи на надморска височина от 100 до 1300 м н.в.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 9150 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 9150				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

9170 Дъбово-габъррови гори от типа *Galio-Carpinetum*

Смесени мезофилни гори с преобладаване на *Quercus petraea* agg. и *Carpinus betulus* и с участието на *Fagus sylvatica*, *Tilia cordata*, *T. platyphyllos* и др., и по-рядко *Quercus cerris* и *Q. frainetto*. В тревния етаж най-често преобладават *Cardamine bulbifera*, *Festuca heterophylla*, *Melica uniflora*, *Galium odoratum* и *Mercurialis perennis*.

Формирани са на границата между нископланинския район на смесените широколистни гори и пояса на горуните, буковите и иглолистните гори при надморска височина над 500 м. Имат тясна връзка с мезофилните букови гори. Характерно е развитието на пролетен тревен синузий. Различават се от панонските гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus* (91G0) чрез преобладаващо участие на планински и европейски флорни елементи.

Растения: *Quercus petraea* agg. (вкл. *Quercus dalechampii*), *Carpinus betulus*, *Tilia cordata*, *T. platyphyllos*, *Acer platanoides*, *A. campestre*, *Sorbus torminalis*, *S. domestica*, *Ligustrum vulgare*, *Cardamine bulbifera*, *Convallaria majalis*, *Festuca heterophylla*, *Mercurialis perennis*, *Corydalis* spp., *Scilla bifolia*, *Poa nemoralis*, *Stellaria holostea*.

Срещат се в Стара планина, Предбалкана, Витоша, Люлин, Лозенска планина, Средна гора, Североизточна Рила, северните склонове на Западните и Централните Родопи, Западните гранични планини и др., на надморска височина над 500-600 м.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 9170 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 9170				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове PAL. CLASS.: 41.4

Смесени вторични гори от *Acer pseudoplatanus*, *Fraxinus excelsior*, *Fagus sylvatica*, *Ulmus glabra*, *Tilia cordata* от съюз *Tilio-Acerion*. Развиват се в пониженията с отложени почви на сипеи и стръмни скални склонове - най-често варовикови и по-рядко силикатни. В тревния етаж участват видове, характерни за буковите гори.

Подтипове:

Хигрофилни и сциофилни гори, доминирани главно от *Acer pseudoplatanus* и отнасящи се към подсъюз *Lunario-Acerenion*. Ксеротермофилни гори, типични за сухи и по-топли сипеи, доминирани главно от липи (*Tilia cordata*, *T. platyphyllos*) и отнасящи се към подсъюз *Tilio-Acerenion*.

Растения:

Lunario-Acerenion: *Acer pseudoplatanus*, *A. hyrcanum*, *Fraxinus excelsior*, *Lunaria rediviva*, *Ulmus glabra*, *Allium ursinum*, *Mercurialis perennis*, *Actaea spicata*.

Tilio-Acerenion: *Tilia cordata*, *T. platyphyllos*, *Carpinus betulus*, *Corylus avellana*, *Quercus* spp., *Anemone nemorosa*, *Corydalis* spp., *Primula veris*.

Срещат се в Стара планина, Западните Родопи, Рила и вероятно и на други места в планините.

Промени в почвените условия или във влажността водят до преход към букови гори (9150, 9110) или към термофилни дъбови гори (91M0).

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 9180 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 9180				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) PAL.CLASS.: 44.3, 44.2 и 44.13

Крайречни гори в низините и планините. Развиват се на богати алувиални почви, периодично наводнявани от сезонното прииждане на реката.

Подтипове:

А) Монодоминантни гори на *Alnus glutinosa* с единично участие на *Fraxinus oxycarpa* (съюз Alno-Padion) в долните течения на реките от Черноморско-Средиземноморския басейн. Почвите са богати, много влажни до преовлажнени, дълбоки, с признаци на оглеяване и намалена проветривост. Понякога съобществата на черната елша са с прекъснато, ивичесто разположение покрай реките, поради което имат характер на “галерии”.

Б) Крайречни съобщества на *Alnus glutinosa* и/или *Alnus incana* в горните и средните течения на реките (*Alnion incanae*). Почвите са влажни до преовлажнени, спорадично заливани, отцедливи и проветриви. В ниския планински пояс основен едификатор е *Alnus glutinosa*, а в средния планински елово-буков пояс основен едификатор е *Alnus incana*.

В) Крайречни, заливни гори или галерии, доминирани основно от *Salix alba*, *Populus alba* и *Populus nigra* и по-малко от *Salix fragilis*, които принадлежат към съюза *Salicion albae*. Почвите са преовлажнени блатни и алувиални. По брега на Дунав, в непосредствена близост до водата тези, гори преминават в храсталаци на *Salix purpurea* и *Salix triandra*. На много места, особено по р. Дунав, първичната им структура е силно променена от масовото участие в храстовия етаж на инвазивния американски вид *Amorpha fruticosa*.

Растения:

А) *Alnus glutinosa*, *Fraxinus oxycarpa*, *Cornus sanguinea*, *Sambucus nigra*, *Rubus hirtus*, *Frangula alnus*, *Hedera helix*, *Periploca graeca*, *Carex remota*, *C. sylvatica*, *Symphytum officinale*, *Parietaria officinalis*, *Sparganium ramosum*, *Iris pseudacorus*, *Equisetum telmateia*, *Leucosium aestivum*.

Б) *Alnus incana*, *A. glutinosa*, *Fraxinus excelsior*, *Salix fragilis*, *S. alba*, *Carex remota*, *C. sylvatica*, *Equisetum spp.*, *Filipendula ulmaria*, *Angelica sylvestris*, *Geranium sylvaticum*, *Geum rivale*, *Lycopus europaeus*, *Rumex sanguineus*, *Stellaria nemorum*, *Oxalis acetosella*, *Impatiens noli-tangere*, *Nasturtium officinale*, *Cirsium appendiculatum*, *Telekia speciosa*.

В) *Salix alba*, *S. fragilis*, *S. triandra*, *S. purpurea*, *Populus nigra*, *P. alba*, *Ulmus laevis*, *U. minor*, *Quercus robur*, *Morus alba*, *Amorpha fruticosa*, *Clematis vitalba*, *Humulus lupulus*, *Vitis sylvestris*, *Calystegia sepium*, *Solanum dulcamara*, *Rubus caesius var. aquaticus*, *Erygeron*

annuus, Lycopus europaeus, Lythrum salicaria, Althaea officinalis, Euphorbia lucida, Stachys palustris, Symphytum officinale, Glycyrrhiza echinata, Cirsium arvense, Iris pseudacorus, Phragmites australis, Typha latifolia, Leucojum aestivum.

А) Ограничено по долното течение на реките Батова, Камчия, Ропотамо, Тунджа и други вътрешни реки.

Б) Фрагментарно около реките в ниския планински пояс (300-1000 м) и в средния планински елово-буков пояс (1000-1500 м).

В) Основно в поречието на Дунав и долното течение на неговите притоци.

Повечето от тези гори са в контакт с влажните ливади или гори от тесните долини (6510, 9180, 91G0). Може да се наблюдава сукцесия от и към 9170 и 9130.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 91E0 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 91E0				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur, Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*) PAL.CLASS.: 44.4

Периодично заливани крайречни смесени широколистни гори. Почвата може добре да изсъхва между заливанията или да остава преовлажнена. Тези гори са се развили на по-нови алувиални наслаги. В зависимост от водния режим доминиращите дървесни видове принадлежат към родовете *Fraxinus, Ulmus* или *Quercus*. Тревната растителност е добре развита.

Подтипове:

А) Лонгозни гори (асоциация *Smilaco excelsae-Fraxinetum oxycarpae*). Заливни гори с участие на *Quercus robur, Fraxinus oxycarpa* и *Ulmus minor* и наличие на лиани. Видовият състав на съобществата е богат, а вертикалната структура е сложна. Тревната покривка е с непостоянен състав, зависещ от локални особености и динамични процеси.

Б) Влажни низинни дъбови гори - асоциация *Scutellaria altissimae-Quercetum roboris*. Високи многоетажни гори, доминирани от *Quercus robur* или *Quercus pedunculiflora* и участие на лиани, но значително по-малко в сравнение с лонгозните гори. В тревния етаж видовото разнообразие е сравнително по-малко, участват редица ранно-пролетни видове.

В) Тракийски гори от *Quercus pedunculiflora*. Представяват най-сухия вариант на низинните влажни дъбови гори. Това са съобщества от *Quercus pedunculiflora* или с преобладаване на този вид в равнините, главно върху смолници и по-рядко върху

черноземи. В повечето случаи са стари гори. Обикновено са сравнително малки по площ и са заобиколени от селскостопански територии.

Растения:

А) *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *U. minor*, *Fraxinus oxycarpa*, *F. pallisiae*, *Populus nigra*, *P. alba*, *Alnus glutinosa*, *Prunus padus*, *Smilax excelsa*, *Periploca graeca*, *Humulus lupulus*, *Vitis vinifera* ssp. *sylvestris*, *Tamus communis*, *Hedera helix*, *Poa sylvicola*, *Brachypodium sylvaticum*, *Geum urbanum*, *Galium aparine*, *Scilla bithynica*, *Leucojum aestivum*, *Fritillaria pontica*, *Urtica dioica*, *Parietaria officinalis*, *Rumex sanguineus*, *Stellaria media*.

Б) *Quercus robur*, *Q. pedunculiflora*, *Q. cerris*, *Ulmus minor*, *Fraxinus oxycarpa*, *Tilia* spp., *Acer tataricum*, *Scilla bifolia*, *Anemone ranunculoides*, *Ranunculus ficaria*, *Polygonatum* ssp., *Viola odorata*, *Ranunculus constantinopolitanus*, *Geum urbanum*, *Buglossoides purpureocaerulea*, *Scutellaria altissima*, *Urtica dioica*, *Smyrniium perfoliatum*.

В) *Quercus pedunculiflora*, *Acer tataricum*, *A. campestre*, *Ulmus minor*, *Quercus cerris*, *Ligustrum vulgare*, *Cornus sanguinea*, *Geum urbanum*, *Dactylis glomerata*, *Alliaria petiolata*, *Galium aparine*, *Arum elongatum*, *Buglossoides purpureocaerulea*.

А) Долините на някои реки, вливащи се в Черно море - Камчия, Батова, Ропотамо, Дяволска, Велека и Резовска; по-ограничено по Тунджа, Марица.

Б) Малки, изолирани горски масиви в Дунавската равнина, Лудогорието.

В) Изолирани масиви в Тракийската равнина и Тунджанската низина. Такива са: Айтошка кория, Юлевска кория в Казанлъшко, кориите в Сливенско и Новозагорско, гората Чекерица край Пловдив и др.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 91F0 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 91F0				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

91G0*Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus* PAL.CLASS.: 41.2B, 41.266, 41.267

Мезофилни гори с доминиране на *Carpinus betulus* и/или *Quercus petraea* agg. върху колувиални – свлечени от горната част на хълмовете, свежи, плитки почви, на варовикова основа. Те се срещат на сенчести, влажни склонове и долове, в суходолията и каньоните на Северна България. Имат характер на интразонална растителност в пояса на ксеротермните дъбови гори, защото са силно фрагментирани и са на малка надморска височина (150-500 м н.в.). В състава им участват, както типични мезофилни видове от съюза *Carpinion*, така и по-ксерофитни видове от околните дъбови гори.

Растения: *Carpinus betulus*, *Quercus petraea* agg. (вкл. *Quercus daleschampii*), *Q. robur*, *Q. cerris*, *Tilia cordata*, *Acer campestre*, *Ruscus aculeatus*, *R. hypoglossum*, *Carex pilosa*, *Euphorbia amygdaloides*, *Symphytum tuberosum*, *Dentaria bulbifera*, *Glechoma hirsuta*, *Festuca heterophylla*, *Evonymus verrucosus*, *Sorbus torminalis*, *Galium pseudaristatum*, *Viola mirabilis*, *V. reichenbachiana*, *Convallaria majalis*, *Hedera helix*, *Galanthus elwesii*, *Lathyrus vernus*, *Doronicum orientale*, *Corydalis* spp., *Anemone ranunculoides*.

Среща се в Северна България - Предбалкана, южните части на Дунавската равнина и в Лудогорието, по-рядко на други места в страната.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 91G0 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 91G0				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

91M0 Балкано-Панонски церово-горунови гори PAL.CLASS:.41.76

Субконтинентални ксеротермни дъбови гори, доминирани основно от *Quercus cerris* и *Q. frainetto*. В предпланините участва и *Q. petraea* agg., а в Странджа – *Q. polycarpa*. Формират ксеротермния дъбов пояс между 150-600 (800) м в цялата страна. Срещат се на сухи, но сравнително богати сиви горски и канелени почви. Флористичният им състав е разнообразен и зависи от екологичните условия. Условно могат да бъдат разделени на три групи:

А) Континентални смесени дъбови гори – срещат се по местата с континентален и преходно-континентален климат.

Б) Субсредиземноморски смесени дъбови гори – те са разпространени в южните части на страната и в състава им участват много средиземноморски елементи.

В) Евксински гори на *Quercus polycarpa* – разпространени са само в Странджа и Източна Стара планина. В състава им участват много вечнозелени видове.

Растения:

А) *Quercus petraea* agg., *Q. cerris*, *Q. frainetto*, *Acer tataricum*, *Ligustrum vulgare*, *Festuca heterophylla*, *Brachypodium sylvaticum*, *Potentilla micrantha*, *Tanacetum corymbosum*, *Campanula persicifolia*, *Viscaria vulgaris*, *Lychnis coronaria*, *Silene viridiflora*, *Hieracium racemosum*, *Galium pseudoaristatum*, *Lathyrus niger*, *Peucedanum alsaticum*, *Bupleurum praelatum*, *Helleborus odorus*, *Crocus flavus*, *Physospermum cornubiense*.

Б) *Quercus cerris*, *Q. frainetto*, *Q. pubescens*, *Fraxinus ornus*, *Acer monspessulanum*, *A. hyrcanum*, *Paliurus spina-christi*, *Colutea arborescens*, *Coronilla emerus*, *Juniperus oxycedrus*, *Huetia cynapioides*, *Steffanovia daucoides*, *Cistus incanus*, *Asphodeline liburnica*, *Hypericum montbretii*.

В) *Quercus polycarpa*, *Q. frainetto*, *Fagus orientalis*, *Rhododendron ponticum*, *Daphne pontica*, *Ilex colchica*, *Epimedium pubigerum*, *Calluna vulgaris*, *Erica arborea*, *Hypericum calycinum*, *Pyraecantha coccinea*. *Primula acaulis* ssp. *rubra*.

Срещат се в цялата страна до около 800 (1000) м н.в. Формират плавни преходи с евросибирските степни гори (91I0) в Северна България, с горите на космат дъб в Южна България; и с източния бук в Странджа и Източна Стара планина.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 91M0 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 91M0				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

91AA* Източни гори от космат дъб PAL.CLASS.: 41.7371, 41.7372

Светли дъбови гори, доминирани от *Quercus pubescens*, на каменисти места с разнообразна скална основа (варовици и силикати). Често заедно с косматия дъб могат да съдоминират и други дървесни видове с подобна екология – *Quercus virgiliano*, *Carpinus orientalis*, *Fraxinus ornus*. Срещат се в условията на преходно-континентален, преходно-средиземноморски и евксински климат. Видовият им състав е много богат, често включва топлолюбиви средиземноморски елементи.

Растения: *Quercus pubescens*, *Q. virgiliana*, *Q. frainetto*, *Q. cerris*, *Fraxinus ornus*, *Acer monspessulanum*, *Carpinus orientalis*, *Pistacia terebinthus*, *Geranium sanguineum*, *Pyrus amygdaliformis*, *Juniperus oxycedrus*, *Phillyrea latifolia*, *Colutea arborescens*, *Coronilla emerus*, *Cistus incanus*, *Hypericum olympicum*, *Asparagus acutifolius*, *Ruscus aculeatus*, *Carex michelii*, *Limodorum abortivum*, *Orchis purpurea*, *Crocus pulchellus*, *Potentilla micrantha*, *Tanacetum corymbosum*, *Viola suavis*, *V. hirta*, *Anemone pavonina*.

Среща се в Южна България и по Черноморското крайбрежие.

Това местообитание е свързано с 91HO, като последното е разпространено само при континентални климатични условия и на варовикови субстрати.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 91AA е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 91AA				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

91BA Мизийски гори от обикновена ела PAL.CLASS.: 42.16

Гори от *Abies alba*, монодоминантни или смесени с *Fagus sylvatica*, *Picea abies* и *Pinus sylvestris* и *Pinus nigra*. Разпространени са в планините, на сенчести места в долните части на склоновете, върху кисели, дълбоки, влажни и добре дренирани почви. Формират относително тясна ивица между буковия и иглолистния пояс в географския диапазон на разпространение на горите от *Fagion moesiacum*.

Обособени са няколко подтипа: Родопски елови гори (42.161), Мизийско-Македонски елови гори (42.162), Старопланински елови гори (42.163).

Растения: *Abies alba*, *Oxalis acetosella*, *Luzula sylvatica*, *Cardamine bulbifera*, *Galium odoratum*, *Athyrium filix-femina*.

Среща се в Рила, Родопите, Стара планина, Осогово, Пирин и др.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 91ВА е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 91ВА				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba* PAL.CLASS.: 44.141 и 44.6

Крайречни горски съобщества в средиземноморския басейн, доминирани от *Salix alba*, *Salix fragilis*, *Populus alba*, *Populus nigra*. В дървостоя единично участие имат *Quercus robur*, *Alnus glutinosa*, *Ulmus minor*, а в храстовия етаж – *Cornus sanguinea*, *Viburnum opulus*, *Frangula alnus*. Разпространени са на преовлажнени места край реките в низините и долните части на планинските склонове. Почвите са торфено блатни или алувиални.

Подтипове:

- 44.6155 – Рило-Родопско-Средиземноморски гори от тополи
- 44.6611 – Западно понтийски галерии от бяла топола
- 44.6612 – Западно понтийски галерии от бяла и черна топола

Растения: *Salix alba*, *Salix fragilis*, *Populus alba*, *Populus nigra*, *Quercus robur*, *Alnus glutinosa*, *Ulmus minor*, *Cornus sanguinea*, *Viburnum opulus*, *Frangula alnus*, *Clematis viticella*, *Calystegia sepium*.

Среща се в най-южните части на страната, но най-вече край реките Марица, Струма, Места и Тунджа и техните притоци.

Този тип местообитание е извън периметъра на въздействие на разглеждания ОУПО и не се очаква да бъдат засегнати от реализацията му. При това положение очакваната степен на въздействие върху хабитат 91A0 е както следва:

Оценка на степента на въздействие върху местообитание 92A0				
Въздействие (степен)	Параметри			
	Обща площ	Качество	Видов състав	Перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ОУП (строителство и експлоатация)	0	0	0	0

Извод: При изготвянето на ОУПО на Община Твърдица, единствената нова обособена зона, която засяга част от ЗЗ, в случая ЗЗ Река Блягорница BG0000612, се намира на юг-югоизточно от сегашната регулационна граница на с. Сборище. С тази зона се урегулират нови зони за производствена дейност Пп 5 и зона за озеленяване, паркове и градини. Тъй като сегашният начин на трайно ползване на бъдещата зона за производствена дейност е нива орна земя; стопански двор, животновъдна ферма и производствен, складов обект, като зоната е съществуваща чрез влезли в сила ПУП там не се намират местообитания, предмет на опазване на ЗЗ Река Блягорница BG0000612. Не се очаква и въздействие върху приоритетните местообитания на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1, тъй като зоните предвидени в ОУПО не засягат техни територии.

5.1.2 Очаквани влияния и степен на въздействие върху ихтиофауната предмет на опазване в Защитена зона BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1

Реализацията на разглеждания ОУПО включва изграждане на Пречиствателна станция за отпадъчни води, което значително ще подобри състоянието на водите. При спазване на нормативните изисквания за третиране на отпадъците, не се очаква въздействие от реализацията на ОУПО върху местообитанията и популацията на видовете риби, предмет на опазване. Обобщеното въздействие върху рибите, включени в предмета на опазване, съгласно матрицата за оценка на степента на въздействие, представена в Таблица 5.3., е както следва:

РИБИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕИО			
Вид		Оценка за степента на въздействие	
Маришка мряна	<i>Barbus plebejus</i>	0	Липсва въздействие
Европейска горчица	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	0	

5.1.3 Очаквани влияния и степен на въздействие върху херпетофауната предмет на опазване в Защитена зона BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1

Клас Земноводни (Amphibia):

Реализацията на разглеждания ОУПО включва изграждане на Пречиствателна станция за отпадъчни води, което значително ще подобри състоянието на водите. При спазване на нормативните изисквания за третиране на отпадъците, не се очаква въздействие от реализацията на ОУП върху местообитанията и популацията на видовете земноводни, предмет на опазване в защитените зони. Вероятността за негативно въздействие произтича предимно от подвижността на дадения вид и възможността да попадне на места извън

дадената защитена зона. Обобщеното въздействие върху земноводните - предмет на опазване, съгласно матрицата за оценка на степента на въздействие, представена в Таблица 5.4., е както следва:

ЗЕМНОВОДНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕИО			
Вид		Оценка за степента на въздействие	
Голям гребенест тритон	<i>Triturus karelinii</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Червенокоремна бумка	<i>Bombina bombina</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие

Клас Влечуги (Reptilia):

Реализацията на разглеждания ОУПО включва изграждане на Пречиствателна станция за отпадъчни води, което значително ще подобри състоянието на водите. При спазване на нормативните изисквания за третиране на отпадъците не се очаква въздействие от реализацията на ОУПО върху местообитанията и популацията на видовете влечуги, предмет на опазване в защитените зони. Вероятността за негативно въздействие произтича предимно от подвижността на дадения вид и възможността да попадне на места извън дадената защитена зона. Обобщеното въздействие върху влечугите - предмет на опазване, съгласно матрицата за оценка на степента на въздействие, представена в Таблица 5.5., е както следва:

Влечуги, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕИО			
Вид		Оценка за степента на въздействие	
Ивичест смок	<i>Elaphe quatuorlineata</i>	0	Липсва въздействие
Обикновена блатна костенурка	<i>Emys orbicularis</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Шипобедрена костенурка	<i>Testudo graeca</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Шипоопашата костенурка	<i>Testudo hermanni</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие

5.1.4 Очаквани влияния и степен на въздействие върху бозайниците предмет на опазване в Защитена зона BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1.

Разред Прилепи (Chiroptera):

Реализирането на дейности в обхвата на ОУПО няма да доведе до трайна промяна на естествените характеристики и общата площ на потенциалните ловни местообитания на видовете в защитените зони. Те не могат да бъдат считани за фактор, предизвикващ функционална фрагментация на местообитанията на видовете.

Пространствената фрагментация е с незначително въздействие и няма да предизвика структурни промени в популациите. Не се прекъсват трайно характерни

ландшафтни елементи, използвани от видовете по време на миграции в зоните. Дейностите в устройствените зони не засягат убежища на видовете и са без пряко въздействие върху индивиди. Не се очаква светлинно замърсяване.

Заключение: Не се очаква реализацията на ОУПО да има значително негативно въздействие върху местообитанията или популациите на видовете. Единствено, негативно въздействие може да произтича предимно от високата нощна активност на прилепите, което е специфично за биологията на този разред, като могат индивиди да попаднат на места извън дадената защитена зона.

Обобщеното въздействие върху прилепите - предмет на опазване, съгласно матрицата за оценка на степента на въздействие, представена в Таблица 5.6., е както следва:

ПРИЛЕПИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕИО			
Вид		Оценка за степента на въздействие	
Широкоух прилеп	<i>Barbastella barbastellus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Дългокрил прилеп	<i>Miniopterus schreibersi</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Остроух нощник	<i>Myotis blythii</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Дългопръст нощник	<i>Myotis capaccinni</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Трицветен нощник	<i>Myotis emarginatus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Голям нощник	<i>Myotis myotis</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Средиземноморски подковонос	<i>Rhinolophus blasii</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Южен подковонос	<i>Rhinolophus euryale</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Голям подковонос	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Малък подковонос	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие

Разред Хищници (Carnivora):

Не се очаква реализацията на предвижданията на плана да има значително негативно въздействие върху местообитанията на видовете хищници в ЗЗ или на популациите им в района. Вероятността за негативно въздействие произтича предимно от подвижността на индивидите и възможността да попаднат на места извън дадената защитена зона.

Обобщеното въздействие върху хищниците, включени в предмета на опазване на защитени зони BG0000612 Река Блягорница, BG0000211 Твърдишка планина, и BG0000192 Река Тунджа 1 съгласно матрицата за оценка на степента на въздействие, представена в Таблица 5.7., е както следва:

ХИЩНИЦИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕИО			
Вид		Оценка за степента на въздействие	
Кафява мечка	<i>Ursus arctos</i>	0	Липсва въздействие
Лалугер	<i>Spermophilus citellus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Пъстър пор	<i>Vormela peregusna</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Европейски вълк *	<i>Canis lupus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Видра	<i>Lutra lutra</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие

5.1.5 Очаквани влияния и степен на въздействие върху безгръбначните животни предмет на опазване в Защитена зона BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1”

Не се очаква реализацията на ОУПО да има **значително негативно въздействие върху** местообитанията или популациите на видовете безгръбначни в защитените зони. Вероятността за негативно въздействие произтича предимно от подвижността на индивидите и възможността да попаднат на места извън дадената защитена зона. Обобщеното въздействие върху безгръбначните - предмета на опазване, съгласно матрицата за оценка на степента на въздействие, представена в Таблица 5.8. е както следва:

БЕЗГРЪБНАЧНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕИО			
Вид		Оценка за степента на въздействие	
Ручеен рак *	<i>Austropotamobius torrentium</i>	0	Липсва въздействие
Бисерна мида	<i>Unio crassus</i>	0	Липсва въздействие
Алпийска розалия	<i>Rosalia alpina</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Обикновен сечко	<i>Cerambyx cerdo</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Буков сечко	<i>Morimus funereus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Обикновен паракалоптенус	<i>Paracaloptenus caloptenoides</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Бръмбар рогач	<i>Lucanus cervus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Кордулегастер	<i>Cordulegaster heros</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Полиоматус	<i>Polyommatus eroides</i>	0	Липсва въздействие
Ценагрион	<i>Coenagrion ornatum</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие

БЕЗГРЪБНАЧНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕИО			
Вид		Оценка за степента на въздействие	
Офиогомфус	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие

5.1.6 Очаквани влияния и степен на въздействие върху растенията, предмет на опазване в Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1.

Не се очаква реализацията на предвижданията на ОУПО да се отрази по какъвто и да е начин на местообитанията или популацията на растенията, предмет на опазване в ЗЗ.

Растения, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕИО			
Вид		Оценка за степента на въздействие	
Льозелов липарис	<i>Liparis loeselii</i>	0	Липсва въздействие
Калописиева дактилориза	<i>*Dactylorhiza kalopissiia</i>	0	Липсва въздействие

5.1.7 Очаквани влияния и степен на въздействие върху птиците, предмет на опазване в ЗЗ BG0002052 Язовир Жребчево.

Не се очаква реализацията на плана да окаже значимо негативно въздействие върху местообитанията или популациите на птиците в ЗЗ и извън нея.

Обобщеното въздействие върху птиците - предмет на опазване на ЗЗ BG0002052 Язовир Жребчево” съгласно матрицата за оценка на степента на въздействие, представена в Таблица 5.9., е както следва:

Птици, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕИО			
Вид		Оценка за степента на въздействие	
Малък нирец	<i>Mergus albellus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Червеногуша гъска	<i>Branta ruficollis</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Белоопашат морски орел	<i>Haliaeetus albicilla</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Белоопашат мишелов	<i>Buteo rufinus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Земеродно рибарче	<i>Alcedo atthis</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Вечерна ветрушка	<i>Falco vespertinus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Черногуш гмуркач	<i>Gavia arctica</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Полски блатар	<i>Circus cyaneus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Черна каня	<i>Milvus migrans</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Поен лебед	<i>Cygnus cygnus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Голяма бяла чапла	<i>Egretta alba</i>	1	Реализацията на проекта има незначително

Птици, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕИО			
Вид		Оценка за степента на въздействие	
			до много слабо отрицателно въздействие
Малък корморан	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Голям воден бик	<i>Botaurus stellaris</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Тръстиков блатар	<i>Circus aeruginosus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Крещалец	<i>Rallus aquaticus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Звънарка	<i>Bucephala clangula</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Обикновена калугерица	<i>Vanellus vanellus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Голям горски водобегач	<i>Tringa ochropus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Бял ангъч	<i>Tadorna tadorna</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Малък гмурец	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Голям корморан	<i>Phalacrocorax carbo</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Голяма белочела гъска	<i>Anser albifrons</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Фиш	<i>Anas penelope</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Зимно бърне	<i>Anas crecca</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Зеленоглава патица	<i>Anas platyrhynchos</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Кафявоглава потапница	<i>Aythya ferina</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Лиска	<i>Fulica atra</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Речна чайка	<i>Larus ridibundus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Жълтокрака чайка	<i>Larus cachinnans</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Червеногуш гмурец	<i>Podiceps grisegena</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Трипръст брегобегач	<i>Calidris alba</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Черноврат гмурец	<i>Podiceps nigricollis</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Голям гмурец	<i>Podiceps cristatus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие

Птици, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕИО			
Вид		Оценка за степента на въздействие	
Шилоопашата патица	<i>Anas acuta</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Сива гъска	<i>Anser anser</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Сива чапла	<i>Ardea cinerea</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Качулата потапница	<i>Aythya fuligula</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Ням лебед	<i>Cygnus olor</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Сребриста чайка	<i>Larus argentatus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Чайка буревестница	<i>Larus canus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Среден нирец	<i>Mergus serrator</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Малък ястреб	<i>Accipiter nisus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Клопач	<i>Anas clypeata</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Сива патица	<i>Anas strepera</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Обикновен мишелов	<i>Buteo buteo</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
	<i>Cyngus columbianus bewickii</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Керкenez	<i>Falco tinnunculus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Голям нирец	<i>Mergus merganser</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Голям свирец	<i>Numenius arquata</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие
Къдроглав пеликан	<i>Pelecanus crispus</i>	1	Реализацията на проекта има незначително до много слабо отрицателно въздействие

По принцип, увеличението на застроената площ в обхвата на ОУПО, както и в други такива случаи, ще доведе до известно увеличаване на обитаващите населени места и други застроени площи видове птици, докато индивидите на избягващите селищната среда видове, ще се изтеглят извън засегнатите площи.

В застроените терени ще протече процес на увеличаване индивидите на видовете, които нормално се размножават в населени места – най-вече на т. нар. завършени (пълни) и развити синурбанисти – домашно врабче, селска лястовица, полудив гълъб, гугутка, бял щъркел, (от пълните синурбанисти) и полско врабче, градска лястовица, кадънка (щиглец,

кардарина), зеленика, обикновен скорец, голям синигер, син синигер, сива врана, сврака, чавка, обикновена кукумявка и др. (от развитите синурбанисти), като индивиди на една част от тези видове ще бъдат привлечени от новия сграден фонд, а друга част – от внесената при озеленяването на застроените площи.

В крайна сметка, като цяло върху територията на общината, фауната ще претърпи известна промяна от сегашното си състояние към по-селитебен (селищен) тип, но само в количествено отношение, т. е. с известно и то пропорционално на големината на обхванатите площи увеличение на количеството на селитебния фаунистичен компонент като цяло, което е съпътстващо в такива случаи и непредотвратимо като явление.

По отношение на защитената зона, от направения анализ дотук се вижда, че реализацията на предвижданията на ОУПО не засяга в негативен план приоритетните видове птици. След приключване на строителството предвидено за някои от устройствените територии (извън ЗЗ) и след извършването на съответните озеленителни мероприятия, вкл. покрай съществуващите пътища, ще се подобрят местата за гнездене и съответно има вероятност да се увеличи броят на гнездящите двойки на видовете, понасящи човешко присъствие и гнездящи в дървесната и храстова растителност.

Заключение: Предвид гореизложеното не съществуват основания, на базата на които да се твърди, че реализацията на ОУПО ще окаже значително негативно въздействие на орнитофауната в този район на страната и видовете предмет на опазване в защитената зона. Не се очаква новопроектираните устройствени зони да предизвикат структурни промени в популациите им, както и да са непреодолима пречка при полета им, тъй като не представляват бариера при използване на потенциалните местообитания от птиците при миграциите, при ловуване и търсене на храна.

5.2. Описание и анализ на въздействието на Плана върху целостта на защитените зони с оглед на тяхната структура, функции и природозащитни цели (загуба на местообитания, фрагментация, обезпокояване на видове, нарушаване на видовия състав, химически, хидроложки и геоложки промени и др.), както по време на реализацията, така и при експлоатацията на елементите на разглеждания ОУПО.

5.2.1. Преки въздействия.

- *Унищожаване (загуба) на местообитания*

Чрез ОУПО се урегулират следните нови зони, заемащи площи от защитени зони:

- в землището на село Сборище, частично заемащи площи от ЗЗ Река Блягорница BG0000612. Разположени са юг-югоизточно на сегашната регулационна граница на селото се урегулират нови зони за производствена дейност Пп 5 и зона за озеленяване, паркове и градини – сегашният начин на трайно ползване на бъдещата зона за производствена дейност е нива орна земя; стопански двор, животновъдна ферма и производствен, складов обект – зоната е съществуваща чрез влезли в сила ПУП. Сегашният начин на трайно ползване на зоната за озеленяване, паркове и градини е пасища, ливади; нива, орна земя.
- в землището на гр. Твърдица с въвеждането на ОУП се урегулира зона за Рекреационни дейности, курортни и вилни зони – Ок 6, като много малка част

от нея попада на територията на 33 Жребчево BG0002052. Тази зона е съществуваща и ОУП цели нейното урегулиране.

Не се очаква пряко негативно въздействие, и няма да бъде нарушен благоприятния природозащитен статус по време на строителството и експлоатацията на предложените за урбанизиране територии, на местообитания, обект на защита в защитени зони BG0000612 Река Блягорница, BG0000211 Твърдишка планина, BG0000192 Река Тунджа 1 и BG0002052 Язовир Жребчево, свързани с усвояване, увреждане или видоизменяне на площи от реализацията на ОУПО и може да се каже, че:

1. По отношение на местообитанията предмет на опазване:

- естественото им разпространение (ареал) и площите, които покрива този ареал се запазва;
- специфичната структура и функции, които са необходими за дългосрочното им поддържане няма да бъдат увредени пряко в резултат на отнемане на площи, ще се запазят и ще продължат да съществуват в обозримо бъдеще;
- състоянието на запазеност на характерните видове и консервационния им статус ще останат на нивото, на което се намират.

2. По отношение на животинските видове, предмет на опазване:

- популациите на съответните целеви видове ще се задържат в дългосрочен план като жизнеспособни елементи в своите природни хабитати;
- естественият ареал на видовете няма да намалее и няма да има влияние върху структурата и функциите на техните популации;
- наличните площи от местообитания за поддържането на популациите на целевите видове, привързани към тях, ще продължат да съществуват в дългосрочен план.

В Приложение към ОС е даден картен материал с нанесено местоположение на елементите на разглеждания ОУПО спрямо защитени зони BG0000612 Река Блягорница, BG0000211 Твърдишка планина, BG0000192 Река Тунджа 1 и BG0002052 Язовир Жребчево. Планът не предвижда устройствено планиране в терени от защитените зони с изключение на Пп, частично попадаща в 33 BG0000612 Река Блягорница и намираща се в землището съответно на с. Сборище. Тази производствена зона е съществуваща и запазва досегашния си начин на ползване или облик и характер, като изготвянето на ОУП цели нейното урегулиране.

• *Фрагментация*

По отношение на местообитанията, предмет на опазване в защитени зони BG0000612 Река Блягорница, BG0000211 Твърдишка планина, BG0000192 Река Тунджа 1 и BG0002052 Язовир Жребчево, ефект на фрагментация не може да се очаква. Частично попадащата Пп в 33 BG0000612 Река Блягорница (цитирана по-горе) заема съвсем малка част от зоната, което не предполага фрагментация, а изготвянето на ОУП цели нейното урегулиране. По отношение фрагментацията в защитена зона BG0002052 Язовир Жребчево, не се очаква значителен негативен ефект, тъй като трябва да се има предвид, че при птиците фрагментацията на местообитанията не е в такава степен силно изразена, както при бавно подвижните животни като влечуги, земноводни и пълзящи безгръбначни, също някои бозайници (без прилепи), защото птиците използват за придвижване и

въздушното пространство. Предвид това значителен негативен ефект на фрагментация върху популациите на опазваните видове птици в ЗЗ BG0002052 Язовир Жребчево не се очаква.

- *Смъртност на индивиди (унищожаване на видове)*

При реализацията на проекта за ОУПО не се очаква да бъдат пряко физически унищожени растителни и животински видове включени в Приложения № 2 на ЗБР и Директива 92/43 ЕИО за хабитатите или птици от Приложение № 2 на ЗБР и Приложение I на Дир. 79/409/ЕИО. Риск от целенасочено и умишлено унищожаване на такива индивиди (вкл. гнезда с яйца или малки) извън пределите на предвижданото застрояване от недобронамерени жители или посетители на града и околните села несъмнено съществува, но той и сега е на лице. Всички територии, попадащи в плана, ще продължат да се ползват, както досега и по отношение на птиците рискът се очаква да се запази близо да настоящето си равнище.

- *Безпокойство на животински видове - прогонване на индивиди от защитените зони*

Може да се очаква известен ефект на безпокойство само за някои видове птици, които има потенциална вероятност да се срещнат в близост до територията предвидена за реализация на обектите от ОУПО. Безпокойство може да се очаква при извършване на строителни или производствени дейности в новите урегулирани зони, които предимно са източник на шумово натоварване. Такова се очаква и в предвидената зона за рекреационни дейности заемаща малка част от ЗЗ BG0002052 Язовир Жребчево. Като цяло не се очаква силно проявено безпокойство върху тези видове, тъй като такъв ефект тук съществува и в момента.

- *Промяна на видовия състав.*

Има вероятност от нарушаване на видовия състав в района, което е свързано основно с риск от инвазия на чужди и нетипични агресивни видове в резултат от интродуциране на такива при масово озеленяване. В тази връзка към предвидените проекти, които по – нататък ще се изготвят за отделните устройствени зони и територии на ОУПО, е необходимо да бъде разработена и реализирана проектна част „Озеленяване”, като в нея бъде заложено такова да се извършва само с представители на характерните за страната или геоботаническият район дървесни и храстови видове, с оглед недопускането на инвазия на чуждоземни и/или нехарактерни за района храсти и дървета.

5.2.2. Непреки въздействия.

- *Влошаване качеството на местообитания в защитените зони, вследствие химически промени*

Няма да има химически промени в границите на защитените зони, тъй като ОУПО не предвижда в близост до тях да се реализират нови химически производства или други замърсяващи производства, както и добив на полезни изкопаеми, които да емитират такива замърсители.

- *Влошаване качеството на местообитания в защитените зони, вследствие на хидроложки и хидрогеоложски промени и нарушаване на водния баланс в района*

В хидроложки и хидрогеоложки план, чувствителни промени по отношение качеството на природните местообитания в защитените зони не могат да се очакват и няма да има. Няма да има хидроложки изменения, които да доведат до промени в режима на водния отток на повърхностните водни тела. Въздействията от реализацията на елементите на ОУПО върху хидрогеоложките параметри в обхвата му ще се запазят на нивото от сега съществуващото застрояване в района.

- *Влошаване качеството на местообитания в защитените зони, вследствие замърсяване на водите*

Отрицателни въздействия ще се проявяват само в резултат на аварии. Ако това се допусне, въздействието върху подземните води ще бъде отрицателно, пряко, временно и обратимо, с ограничен териториален обхват в обсега на обекта, също и при изкопите и насипите за ново строителство, въздействието се оценява като незначително, т.е. не може да се предизвика влошаване качеството на подземни води в обхвата на естествени природни местообитания извън съответния обект.

По отношение на отпадъчните води, реализацията на разглеждания ОУПО включва изграждане на Пречиствателна станция за отпадъчни води, което значително ще подобри състоянието на водите.

При това положение не може да се очаква влошаване качеството на местообитания на видовете, предмет на опазване в защитени зони BG0000612 Река Блягорница, BG0000211 Твърдишка планина, BG0000192 Река Тунджа 1 и BG0002052 Язовир Жребчево, чиито биотопи са свързани с водното течение.

- *Влошаване качеството на местообитания в защитените зони, в следствие на геоложки промени*

Предвижданията на ОУПО не предполагат настъпване на каквито и да било неблагоприятни геоложки промени и процеси в района, които да доведат до влошаване на качеството на местообитания в защитените зони BG0000612 Река Блягорница, BG0000211 Твърдишка планина, BG0000192 Река Тунджа 1 и BG0002052 Язовир Жребчево. Реализацията на проекта за ОУПО не е свързана с добив на полезни изкопаеми от нови кариери за инертни материали в разглеждания периметър и в съседство. Въздействието върху земните недра по време на бъдещото строителство ще бъде аналогично на осъщественото в застроената урбанизирана територия. То ще се изрази главно в изкопни и насипни работи за изграждане на жилища, обслужващи съоръжения за спорт и туризъм, техническа, транспортна и социална инфраструктура и пр. и се оценява като незначително, тъй като ще засегне само малка част от приповърхностната зона на земните недра, която впоследствие частично ще се възстанови. По обхват се ограничава в обсега на третираните с ОУПО устройствени зони и територии, без да засяга терени и респективно природни местообитания извън тях.

- *Влошаване качеството на местообитания в защитените зони, вследствие на натрупване на отпадъци от инертни материали извън определените за целта места и безразборно изхвърляне на битови отпадъци.*

Създаването на нерегламентирани депа за строителни отпадъци в етапа на прилагане на ОУПО в резултат от недобросъвестно отношение и на незаконни сметища за битови отпадъци от жизнената дейност на населението, би могло да доведе до значително влошаване качеството на околната среда в района и респ. качеството на целеви хабитати и статуса на целеви животински видове. При спазване на изискванията на нормативната уредба по отношение на управлението на отпадъците, няма да настъпят такива рискове, както в обхвата на ОУПО, така и в прилежащите съседни територии.

- *Повишена опасност от пожари.*

Опасността от пожари съществува най-вече през сухите и топли периоди на годината, като резултат нерегламентирано изхвърляне на незагасени фасове, при работа с небезопасени ел. уреди и др. Разпространението на така възникнали пожари може да застраши гнезда и малки на опазваните птици. Рискът за разпространение на това въздействие е нисък, т.к. при проявата му подлежи на бързо неутрализиране от отговорната служба. При това положение не се очаква опасността от пожари в резултат на реализацията на ОУПО да се повиши значително над съществуващия и в момента риск.

- *Влошаване качеството на местообитания в защитените зони, вследствие нахлуване на чужди видове при озеленяване*

Обикновено, при провеждане на озеленителни мероприятия съществува практиката да се ползват чужди и нетипични за страната, най-вече храстови и дървесни видове, които чрез разпространение при размножаването си могат да станат конкуренти на типични растения с определяща роля за формиране на някои целеви местообитания в защитените зони, като постепенно ги изместят от техния ареал на разпространение и променят облика и респ. типа на местообитанията. В тази връзка, препоръката да не се прилагат такива видове е задължителна.

- *Влошаване на качеството на местообитания в защитените зони, вследствие на извънредни ситуации и аварии.*

Характерът и параметрите на разглеждания ОУПО е такъв, че реализацията му не може да доведе до възникването на извънредни ситуации свързани със залпово изпускане на значителни количества замърсяващи емисии или токсични вещества, проява и развитие на значителни по площ свлачищни процеси и други подобни в обхвата и прилежащите територии на УЗ. Не се предвижда обособяването на устройствени територии и зони предназначени за химически и други мащабни промишлени производства, като големи заводи, фабрики и пр. Основният риск е свързан с разливи на гориво – смазочни материали от аварии при пътно-транспортни произшествия, но те имат инцидентен и временен характер, като след отстраняване на разливите въздействието върху околната среда е обратимо, и предвид че е съсредоточено в периметъра на улиците и пътищата, не може да окаже значим ефект върху ценни местообитания на целеви видове в защитените зони и не могат да се очакват въздействия.

5.2.3. Обобщение на очакваните неблагоприятни въздействия върху Защитена зона BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и Защитена зона BG0002052 Язовир

Жребчево от Европейската екологична мрежа Натура 2000, с оглед предмета и целите на опазване върху тях.

Главната цел на проекта за ОУП на община Твърдица е създаване на териториална планова основа за дългосрочно устойчиво устройствено развитие на общината. Това дава възможност да се постигне баланс между икономическите интереси на общината, инвестиционни намерения, стабилизиране на населените места, осигуряване на високо качество на живот и околна среда. Също така има за цел да създаде основа за дългосрочно, устойчиво устройствено развитие и хармонична жизнена среда на урбанизираните територии и териториите извън тях и подходящи условия за обитаване и реализация на дейности за цялостно социално-икономическо развитие. При оценката на въздействието, върху защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000, са взети предвид и актуалните данни от проведеното от страна на МОСВ през 2011-2012 г., картиране на природните местообитания и местообитанията на целеви животински видове в защитените зони включени в екологичната мрежа Натура 2000, попадащи в границите на общината. Проектът за ОУП на община Твърдица е разработен в съответствие с изискванията на ЗУТ, Наредба № 7 и подзаконовата нормативна база. Заложените показатели осигуряват устойчиво развитие на общината като цяло, като са взети под внимание съществуващите природните дадености, които осигуряват по-високо качество на обитаване. Проекта за ОУП е съобразен до голяма степен с преобладаваща част от защитените зони по Натура 2000, в които попада.

При реализацията на проекта за ОУПО се предвиждат следните промени в баланса на територията на Община Твърдица:

- увеличаване на зоната за жилищни функции с 85, 07723 ха;
- намаляване на площта на зоните за Общественообслужващи функции с 0,226 ха;
- обособяване на Смесена многофункционална зона с площ от 162.601 ха;
- увеличаване на зоната за производствени дейности със 74,942 ха;
- увеличаване на зоната за Озеленяване, паркове и градини с 4,865 ха;
- увеличаване на зоната за Рекреационни дейности, курортни и вилни зони с 60,986 ха;
- увеличаване на зоната за Транспорт и комуникации с 0,17282 ха;
- намаляване на водните площи с 3,7997 ха;
- намаляване на обработваемите земи – ниви с 192,53 ха;
- намаляване на обработваемите земи - трайни насаждения с 39,4505 ха;
- намаляване на необработваемите земи със 72,0847 ха;
- намаляване на площта на териториите за възстановяване и рекултивация с 46,503 ха;
- намаляване на площта на другите нарушени територии с 15,893 ха.

Зони, които се урегулират от ОУПО и заемат част от територията на ЗЗ, предмет на настоящата оценка на въздействието са:

- в землището на село Сборище, частично заемат площи от ЗЗ Река Блягорница BG0000612. Разположени са юг-югоизточно на сегашната регулационна граница на селото се урегулират нови зони за производствена дейност Пп 5 и зона за озеленяване, паркове и градини – сегашният начин на трайно ползване

на бъдещата зона за производствена дейност е нива орна земя; стопански двор, животновъдна ферма и производствен, складов обект – зоната е съществуваща чрез влезли в сила ПУП. Сегашният начин на трайно ползване на зоната за озеленяване, паркове и градини е пасища, ливади; нива, орна земя.

- в землището на гр. Твърдица с въвеждането на ОУП се урегулира зона за Рекреационни дейности, курортни и вилни зони – Ок 6, като много малка част от нея попада на територията на ЗЗ Жребчево BG0002052. Тази зона е съществуваща и ОУП цели нейното урегулиране.

Приоритетни местообитания

Въздействие върху приоритетните местообитания на Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 не се очаква, тъй като зоните предвидени в ОУПО не засягат техни територии. При изготвянето на ОУПО на Община Твърдица, единствената нова обособена зона, която засяга част от ЗЗ, в случая ЗЗ Река Блягорница BG0000612, се намира на юг-югоизточно от сегашната регулационна граница на с. Сборище. С тази зона се урегулират нови зони за производствена дейност Пп 5 и зона за озеленяване, паркове и градини. Тъй като сегашният начин на трайно ползване на бъдещата зона за производствена дейност е нива орна земя; стопански двор, животновъдна ферма и производствен, складов обект, като зоната е съществуваща чрез влезли в сила ПУП там не се намират местообитания, предмет на опазване на ЗЗ Река Блягорница BG0000612.

Ихтиофауна

Реализацията на разглеждания ОУПО включва изграждане на Пречиствателна станция за отпадъчни води, което значително ще подобри състоянието на водите. При спазване на нормативните изисквания за третиране на отпадъците, не се очаква въздействие от реализацията на ОУПО върху местообитанията и популацията на видовете риби, предмет на опазване в Защитена зона Река Блягорница BG0000612, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1.

Земноводни

Реализацията на разглеждания ОУПО включва изграждане на Пречиствателна станция за отпадъчни води, което значително ще подобри състоянието на водите. При спазване на нормативните изисквания за третиране на отпадъците, не се очаква въздействие от реализацията на ОУП върху местообитанията и популацията на видовете земноводни, предмет на опазване в Защитена зона Река Блягорница BG0000612, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1. Вероятност за негативно въздействие има върху големия гребенест тритон *Triturus karelinii* и червенкоремната бумка *Bombina bombina*, произтичащо предимно от подвижността на дадения вид и възможността да попадне на места извън дадената защитена зона.

Влечуги

Реализацията на разглеждания ОУПО включва изграждане на Пречиствателна станция за отпадъчни води, което значително ще подобри състоянието на водите. При спазване на нормативните изисквания за третиране на отпадъците не се очаква въздействие от

реализацията на ОУПО върху местообитанията и популацията на видовете влечуги, предмет на опазване в Защитена зона Река Блягорница BG0000612, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1. Вероятност за негативно въздействие има върху Обикновената блатна костенурка *Emys orbicularis*, Шипобедрената костенурка *Testudo graeca* и Шипоопашатата костенурка *Testudo hermanni*, като може да настъпи при попадане на видовете на места извън защитената зона.

Бозайници - Разред Прилени (Chiroptera)

Не се очаква реализацията на ОУПО да има значително негативно въздействие върху местообитанията или популациите на прилепите, предмет на опазване в Защитена зона Река Блягорница BG0000612, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1. Единствено, негативно въздействие може да произтича предимно от високата нощна активност на прилепите, което е специфично за биологията на този разред, като могат индивиди да попаднат на места извън дадената защитена зона. Пространствената фрагментация е с незначително въздействие и няма да предизвика структурни промени в популациите. Не се прекъсват трайно характерни ландшафтни елементи, използвани от видовете по време на миграции в зоните. Дейностите в устройствените зони не засягат убежища на видовете и са без пряко въздействие върху индивиди. Не се очаква светлинно замърсяване.

Бозайници - Разред Хищници (Carnivora)

Не се очаква реализацията на плана да има значително негативно въздействие върху местообитанията на видовете хищници в Защитена зона Река Блягорница BG0000612, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 или на популациите им в района. Вероятност за негативно въздействие може да има при лалугера *Spermophilus citellus*, нъстрия пор *Vormela peregusna*, европейския вълк *Canis lupus* и видрата *Lutra lutra*, като произтича предимно от подвижността на индивидите и възможността да попаднат на места извън дадената защитена зона.

Безгръбначни животни

Не се очаква реализацията на ОУПО да има значително негативно въздействие върху местообитанията или популациите на видовете безгръбначни в защитените зони. Вероятността за негативно въздействие може да се появи при видовете: Бисерна мида *Unio crassus*, Алпийска розалия *Rosalia alpina*, Обикновен сечко *Cerambyx cerdo*, Буков сечко *Morimus funereus*, Обикновен паракалоптенус *Paracaloptenus caloptenoides*, Бръмбар рогач *Lucanus cervus*, Кордулегастер *Cordulegaster heros*, Полиоматус *Polyommatus eroides*, Ценагрион *Coenagrion ornatum* и Офиогомфус *Ophiogomphus cecilia*, като може да произтече предимно от подвижността на индивидите и възможността да попаднат на места извън Защитена зона Река Блягорница BG0000612, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина и Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1.

Птици

Не се очаква реализацията на плана да окаже значимо негативно въздействие върху местообитанията или популациите на птиците в защитена зона BG0002052 Язовир Жребчево и извън нея.

- в землището на гр. Твърдица с въвеждането на ОУП се урегулира зона за Рекреационни дейности, курортни и вилни зони – Ок 6, като много малка част от нея попада на територията на 33 Жребчево BG0002052. Тази зона е съществуваща и ОУП цели нейното урегулиране.

Негативни въздействия могат да се очакват по отношение на безпокойство на видовете в резултат на строителните и монтажни дейности, които евентуално могат да се провеждат в зоната или близост до нея. Увеличението на застроената площ в обхвата на ОУПО, както и в други такива случаи, ще доведе до известно увеличаване на обитаващите населени места и други застроени площи видове птици, докато индивидите на избягващите селищната среда видове, ще се изтеглят извън засегнатите площи. Като цяло, върху територията на общината, фауната ще претърпи известна промяна от сегашното си състояние към по-селищен (селищен) тип, но само в количествено отношение, т. е. с известно и то пропорционално на големината на обхванатите площи увеличение на количеството на селителния фаунистичен компонент като цяло, което е съпътстващо в такива случаи и непредотвратимо като явление.

Реализацията на предвижданията на ОУПО не засяга в негативен план приоритетните видове птици. След приключване на строителството предвидено за някои от устройствените територии (извън 33) и след извършването на съответните озеленителни мероприятия, вкл. покрай съществуващите пътища, ще се подобрят местата за гнездене и съответно има вероятност да се увеличи броят на гнездящите двойки на видовете, понасящи човешко присъствие и гнездящи в дървесната и храстова растителност. Не се очаква новопроектираните устройствени зони да предизвикат структурни промени в популациите им, както и да са непреодолима пречка при полета им, тъй като не представляват бариера при използване на потенциалните местообитания от птиците при миграциите, при ловуване и търсене на храна.

Промяна в структурата на защитените зони

Не се очакват промени в структурата на Защитена зона Река Блягорница BG0000612, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и Защитена зона Жребчево BG0002052 поради факта, че предлаганите зони за урбанизиране са извън техните граници. Изключение правят малките територии от Защитена зона Река Блягорница BG0000612 и Защитена зона Жребчево BG0002052, цитирани по-горе в текста, като ОУПО цели тяхното урегулиране.

Промяна във функциите на защитените зони

Не се очакват промени в структурата на 33 поради факта, че предлаганите зони за урбанизиране са извън техните граници. Изключение правят малките територии от Защитена зона Река Блягорница BG0000612 и Защитена зона Жребчево BG0002052, цитирани по-горе в текста, като ОУПО цели тяхното урегулиране.

6. Предложения за смекчаващи мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на плана върху защитените зони и определяне на степента им на въздействие върху предмета на опазване на защитените зони в резултат на прилагането на предложените смекчаващи мерки.

6.1. Оценка на възможните мерки и дейности за предотвратяване, смекчаване и възможно възстановяване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на ОУП върху консервационно значимите групи организми и местообитания, предмет на опазване в защитени зони BG0000612 Река Блягорница, BG0000211 Твърдишка планина, BG0000192 Река Тунджа 1 и BG0002052 Язовир Жребчево.

Възможните мерки и дейности за предотвратяване, смекчаване и възможно възстановяване на потенциалните неблагоприятни преки и косвени въздействия от осъществяване на ОУПО върху консервационно значимите групи организми и местообитания, предмет на опазване в защитени зони BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и 33 BG0002052 Язовир Жребчево” са представени по -долу в Таблица 6.1.

№	Мярка за предотвратяване, смекчаване или възможно възстановяване на негативното въздействие	За кое природно местообитание/вид се отнася мярката	За смекчаване на кое негативно въздействие се отнася мярката и/или ефект от прилагането и.	Пространствено местоположение, където мярката да се прилага
1	Към отделните планове или проекти, които ще се изготвят за отделните устройствени зони и територии на ОУПО да бъде разработена и реализирана проектна част „Озеленяване”, като в нея бъде заложено такова да се извършва само с представители на характерните за страната или геоботаническия район дървесни и храстови видове, включително и по отношение на озеленяването покрай пътната инфраструктура. Общинската управа да съблюдава изпълнението на заложените изисквания и параметри в проектите при мероприятията по озеленяването и при неспазването им да налага санкции	Растителни съобщества в и извън границите на ЗЗ .	Предотвратяване на разпространението на чужди инвазивни видове храсти и дървета в района, които могат да навлязат и постепенно да подменят видовата структура на коренната растителност характерна за изброените хабитати.	За всички устройствени територии в границите на ОУПО, за които се предвижда озеленяване на по-големи площи (ваканционни и вилни селища, паркове, рекреационни комплекси и др.).
2	Предотвратяване унищожаване на целеви видове – преди започване на строителни работи да се извършва обход и при наличие на видове от фауната, същите да се преместват на подходящи места, вкл. преместване на защитени видове растения	Видове от фауната, предмет на опазване в ЗЗ	За избягване на потенциални преки и косвени негативни въздействия върху целеви видове предмет на опазване в ЗЗ.	За община Твърдица.
3	Информиране на населението и посетителите на общината за целите и предмета на опазване на защитените зони и по двете Директиви, като за целта на местата с голяма обществена и туристическа посещаемост се поставят табла с описание на територията и видовете предмет на опазване в защитените зони.	Избягване на отрицателни въздействия върху бавноподвижни видове и съществуващите гнезда в района на видовете птици предмет на опазване в защитени зони	За избягване на потенциални преки негативни въздействия върху целеви видове предмет на опазване в ЗЗ.	Обществено значимите места в района с голям човешки поток - паркове, градини, туристически пътеки и др.
4	По време на строителните дейности на отделните обекти в съответната устройствена територия или зона на ОУПО да не бъдат	Прилежащо биоразнообразие	Предотвратяване на ненужни преки въздействия върху подходящи местообитания на целеви видове от	Прилежащите терени, оставащи извън определените граници на устройствените

№	Мярка за предотвратяване, смекчаване или възможно възстановяване на негативното въздействие	За кое природно местообитание/вид се отнася мярката	За смекчаване на кое негативно въздействие се отнася мярката и/или ефект от прилагането и.	Пространствено местоположение, където мярката да се прилага
	засягани пряко по какъвто и да било начин терените, оставащи извън определените им граници, като се съблюдава в тях да не навлиза безразборно и строителна техника. За целта да се маркират с трайни знаци и табели външните регулационни граници на тези територии и зони		фауната извън ЗЗ, които обитават и техните територии.	зони и територии, които се обособяват с разглеждания ОУП.
5	По време на строителството да не се допускат разливи на горива и смазочни материали от ползваните строителни и транспортни машини.	Подходящи местообитания, с които външните граници на устройствените зони на ОУП граничат.	Влошаване качеството на съседни местообитания, в резултат на разливи и респ. пренос чрез дъждове и подпочвени води на гориво – смазочни материали.	За използваната строителна механизация.
6	По време на строителството и експлоатацията на отделните обекти в обособените устройствени зони и територии с ОУПО, да се спазват стриктно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове за неговото прилагане. На нарушителите да се налагат съответните санкции.	Подходящи местообитания на голяма част от видовете предмет на опазване в защитените зони и всички естествени биотопи на видове, с които външните граници на населените места от ОУПО граничат.	Недопускане на излишно влошаване качеството на подходящи естествени местообитания в прилежащите терени на устройствените зони	За целия обхват на ОУП.
7	Да се спазват режимите и дейностите, определени със Заповедите за обявяване, Решенията на МС и Планове за управление за защитените зони в границите на общината.	Всички видове, предмет на опазване в зоните	Запазване целостта, структурата и функциите на зоните	За всички урбанизирани зони, попадащи или в бизост в ЗЗ
8	Строителните дейности да се прекратяват в периода на размножаване на видовете	Всички видове, предмет на опазване в зоните.	Безпокойство на видовете, предмет на опазване	За всички урбанизирани зони, попадащи или в бизост в ЗЗ
9	Забрана на сечи на биотопни дървета с обособени хралупии, с цел опазване убежища на някои видови прилепи, свързани с горската	Местообитания на твърдокрили бръмбари – рогач, сечковци, осмодерми, както и убежища на	Отнемане на потенциални местообитания, безпокойство	За всички урбанизирани зони, попадащи или в бизост в ЗЗ

№	Мярка за предотвратяване, смекчаване или възможно възстановяване на негативното въздействие	За кое природно местообитание/вид се отнася мярката	За смекчаване на кое негативно въздействие се отнася мярката и/или ефект от прилагането и.	Пространствено местоположение, където мярката да се прилага
	растителност .	птици, прилепи и др.		
10	Предварително обследване за наличие на защитени видове в терените, с предвидени нови УЗ	Всички видове, предмет на опазване в зоните	Отнемане на потенциални местообитания, безпокойство	За всички урбанизирани зони, попадащи или в бизост в 33

6.2. Предложени компенсаци мерки по чл. 34 на ЗБР

По отношение на местообитанията и видовете предмет на опазване в BG0000612 Река Блягорница, Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина, Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1 и 33 BG0002052 Язовир Жребчево, при изпълнение на заложените в предната точка смекчаващи мерки, предписването и изпълнението на компенсаци такива не се налага.

7. Разглеждане на алтернативни решения и оценка на тяхното въздействие върху защитените зони, включително нулева алтернатива.

Към момента няма разработени или предложени алтернативи за реализиране на плана, предвид че същият е изготвен на база на анализ на нуждите и възможностите за развитие на общината в териториално-устройствено отношение.

Нулева алтернатива, равносилна на отказ от реализирането на ОУП:

Нулевата алтернатива представлява неизпълнение на ОУП. В този случай, териториите ще запазят съществуващото си в момента състояние. Подробен анализ на въздействието на нулевата алтернатива е направен в т. 2.2 на доклада за екологичната оценка. От установеното от анализа се вижда, че тази алтернатива ще доведе до влошаване на състоянието на околната среда в общината, което ще се отрази и негативно по отношение на качеството на живот и здравето на хората.

Без прилагане на ОУП община Твърдица ще се задълбочат негативните прояви и въздействие върху отделните компоненти на околната среда, ще бъдат засегнати интересите на общината, собствениците на имоти, секторни правителствени организации, граждански сдружения, неправителствени организации, обществеността на общината и съседните общини.

Ако територията на общината продължи да се развива на „парче”, без прилагане на инструментите за устройствено пространствено планиране, установените негативни последици от досегашното ѝ развитие ще се запазят, а някои биха могли да се засилят.

В обхвата на земеделските зони ще се задълбочават противоречията между собственици и мощния инвестиционен натиск за по – нататъшно урбанизиране. Ще се задълбочават териториалните диспропорции в селищното развитие. Социализацията на значителна част от културно – историческите ценности и в населените места и извън тях ще продължи да изостава, поради липсата на довеждаща инфраструктура. Хаотичното застрояване на територията ще доведе до загуби на биологично разнообразие, може да засегне и площи от обхвата на защитени зони, като увреди и фрагментира същите, в резултат, на което ще се засегне предмета на опазване на зоните.

Липса на териториално-устройствен инструмент, може да доведе до нарушение в сравнително добрата устойчивост на компонентите на околната среда.

Алтернатива 1 – Реализиране на ОУП:

Като Алтернатива 1 се разглежда представения проект на ОУП на община Твърдица. В него не се анализират различни алтернативни варианти по местоположение за планираните елементи и изграждането на отделните обекти.

ОУП не разглежда различни алтернативи за отделните елементи и изграждането на отделните обекти. Алтернативи относно местоположението, параметрите на застрояване, техническото изпълнение, времевата рамка и др. е необходимо да бъдат разгледани в процедурите по екологичните оценки, оценка на въздействието върху околната среда и оценките на съвместимост на конкретните ПУП-ве и инвестиционни предложения, които ще се реализират в границите на община Твърдица.

Оценката на евентуалните въздействия в т.6 на доклада за ЕО показва, че изпълнението на предвижданията на ОУП ще има като цяло положително въздействие по отношение на околната среда и човешкото здраве.

8. Картен материал с местоположението на всички елементи на ОУП спрямо защитените зони и техните елементи.

Картен материал с местоположението на елементите на ОУПО спрямо защитените зони и техните елементи е даден като отделно приложение към оценката за степента на въздействие в електронен формат.

9. Заключение за вида и степента на отрицателно въздействие съобразно критериите по чл. 22.

Не се очакват значителни неблагоприятни въздействия върху ЗЗ в резултат от предвижданите устройствени зони и дейности в проекта на ОУП.

В заключение, при изпълнение на всички смекчаващи и превантивни мерки, предвидени по законов и нормативен ред, както и тези от настоящия доклад, ще гарантират и сведат до минимум негативно действащите фактори върху целите и предмета на опазване на защитени зони BG0000612 Река Блягорница, BG0000211 Твърдишка планина, BG0000192 Река Тунджа 1 и BG0002052 Язовир Жребчево, като при това положение, реализацията на разглеждания ОУПО ще бъде СЪВМЕСТИМО с тях.

10. Наличие на обстоятелства по чл. 33 ЗБР, включително доказателства за това и предложение за конкретни компенсиращи мерки по чл. 34 ЗБР - когато заключението по т. 9 е, че предметът на опазване на съответната защитена зона ще бъде значително увреден от реализирането на плана, програмата и проекта, и че не е налице друго алтернативно решение.

Предвид направеното по-горе заключение, че при респектиране на законовите и нормативни изисквания в процеса на планиране и изпълнението на предложените смекчаващи и превантивни мерки в настоящата разработка, реализацията на разглеждания ОУПО ще бъде съвместима с предмета и целите на опазване в защитените зони, не е необходимо да се разглеждат изключения по чл. 33 (1) от Закона за биологичното разнообразие и да се посочват компенсиращи мерки по чл. 34 от същия закон.

11. Информация за използваните методи на изследване, включително времетраене и период на полеви проучвания, методи за прогноза и оценка на въздействието, източници на информация, трудности при събиране на необходимата информация.

Използвана литература и източници на информация.

1. Закон за опазване на околната среда, обн. ДВ бр. 91/25.09.2002 г., попр. бр.98/18.10.2002 г., посл. изм. в бр. 22/11.03.2014 г. Закон за биологичното разнообразие (Обн. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002 г., изм. и доп. ДВ. бр.76 от 19 Септември 2017г.).
2. Закон за биологичното разнообразие (ДВ, бр.77 / 09.08.2002 г., изм. и доп. ДВ. бр.76 от 19 Септември 2017г.).
3. Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Обн. ДВ. бр.73 от 11 Септември 2007 г., посл. изм. ДВ бр.94 от 30 Ноември 2012г.).
4. Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Обн. ДВ бр. 12 от 12.02.2016 г.).
5. ДИРЕКТИВА на Съвета 92/43/ЕИО от 21.05.1992 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora. - OJ L 206, 22.7.1992.
6. ДИРЕКТИВА на Съвета 79/409/ЕИО от 02.04.1979 за опазване на дивите птици.
7. ДИРЕКТИВА 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30.11.2009 относно опазването на дивите птици.
8. НАТУРА 2000 стандартен формуляр за защитена зона BG0000612 Река Блягорница http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0000612/BG0000612_PS_16.pdf.

9. НАТУРА 2000 стандартен формуляр за Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина

http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0000211/BG0000211_PS_16.pdf.

10. НАТУРА 2000 стандартен формуляр за Защитена зона BG0000192 Река Тунджа 1

http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0000192/BG0000192_PS_16.pdf.

11. НАТУРА 2000 стандартен формуляр за 33 BG0002052 Язовир Жребчево

http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SPA/BG0002052/BG0002052_PS_16.pdf.

12. География на България, 2002, Географски институт при БАН.

13. Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България.

ДОКУМЕНТИ ПО ЧЛ. 9, АЛ. 2 И 3.

- Копие от Диплома за завършено висше образование, с образователно-квалификационна степен „магистър”;
- Документи, удостоверяващи стаж по специалността, съгласно чл. 9, ал. 1 т. 2 и т. 3 от Наредбата за ОС;
- Декларации, съгласно чл. 9 ал. 3 от Наредбата за ОС.

ПРИЛОЖЕНИЕ:

1. Декларации и документи, съгласно чл. 9 от Наредбата за ОС;
2. Копие на писмо от РИОСВ–Стара Загора с изх.№КОС-01-2684/04.07.2013, относно Планово задание за изработване на ОУПО Твърдица;
3. Копие на писмо от РИОСВ–Стара Загора с изх. КОС-01-908/12.13.2016, относно Задание за определяне на обхват и съдържание на ЕО;
4. Копие на писмо от МОСВ–София с изх. с изх.№ ЗДОИД-64/03.10.2016, относно ЗДОИ;
5. Общ устройствен план – Схема функционално зонирание/Предварителен проект М 1:25000.
6. Обяснителна записка на Предварителен проект на ОУПО Твърдица

ИЗГОТВИЛ:

д-р по Силвена Ботева